

ภาพลักษณ์สตรีเวียดนามใน *ทวี เกี้ยว*

นุสรืต รยะสวืสดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

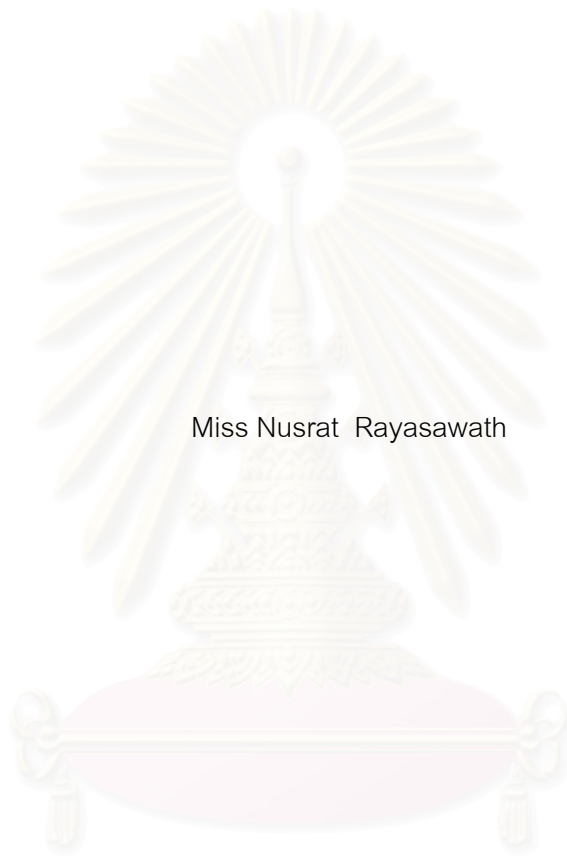
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6665-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IMAGES OF VIETNAMESE WOMEN IN *THÚY KIỀU*

Miss Nusrat Rayasawath

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6665-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภาพลักษณ์สตรีเวียดนามใน *ทวี เกี้ยว*

โดย

นางสาว นุสรต์ รัชสวัสดิ์

สาขาวิชา

วรรณคดีเปรียบเทียบ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตริศศิลป์ บุญขจร

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์)

ตริศศิลป์ บุญขจร

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตริศศิลป์ บุญขจร)

มนสิรา ราโท

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. มนสิรา ราโท)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นุสรัด รัชสวัสดิ์ : ภาพลักษณ์สตรีเวียดนามใน **ทวี่ เกี้ยว**(IMAGES OF VIETNAMESE WOMEN IN THÚY KIẾU) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร, 143 หน้า, ISBN 974-17-6665-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวรรณคดีเอกของเวียดนามเรื่อง **ทวี่ เกี้ยว** ของ เหงียนยู ในด้านเนื้อหาและลักษณะคำประพันธ์ และศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์และบทบาทของสตรีเวียดนามใน **ทวี่ เกี้ยว**

ผลการศึกษารูปได้ว่า วรรณคดีเรื่อง **ทวี่ เกี้ยว** เป็นวรรณคดีเอกของเวียดนามที่มีความดีเด่นด้านวรรณศิลป์จากการใช้ภาษาและสทบทที่ก่อให้เกิดความลึกซึ้งยิ่งขึ้นในบทประพันธ์ ประกอบกับการใช้ฉันทลักษณ์หลุกบัวคซึ่งเป็นฉันทลักษณ์ของเวียดนามแต่ยังมีจุดเด่นที่ท่วงทำนองจนได้รับการเรียกขานว่าเป็น “ลมหายใจของชาวเวียดนาม” ตลอดจนการยอมรับในบทประพันธ์จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีประชาชนของชาวเวียดนาม

ด้านการศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์และบทบาทสตรี วรรณคดีเรื่อง **ทวี่ เกี้ยว** นำเสนอภาพลักษณ์และบทบาทสตรีเวียดนามสามประการดังนี้ ประการแรก วิถีชีวิตของสตรีเวียดนามดำเนินตามขนบธรรมเนียมปฏิบัติแบบขงจื้อที่ชาวเวียดนามเรียกว่า “ตามต้อง” นั่นคือ เมื่อเป็นลูกสาวต้องเชื่อฟังบิดา เมื่อเป็นภรรยาต้องเชื่อฟังสามี และเมื่อเป็นมารดาต้องเชื่อฟังบุตรชายของตน ประการที่สอง สตรีเวียดนามมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคมโดยยกย่องสตรีที่ให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่มากกว่าความต้องการส่วนตน ประการสุดท้าย ความกล้าเผชิญกับชะตากรรมเป็นภาพลักษณ์สำคัญของสตรีเวียดนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2547 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-.....

4580166222: MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORDS: IMAGES/ VIETNAMESE WOMEN/ **THÚY KIỀU**

NUSRAT RAYASAWATH: IMAGES OF VIETNAMESE WOMEN IN **THÚY KIỀU**.

THESIS ADVISOR: ASST.PROF.TRISILPA BOONKHACHON, Ph.D. 143 pp.

ISBN: 974-17-6665-3.

The objective of this thesis is to study the content and form of the great Vietnamese epic poem *Thúy Kiều*, by Nguyễn Du, especially to analyze the images and the roles of Vietnamese women.

The study shows that the literary value of *Thúy Kiều* lie in its choric of words and its profound intertextuality. In addition, its captivating melody is derived from its use of the **Lục bát** prosody, famous for its unique quality to represent Vietnam, to the extent that it is called “the respiration of the Vietnamese”. This exceptional prosody is especially appropriate for describing the Vietnamese way of life.

Thúy Kiều reflects three main images of the Vietnamese women. First, it manifests the image of Vietnamese women in the Confucian practice called “**Tam Tông**”, which views women in three roles: when a daughter, she must obey her father; when a wife, she must obey her husband; and when a mother, she must obey her son. Secondly, Vietnamese women bear the responsibilities for maintaining their families and society; the poet admires the women who think of this responsibility before themselves. The last main feature of Vietnamese women is the courage to face their destiny.

Department	Comparative Literature	Student's signature.....
Field of study	Comparative Literature	Advisor's signature.....
Academic year	2004	Co-advisor's signature.....-.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เริ่มต้นและสำเร็จได้ด้วยคำแนะนำและเวลาที่มีค่าของ ผศ.ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร อาจารย์ที่ปรึกษาที่เมตตาเอาใจใส่การทำงานด้วยดีเสมอ วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมเวียดนามที่อาจารย์ทวี สว่างปัญญางกูร ให้คำปรึกษาทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การส่งเสริมในด้านการศึกษาวรรณกรรมเวียดนามจาก รศ.ดร.อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์ หัวหน้าภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ(ในเวลานั้น)ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ด้วย ประกอบกับการตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ ดร. มนธิรา ราโท กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งช่วยลดข้อบกพร่องและเพิ่มเติมสาระให้กับวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์ ที่กรุณาช่วยดูแลแก้ไขบทความให้ถูกต้อง ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านอย่างสูง

นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณสุนิสา ศรีเจริญ เจ้าหน้าที่ประจำภาคที่คอยดูแลอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องเล็กจนถึงเรื่องใหญ่ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจกันและกันและเปลี่ยนให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นเรื่องที่มีความสุข สุดท้ายนี้ขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่ให้เสรีทางความคิดและสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณค่ะ

ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	6
1.3 สมมติฐาน.....	6
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	7
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
บทที่ 2 สังคมเวียดนามช่วงคริสต์ศตวรรษที่18-19และภูมิหลังของผู้ประพันธ์.....	10
2.1 สังคมเวียดนามช่วงคริสต์ศตวรรษที่18-19: สังคมสองชนชั้น.....	10
2.1.1 ระบบศักดินา: รูปแบบชนชั้นตามหลักขงจื้อ.....	11
2.1.2 กบฏชาวนา: ตัวแทนพลังประชาชน.....	13
2.1.3 ลัทธิขงจื้อ: บทบาทที่มากกว่าที่พึงทราจ.....	16
2.2 ภูมิหลังของผู้ประพันธ์.....	19
2.2.1 ชีวิตประวัติของ เหงียนญู(Nguyễn Du).....	19
2.2.2 ผลงานของเหงียนญู.....	24
บทที่ 3 ทวีที่เกี่ยวข้อง ในฐานะวรรณคดีเอกเวียดนาม.....	28
3.1 ที่มาของเรื่อง.....	28
3.2 ลักษณะคำประพันธ์.....	31
3.2.1 กวบั้งต๊วก.....	31

3.2.2 กฎการสัมผัส.....	33
3.3 วรรณศิลป์ในคำประพันธ์.....	35
3.3.1 การใช้คำ.....	35
3.3.1.1 การเล่นคำ.....	35
3.3.1.2 การเล่นเสียง.....	37
3.3.2 การใช้โวหาร.....	38
3.3.2.1 การใช้ภาพพจน์.....	38
ก. อุปมาอุปไมย.....	38
ข. บุคลาธิษฐาน.....	40
3.3.2.2 จินตภาพ.....	42
3.3.3 การใช้สัทพ.....	46
3.3.3.1 ด้านประเพณีและวัฒนธรรม.....	46
3.3.3.2 ตำนานและเรื่องเล่าพื้นบ้าน.....	49
3.4 ทวี เกี่ยว ในฐานะวรรณคดีเอกและวิถีประชาชนของเวียดนาม.....	50
3.4.1 การเสียงทวยด้วยเกี่ยว(Boi Kiêu).....	52
3.4.2 บทขับขาน(nga^m tho_)และบทกล่อมลูก.....	54
3.4.3 สำนวนภาษาในชีวิตประจำวัน.....	55
3.4.4 แรงบันดาลใจต่องานศิลปะ.....	58
3.5 เนื้อเรื่องและองค์ประกอบ.....	60
3.5.1 เนื้อเรื่องย่อ.....	60
3.5.2 องค์ประกอบ.....	62
3.5.2.1 โครงเรื่อง.....	62
3.5.2.2 แก่นเรื่อง.....	63
ก. ชะตากรรมของลูกผู้หญิงในสังคมขงจื้อ.....	63
ข. การทุจริตของราชการและกฎหมายที่ขาดความศักดิ์สิทธิ์.....	73
ค. การต่อต้านอำนาจรัฐ.....	76
บทที่ 4 ตัวละครหญิงในเรื่อง ทวี เกี่ยว.....	82
4.1 ทวีเกี่ยว: ผู้หญิงผู้มีเจตน์จำนงเสรี.....	82
4.2 ทวีเวิน: น้องสาวน้ำใจงาม.....	97

4.3 แม่ชีสักเสวียน: เพื่อนผู้มีเมตตาจิต.....	101
4.4 ฮ่วนทื่อ: ภรรยาขี้หึง.....	103
4.5 ตู๋ปาและบากปา: แม่เฒ่า.....	106
บทที่ 5 ภาพลักษณ์สตรีกับปริบททางสังคมเวียดนาม.....	116
5.1 ผู้หญิงตามขนบธรรมเนียมปฏิบัติ “ตามต่อง”(Tam Tong).....	116
5.2 ผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัวและสังคม.....	122
5.3 ความกล้าเผชิญกับชะตากรรมในชีวิต.....	127
บทที่ 6 บทสรุป.....	134
รายการอ้างอิง.....	139
บรรณานุกรม.....	141
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	143

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

หน้า

รูปภาพ 1: อนุสาวรีย์ เหงียนญู..... 22

รูปภาพ 2: สุสานของเหงียนญู ที่หมู่บ้านเตียนเตียน..... 23

รูปภาพ 3: การเสียชีวิตด้วยเกี่ยว..... 53

รูปภาพ 4: Kieu by Nguyen Sang..... 59

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เวียดนามเป็นประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความสัมพันธ์กับไทยมาเป็นเวลายาวนาน เริ่มตั้งแต่การเกิดประเทศซึ่งได้รับการกล่าวอ้างว่าทั้งเวียดนามและไทยต่างก็อพยพมาจากตอนใต้ของประเทศจีนเข้าสู่เอเชียอาคเนย์¹ ตลอดจนความสัมพันธ์ทางการเมืองทั้งในด้านการช่วงชิงความเป็นใหญ่บนดินแดนแถบนี้และความช่วยเหลือที่มีต่อกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าความสัมพันธ์ไทยและเวียดนามจะมีเกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแต่ความรู้จักที่ไทยมีต่อเวียดนามนั้นน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านประเทศอื่นๆทั้งในด้านประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเวียดนามซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันต่อไป ดังนั้นการศึกษาด้านต่างๆเกี่ยวกับเวียดนามจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะละเลยรวมถึงการศึกษาวรรณกรรมเวียดนามด้วย ทั้งนี้เนื่องจากวรรณกรรมเป็นผลิตผลของภูมิปัญญาของคนในสังคมเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นการแสดงออกเชิงศิลปะของมนุษยชาติที่จะสื่อสารในด้านความคิด ความรู้สึกต่างๆ สิ่งนี้เองที่ทำให้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและสังคมมีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่า

“โดยเหตุที่ไม่มีศิลปินคนใดสร้างงานในสุญญากาศ
เราจึงเรียนรู้ บางสิ่งได้เสมอจากความพยายามที่จะเอาตัวเราเข้าไปอยู่ใน
กรอบทางสติปัญญาและวัฒนธรรมของผู้เขียน”²

ทั้งนี้แรงกระตุ้นทางสังคมเป็นสิ่งที่ผลักดันทำให้เกิดงานเขียน สภาพสังคมได้กลายเป็นข้อมูลในการแต่งวรรณกรรม โดยใช้ปัญหาสังคมเป็นเนื้อหาผสมผสานกับความรู้สึกนึก

¹มานิจ ชุมสาย, *ญวน-ไทย กับเขมรและลาว*[Online]. Available from:
<http://www.arts.chula.ac.th/~history/>[2004, February 23]

²สุธา ศาสตร์, *วรรณคดีเปรียบเทียบ*(กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2525), หน้า 131.

คิดและการเลือกรูปแบบในการนำเสนอ ก่อให้เกิดงานเขียนอันเป็นแหล่งข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาวรรณกรรมจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในตัวตนและภาพสังคมวัฒนธรรม เป็นการเปิดมุมมองให้กว้างยิ่งขึ้นจากวรรณกรรมสู่สังคม ทั้งนี้หากมองในแง่ที่ว่าวรรณคดีเป็นคัมภีร์แห่งยุคสมัยที่ให้ภาพสะท้อนของสังคมในด้านต่างๆ ผู้เขียนอาจสร้างตัวละครให้มีวิถีชีวิตในสภาพที่เป็น “ชะตากรรม” ของตนเองตามบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม ตัวละครที่สร้างขึ้นในวรรณคดีก็เป็นดังตัวแทนของสังคมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการนำเสนอ เมื่อศึกษาวรรณคดีที่ได้รับการยกย่องของชาติใดชาติหนึ่ง สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญคือ ค่านิยมแห่งยุคสมัยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องนั้น การที่วรรณคดีเรื่องดังกล่าวยังคงได้รับการยกย่องย่อมเป็นเหตุและผลที่แสดงถึง “สาร” นั้นยังคงดำเนินอยู่และมีการกล่าวถึงการศึกษาวรรณกรรมในฐานะภาพสะท้อนของค่านิยมไว้ว่า

“วรรณกรรมในฐานะภาพสะท้อนของค่านิยม ความรู้สึกของมนุษย์ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในสังคม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และปฏิภพของสนองต่อประสบการณ์ของมนุษย์ วรรณกรรมแสดงทั้งความปรารถนาและความใฝ่ฝันของมนุษย์ อันจัดได้ว่าเป็นปรอทวัดปฏิภพของมนุษย์ต่อพลังกดดันในสังคม”³

การศึกษาวรรณกรรมเวียดนามยังไม่เป็นที่แพร่หลายนักในประเทศไทย อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาวรรณกรรมเวียดนามโดย ทวี สว่างปัญญางกูร ได้ศึกษาประวัติของวรรณคดีเวียดนาม⁴ ซึ่งวรรณคดีเวียดนามสามารถแบ่งได้ตามตัวอักษรที่ใช้ในการประพันธ์วรรณกรรมที่ใช้อักษรฮั่น(Hán) คือเขียนด้วยอักษรจีนนั้น มักเป็นวรรณกรรมที่เคร่งครัดด้านรูปแบบและเนื้อหา ด้านรูปแบบนั้นมักจะเป็นร่องรอยที่มีฉันทลักษณ์แบบต่างๆของจีนด้านเนื้อหาจะเกี่ยวกับคุณธรรมตามแนวคิดขงจื้อ ต่อมาได้มีการคิดค้นตัวอักษรเวียดนามขึ้นใช้แทนตัวอักษรจีนเรียกตัวอักษรนี้ว่า อักษรโนม(Nôm) วรรณกรรมที่ประพันธ์ด้วยอักษรโนมส่วนใหญ่เป็นงานเขียนประเภทร้อยกรองแต่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเนื้อหาที่ถ่ายทอดภาพสังคมและชีวิตประจำวันซึ่งใกล้ตัวยิ่งขึ้น หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นวรรณกรรมที่มีเรื่องราว เช่น เรื่องนักรบกล้า

³ตรีศิลป์ บุญขจร, *วรรณคดีเปรียบเทียบ: กระบวนทัศน์และวิธีการ*, หน้า 74.

⁴ทวี สว่างปัญญางกูร, “กวีนิพนธ์ยาวเรื่องทิวี่เกี่ยว,” *เอกสารประกอบการเรียนวิชา สัมมนาวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* ภาคศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคต้น ปีการศึกษา 2545, หน้า 1-2. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

ผู้มีความจงรักภักดีกับสาวงาม เป็นต้น ทำให้วรรณกรรมโนมได้รับความนิยมในกลุ่มคนมากกว่าวรรณกรรมฮ้าน

ในด้านการศึกษเกี่ยวกับเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* (*Thuy Kieu*) นั้น ทวี สว่างปัญญางกูร ได้ศึกษาในด้านของประวัติที่มาของวรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว*⁵ ว่าเป็นวรรณคดีเวียดนามที่ประพันธ์ด้วยอักษรโนมและได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดีเรื่องเยี่ยมเรื่องหนึ่งของเวียดนาม ประพันธ์โดยเหงียนญู (Nguyễn Du) กวีผู้ยิ่งใหญ่ท่านหนึ่งของประเทศเวียดนาม เมื่อประมาณปีค.ศ. 1800 เป็นนวนิยายที่ได้รับเค้าโครงเรื่องมาจากวรรณกรรมร้อยแก้วของจีน ทั้งนี้เหงียนญูได้นำมาประพันธ์ขึ้นใหม่เป็นกวีนิพนธ์เรื่องยาวด้วยฉันทลักษณ์ของเวียดนามคือ หลุกบ๊าด (Lục bát) ซึ่งเป็นกลอนพื้นบ้านของชาวเวียดนามเนื่องจากความไพเราะของภาษากวีที่ใช้ในการประพันธ์ เนื้อหาที่ซาบซึ้ง สะเทือนใจ ทำให้วรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* เป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างมาก และได้รับการกล่าวอ้างว่า “ชาวเวียดนามน้อยคนนักที่จะไม่รู้จักวรรณกรรมเรื่องนี้บางคนสามารถท่องกวีนิพนธ์เรื่องนี้ได้ทั้งเรื่อง”⁶ อีกทั้งสำนวนภาษาในวรรณกรรมเรื่องนี้บางตอนได้ถูกหยิบยกนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ในโอกาสสำคัญของชีวิตกวีนิพนธ์เรื่องยาว *ทวิ เกี้ยว* ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องเสียงทายเหตุการณ์ต่างๆ ความเกี่ยวเนื่องเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องและยอมรับจากสังคม ตลอดจนบทบาทที่เข้าไปอิทธิพลในวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม

ปนัดดา สดุดีวิถิชัย⁷ ศึกษาไว้ในบทความเรื่อง “ทางที่เลือกเดิน: ปรัชญาชีวิตจากวรรณกรรมเอกเวียดนามเรื่อง *ทวิ เกี้ยว*” ที่ว่า นวนิยายในรูปกวีนิพนธ์เรื่อง *ทวิ เกี้ยว* จากการประพันธ์ของกวีเหงียนญูเป็นวรรณกรรมเวียดนามที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเรื่องหนึ่งนับตั้งแต่ที่เรื่องนี้ถือกำเนิดขึ้นมา ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ท่ามกลางสภาวะทุกข์เข็ญของประชาชนซึ่งถูกบรรดาชนชั้นสูงกดขี่ข่มเหง เรื่อง *ทวิ เกี้ยว* เปรียบเสมือนคั่นช่องซึ่งสะท้อนความเป็นไปของยุคสมัยและโศกฉายซีหนทางแห่งการปลดปล่อยทุกข์จากใจประชาชนชาวเวียดนาม บทบาทในฐานะคั่นช่องและโศกฉายของเรื่องนี้ดำเนินคู่ขนานไปกับประวัติศาสตร์เวียดนามในยุคต่อมาที่ยังต้องเผชิญกับการถูกต่างชาติรุกรานเรื่อยมา นอกเหนือจากความไพเราะของบทกวีแล้ว ความเป็นอมตะ

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3-16.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

⁷ ปนัดดา สดุดีวิถิชัย, “ทางที่เลือกเดิน: ปรัชญาชีวิตจากวรรณกรรมเอกเวียดนามเรื่อง *ทวิ เกี้ยว*,” *อักษรศาสตร์วิจารณ์* 3,1 (มกราคม 2543): 1-15.

ของวรรณคดีคลาสสิกเรื่องนี้เกิดจากการนำพื้นฐานปรัชญาหลากหลายแนว มาผสมผสานกันมานำเสนอผ่านชีวิตที่เป็นทุกข์ของตัวละครเอกซึ่งในท้ายที่สุดก่อให้เกิด การตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงในความเป็นมนุษย์

เหิงยงคักเวียน⁸ ศึกษาเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ในด้านภาพรวมที่แสดงออกอย่างประสบความสำเร็จในการสังเคราะห์การพูดและภาษาวรรณคดีโบราณเข้าด้วยกันได้อย่างเยี่ยมในด้านเนื้อหาสาระที่แสดงถึงระบบศักดินาที่กดขี่และเต็มไปด้วยการโกงกิน ในขณะที่เดียวกันกลับยกย่องกลุ่มกบฏและเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเสมือนจารึกของศตวรรษถึงความพ่ายแพ้ของพวกเตยเซินซึ่งเป็นประหนึ่งเสียงสุดท้ายของความหวังที่จักได้จากกบฏชาวนา ภายใต้การปกครองของพระเจ้ายาหลงที่กลับมามีอำนาจและเข้าสู่ระบบศักดินาใหม่ นอกจากนี้ยังนำเสนอแง่คิดด้านความรักที่แสดงออกอย่างเสรีซึ่งขัดกับลัทธิขงจื้อที่เต็มไปด้วยพวกอนุรักษนิยม

Alexander Woodside⁹ ศึกษาเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ในแง่ของภาพสะท้อนสังคมเวียดนามในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 สภาพสังคมที่ประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความเชื่อและตำซ้ำ การนำเสนอปรัชญาขงจื้อและพุทธที่เป็นปรัชญาสำคัญในการดำเนินชีวิตของชาวเวียดนามถ่ายทอดผ่านเรื่องราวของตัวละครและแนวคิดการเชื่อมโยงทางวรรณกรรมตะวันออกที่ได้รับจากจีนเช่นเดียวกับวรรณกรรมตะวันตกที่ได้รับจากกรีกและโรมัน

Dennis Redmond¹⁰ ใน *Nguyen's Tale of Kieu as Post-colonial Classic* ศึกษาเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* โดยใช้แนวคิดหลังอาณานิคม ศึกษาการกระทำของทวิ์เกี้ยวซึ่งมองว่า การกระทำของเธอเน้นต่อต้านแนวคิดของขงจื้อซึ่งเป็นแนวคิดที่มากับยุคอาณานิคมของจีนที่มีต่อเวียดนาม ดังนั้นการแสดงออกที่ขัดกับหลักขงจื้อในด้านของความรักและการกระทำอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางตามแนวคิดหลังอาณานิคมที่ต้องการแสดงออกถึงความคิดที่เป็นตัวของตัวเองและเป็นตัวแทนของชาวเวียดนามที่ปฏิเสธความเป็นจีนที่ครอบงำตนอยู่นั่นเอง

⁸เหิงยงคักเวียน, *เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร*, แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2545) หน้า 140.

⁹Alexander Woodside, "The Historical Background," in *The Tale of Kieu*. ed. Huynh Sanh Thong (New York: Random House, 1983) pp. IX-XVII.

¹⁰Dennis Redmond, *Nguyen's The Tale of Kieu as Post-colonial Classic*[Online]. Available from: <http://www.members.efn.org/~dredmond/kieu.html>[2003, October 10]

นอกจากนี้ยังมีการศึกษา **ทวิ เกี้ยว** โดยเป็นงานแปลในภาษาต่างๆหลายภาษา* สำหรับฉบับแปลที่นำมาศึกษามีภาษาอังกฤษสำนวนของ เลเกาฟาน เรื่อง *The Story of Kieu*, ทัศนชัย เรื่อง *The Tale of Kieu* และ เลชนวนถย เรื่อง *Kim Van Kieu* ฉบับแปลภาษาไทย สำนวนของ ทวิ สว่างปัญญากร เรื่อง **ทวิ เกี้ยว**

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดี เรื่อง **ทวิ เกี้ยว** ซึ่งนำเสนอผ่านตัวละครสตรีในเรื่องและทำให้เกิดความเด่นชัดขึ้นด้วยเรื่องเล่าที่เป็นตำนาน(Myth)เกี่ยวกับเทพเจ้า พงศาวดาร และเรื่องเล่าพื้นบ้าน(Folktale) เรื่องเล่าต่างๆ เหล่านี้ถูกนำมาใช้อ้างอิงและเปรียบเทียบให้เห็นถึง ความเชื่อ ขนบประเพณี อันเป็นเหตุและผล ในการกระทำของตัวละคร เรื่องเล่าบางเรื่องนั้นได้กลายเป็นสำนวน คำพังเพย ซึ่งใช้กันในสังคม เวียดนามปัจจุบันอีกด้วย ตัวละครสตรีในวรรณคดีเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของ คนในสังคมด้านต่างๆ เพื่อแสดงออกถึงความคิดที่มีต่อภาพลักษณ์และบทบาทของผู้หญิงในสังคม เวียดนาม และเป็นที่ยอมรับกันว่าสังคมเวียดนามได้รับอิทธิพลทางความคิดจากจีนทำให้บทบาท ของผู้หญิงถูกผูกติดกับสถานภาพทางครอบครัวเป็นหลัก เมื่อศึกษาวรรณกรรมพิจารณาควบคู่กับ บริบททางสังคมมีข้อสังเกตต่อบทบาทกับการตัดสินใจกระทำของสตรีเวียดนามจะทำให้ทราบถึง แนวทางปฏิบัติของผู้หญิงในสังคมเวียดนาม ดังนั้นการยอมรับวรรณกรรมที่มีตัวละครเอกเป็น ผู้หญิงเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** นี้สามารถอนุมานได้ว่าเป็นการยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏและ ยกย่องในวรรณกรรม

จากที่กล่าวมาการศึกษาวรรณคดีเวียดนามเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** ซึ่งเป็นวรรณคดีที่ได้รับ การยกย่องทั้งในด้านรูปแบบการประพันธ์และแนวคิด การยอมรับในวงวรรณกรรมให้เป็น วรรณคดีเอกของเวียดนาม การศึกษาจะทำให้ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมเวียดนามและ ความสามารถในการประพันธ์ของกวีที่สร้างสรรค์งานชิ้นนี้ ตลอดจนแนวคิดอันลุ่มลึกที่เข้ากับ ยุคสมัยและเป็นสากลจนกลายเป็นตัวแทนจิตวิญญาณของสังคมเวียดนามที่ตราตรึงมาปัจจุบัน เรื่อง **ทวิ เกี้ยว** นี้ยังคงได้รับกล่าวถึงและนำเสนอแพร่หลายตลอดมา ด้วยเหตุที่วรรณคดีเรื่องนี้ สามารถบอกเล่าเรื่องราวในสังคมนั้นๆได้ทั้งในยุคสมัยของตนและยังคงสืบเนื่องแนวคิดต่างๆ มาสู่ยุคสมัยปัจจุบัน สิ่งนี้เองที่ทำให้วรรณคดีเรื่องนี้ทรงคุณค่าในการศึกษาทั้งในแง่ของสังคมและ ตัวบทวรรณกรรม

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก., หน้า 133.

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์วรรณคดีเอกของเวียดนามเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** ในด้านเนื้อหาและลักษณะคำประพันธ์
2. วิเคราะห์ภาพลักษณ์และบทบาทของสตรีเวียดนามใน **ทวิ์ เกี้ยว**

1.3 สมมติฐาน

1. **ทวิ์ เกี้ยว** เป็นวรรณคดีเอกของเวียดนามที่มีความดีเด่นด้านวรรณศิลป์
2. **ทวิ์ เกี้ยว** สะท้อนภาพลักษณ์สตรีเวียดนามในด้านหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม ยกย่องสตรีที่ให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่มากกว่าความต้องการส่วนตน วิถีชีวิตของสตรีเวียดนามดำเนินตามขนบธรรมเนียมปฏิบัติแบบขงจื้อที่ชาวเวียดนามเรียกว่า ตามต่อง(Tam Tông) กล่าวคือ เมื่อเป็นลูกสาวต้องเชื่อฟังบิดา เมื่อเป็นภรรยาต้องเชื่อฟังสามี และเมื่อเป็นมารดาต้องเชื่อฟังบุตรชายของตน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวรรณกรรมเวียดนามเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** จาก

1. ฉบับภาษาเวียดนาม **เตเรียน เกี้ยว (Truyện Kiều)** ของ เหงียนยู (Nguyễn Du. **Truyện Kiều**. Hà Nội: Nhà Xuất Bản Văn Học. 2002.)
2. ฉบับแปลภาษาอังกฤษ 3 สำนวนในการวิเคราะห์และตีความคือ
 - 1) *The Story of Kieu* แปลเป็นร้อยกรองโดย เลเกาฟาน(Nguyen Du. *The Story of Kieu*. Translated by Le Cao Phan. Paris: UNESCO Publishing, 1996.)
 - 2) *The Tale of Kieu* แปลเป็นร้อยแก้ว โดย หิญแซงทง(Nguyen Du. *The Tale of Kieu*. Translated by Huynh Sanh Thong. New York: Vintage Books, 1973.)
 - 3) *Kim Vân Kiều* แปลเป็นร้อยแก้ว โดย เลซวนถวย(Nguyễn Du. *Kim Vân Kiều*. Translated by Lê Xuân Thủy. Hà Nội: Nhà Xuất Bản Văn Học. (n.d.).)
3. ฉบับแปลภาษาไทย **ทวิ์ เกี้ยว** แปลเป็นร้อยแก้วโดย ทวี สว่างปัญญางกูร (กำลังจัดพิมพ์)

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจเอกสาร ข้อมูลเชิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. ศึกษาสภาพสังคมและภูมิหลังผู้ประพันธ์
3. ศึกษาวรรณกรรมเรื่อง *ทวี เกี้ยว*
4. วิเคราะห์ตัวละครหญิงในเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ด้านภาพลักษณ์และบทบาทของสตรีเวียดนาม
5. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด
6. สรุปและรายงานผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวรรณคดีเวียดนามที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในวงวรรณกรรมไทย
2. ทำให้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมเวียดนามรวมทั้งบทบาทสตรีที่มีต่อสังคม

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการเทียบเสียงจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยนั้นจะเทียบเสียงโดยอ้างอิงตามหลักสัทอักษรของ ทวี สว่างปัญญางกูร ซึ่งเป็นสำเนียงได้จัดทำไว้ใน *สัทอักษรเวียดนาม*¹¹ ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ ทวี สว่างปัญญางกูร, “สัทอักษรเวียดนาม,” *เอกสารประกอบการเรียนวิชาสัมมนา วรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* ภาคศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545. หน้า 11-13. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

พยัญชนะเดี่ยว 17 ตัว

พยัญชนะ	อ่านว่า	IPA	เทียบกับไทย
B - b	เบ	[b]	บ
C - c	เซ	[k]	ก
D - d	เย	[z]	ย
Ð - ð	เด	[d]	ด
G - g	เย	[ɣ]	ก
H - h	ฮาด	[h]	ห-ฮ
K - k	กา	[k]	ก
L - l	แอล-เหล็ล	[l]	ล
M - m	แอม-เหม่อ	[m]	ม
N - n	แอน-เหน่อ	[n]	น
P - p	เป	[p]	ป
Q - q	กู	[k]	ก
R - r	แอร-หรว่อ	[z]	ร
S - s	แซ็ดสี่	[s]	ซ
T - t	เต	[t]	ต
V - v	เว	[v]	ว
X - x	อิกสี่	[s]	ส-ซ

สระเดี่ยว 12 ตัว

สระ	อ่านว่า	IPA	เทียบกับไทย
A - a	อา	[a]	อา
Ă - ă	อ๊า	[ă]	อั-
Â - â	เอ็อ	[â]	เอ็-
E - e	แเอ	[ɛ]	แเอ
Ê - ê	เอ	[e]	เอ
I - i	อึ๊ง	[i]	อึ
O - o	ออ	[o]	ออ

สระเดี่ยว(ต่อ)

สระ	อ่านว่า	IPA	เทียบกับไทย
Ō - ô	โ	[o]	โ
Ō' - ô'	เอ	[ɤ]	เอ
U - u	อู	[u]	อู
U' - u'	อิ	[ɯ]	อิ
Y - y	อีหย่า	[i]	อี

พยัญชนะประสม 11 ตัว

พยัญชนะ	อ่านว่า	IPA	เทียบกับไทย
Ch	เซฮาด	[c]	จ
Gh	เยฮาด	[ɣ]	ก
Gi	เย-อี	[z]	ย
Kh	กา-ฮาด	[X]	ข-ค
Ng	แอน-เย	[ŋ]	ง
Ngh	แอน-เย-ฮาด	[ŋ]	ง
Nh	เป-ฮาด	[ɲ]	ญ
Ph	กู-อู	[f]	ฝ-ฟ
Qu	เต-ฮาด	[kʰ]	กว
Th	อั้งไนเต-แอ-เหว่อ	[tʰ]	ถ-ท
Tr	ออ	[tʃ]	ตร

สระประสม

สระ	อ่านว่า	IPA	เทียบกับไทย
ia, (u)ya, iê, (u)yê	เอีย	[ie]	เอีย
ua, uô	อัว	[uo]	อัว
uea, uô'	เอือ	[ueɤ]	เอือ

บทที่ 2

สังคมเวียดนามช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 และภูมิหลังของผู้ประพันธ์

ประเทศเวียดนามตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์กับจีนเนื่องจากอาณาเขตที่เชื่อมติดกันทำให้เกิดการแผ่ขยายอิทธิพลทางการเมืองและวัฒนธรรมจากจีนซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจและแหล่งอารยธรรมยิ่งใหญ่ของโลก ทั้งนี้ราว 111 ปีก่อนคริสต์ศักราช¹ จีนได้ขยายอาณาจักรและแผ่อิทธิพลครอบคลุมลงมาจนถึงบริเวณประเทศเวียดนามซึ่งเรียกว่า อาณาจักรนามเวียด ในขณะนั้นชื่อนามเวียด เป็นภาษาจีนหมายถึงประชาชนทางใต้ อันเป็นนัยยะถึงการผนวกรวมเวียดนามเป็นส่วนหนึ่งของจีนภายใต้นโยบายของจีนซึ่งการขยายอิทธิพลนี้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ช่วงเวลายาวนานนับสิบศตวรรษที่เวียดนามพยายามต่อต้านจีนโดยตลอดทำให้เกิดการต่อสู้จากกลุ่มกบฏใหญ่น้อยมากมายที่เรียกรวมกันว่าสงครามเพื่อรักษาวัฒนธรรมของชาติ ชัยชนะเหนือจีนของกลุ่มกบฏที่นำโดย ینگเกวี่ยน (Ngô Quyền) ส่งผลให้เวียดนามสามารถแยกตัวเป็นอิสระจากจีนได้สำเร็จ อย่างไรก็ตามภายใต้การปกครองโดยจีนอันยาวนานวัฒนธรรมจีนได้แทรกซึมเข้าไปในสังคมเวียดนามจนไม่สามารถแยกจากกัน

การแทรกซึมทางวัฒนธรรมของจีนส่งผลต่อแนวคิดและแนวทางปฏิบัติของชาวเวียดนาม เช่น การปกครองและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ และชัดเจนอย่างมากในด้านอักษรศาสตร์ที่ยึดถือรูปแบบบทกวีและวรรณกรรมตามแนวทางของจีน เมื่อมาถึงยุคของการสร้างเอกลักษณ์ของเวียดนามในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 ได้มีการสร้างตัวอักษรของเวียดนามขึ้นใช้แทนตัวอักษรจีนสิ่งนี้เป็นจุดเด่นที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการสร้างเอกลักษณ์ทางวรรณกรรมซึ่งวรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ก็เป็นหนึ่งในวรรณคดีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ดังนั้นการศึกษาประวัติศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยสภาพสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนเหตุการณ์ที่สำคัญของเวียดนามในช่วงระยะเวลาอันเป็นบริบทอ้างอิงย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นในแง่ของแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม

¹ เหงียนคักเกวี่ยน, *เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร*. หน้า 17.

2.1 สังคมเวียดนามช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19: สังคมสองชนชั้น

ในภาพรวมจากประวัติศาสตร์จะพบว่า ประเทศของเวียดนามได้รับอิทธิพลจากจีนทั้งทางด้านการเมืองการปกครองและรวมไปถึงด้านวัฒนธรรมซึ่งแฝงเข้ามาพร้อมกับการปกครอง ภาพลักษณ์ของจีนในมุมมองของชาวเวียดนามเป็นประเทศใหญ่ที่พึ่งพร้อมด้วยอำนาจและเป็นแหล่งอารยธรรม การเลียนแบบจีนในด้านการเมืองการปกครองจึงเกิดขึ้น เมื่อได้รับอิทธิพลจากจีนโดยการสถาปนาราชวงศ์โง(Ngô)ซึ่งเป็นแนวทางทางการเมืองการปกครองคือ การจัดรวมอำนาจสู่ส่วนกลางอันมีกษัตริย์เป็นประมุขเป็นการวางรากฐานทางการเมืองหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เรื่อยมาในการปกครองประเทศเวียดนาม ทั้งนี้ในการรวมอำนาจรัฐได้แบ่งประเทศเป็น 24 จังหวัดตามความใกล้ชิดกับพระราชวงศ์ ราชสำนักส่วนกลางปกครองโดยความช่วยเหลือจากพระราชวงศ์เหล่านี้ซึ่งมีทรัพย์สินและกองกำลังของตนเอง ภายในราชสำนักจัดการบริหารการปกครองด้วยการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆอย่างเคร่งครัด ข้าราชการได้รับรายได้จากเงินค่าเช่าที่ดินและภาษีจากประชากรในปกครองของตน ทำให้ระบบศักดินาค่อยๆก่อตัวขึ้นเนื่องด้วยผลประโยชน์และรายได้ที่ได้รับนั้นนับจากภาษีและสินค้าที่ได้จากประชาชนในส่วนปกครองของตนดังที่กล่าวมา ดังนั้นหากผู้ใดสามารถมีผลผลิตมากก็ส่งผลให้ได้รับรายได้มากสิ่งนี้เองที่ทำให้การจัดการบริหารในส่วนองข้าราชการเปลี่ยนจากลักษณะครอบครัวเป็นระบบศักดินาที่แบ่งแยกคนในสังคมออกเป็นสองชนชั้น นั่นคือ ชนชั้นการปกครองอันประกอบด้วยข้าราชการ ราชวงศ์ จนถึงกษัตริย์ที่มีอำนาจสูงสุด อีกชนชั้นหนึ่งคือ ชนชั้นประชาชนอันประกอบด้วย พ่อค้า ชาวนา ซึ่งชนชั้นนี้เองที่เป็นแหล่งรายได้แก่ชนชั้นการปกครอง ภาพของสังคมสองชนชั้นในช่วง ค.ศ.18-19 นี้ เป็นภาพที่ชัดเจนมาก อันแสดงถึงความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน ภาพของชนชั้นประชาชนที่กลายเป็นผู้ถูกรังแกแทนการคุ้มครองจากชนชั้นการปกครอง ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบศักดินาที่เสื่อมลงไม่สามารถรักษารูปแบบที่ดีงามของตนไว้ได้กลับกลายเป็นชนชั้นที่กดขี่ข่มเหงและขูดรีด ในมุมมองของประชาชน

2.1.1 ระบบศักดินา รูปแบบชนชั้นตามหลักการขงจื้อ

การเกิดรูปแบบชนชั้นในสังคมของขงจื้อนั้น มาจากหลักการของขงจื้อที่มุ่งเน้นด้านหน้าที่เฉพาะของบุคคลอันเกิดจากทัศนะที่มีต่อความวุ่นวายของสังคมว่าเกิดจากการที่คนทุกคนไม่ทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์และการก้าวร้าวหน้าที่ของผู้อื่น ดังนั้นจึงเกิดการแบ่งชนชั้นด้วยหน้าที่ของคนเหล่านั้น เช่น ถ้าเป็นกษัตริย์ก็ควรบำเพ็ญหน้าที่ของกษัตริย์ให้ดีที่สุด เป็นรัฐบาลก็ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง เป็นนักเรียนก็ต้องเล่าเรียนศึกษา เป็นต้น ขงจื้อมีความเชื่อว่าเมื่อทุกคนต่างรู้จักหน้าที่ของตน และทำกิจในหน้าที่ตามฐานะที่ตนดำรงอยู่ให้เต็มที่รัฐก็จะรุ่งเรืองเรียบร้อย

แต่หากทำตรงกันข้ามย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่รัฐได้ หลักการนี้ปรากฏอยู่ในคำสอนของขงจื้อที่เรียกว่า เจี้ยเมี่ย² แปลว่า การปฏิบัติตนให้ถูกต้องกับฐานะชื่อเสียงที่ตนมีอยู่เป็นอยู่ ซึ่งหลักการนี้เองก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่กันและพัฒนาต่อมาเป็นแนวคิดชนชั้นศักดินาในสังคม นอกจากนี้ขงจื้อยังได้วางแนวทางปฏิบัติระหว่างชนชั้นต่อกันดังนี้

- “1. กษัตริย์และรัฐบาล ฟังปฏิบัติต่อขุนนางประชาชนด้วยความเมตตา ซื่อสัตย์สุจริต ขุนนางและประชาชน ฟังมีความจงรักภักดีต่อกษัตริย์และรัฐบาล
2. บิดามารดาฟังเมตตาต่อบุตรธิดาฯ ฟังมีความกตัญญูกตเวทิตาต่อบิดามารดา
3. สามีภรรยาฟังมีความรักใคร่สนิทสนมหาด้วยความซื่อตรงต่อกัน
4. วงศาคณาญาติพี่น้อง ก็ฟังสมควรमानปองดองรักใคร่กัน
5. มิตรสหายฟังมีความสัจจริงใจรักใคร่ต่อกัน”³

แนวทางปฏิบัติทั้ง 5 ประการนี้เป็นแนวทางที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นและสถานภาพของบุคคลในสังคมที่ฟังปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและรักษาความสันติสุขสู่รัฐด้วย

การปกครองทางการเมืองตามหลักขงจื้อนี้เองที่ทำให้เกิดการแบ่งแยกประชาชนออกเป็นสองฝ่ายหรือสองชนชั้นนั่นคือ ชนชั้นศักดินาและชนชั้นเกษตรกร เมื่อศึกษาที่โครงสร้างสังคมศักดินาจะพบว่าโครงสร้างของสังคมศักดินานี้สร้างขึ้นบนระบบเกษตรกรรมที่ให้มิระบบเจ้าของที่ดินซึ่งอาจเป็นที่ดินส่วนตัวหรือที่ดินส่วนรวมซึ่งที่ดินส่วนรวมนี้สามารถนำมาแจกจ่ายได้เป็นครั้งคราว ทั้งนี้แม้ว่าภายใต้กฎหมายทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของที่ดินและสิทธิที่จะได้รับส่วนแบ่งจากที่ดินส่วนรวมตามกฎหมายแต่ในทางปฏิบัติมีเพียงคนกลุ่มน้อยเท่านั้นอันเป็นชนชั้นศักดินาที่ได้เป็นเจ้าของที่ดินและมักยึดเอาที่ดินส่วนรวมมาเป็นของตนเมื่อมีโอกาส ทำให้ชาวนาที่ทำมาหากินต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมและยากลำบากอย่างมาก ในชนบทเจ้าของที่ดินและชนชั้นสูง จะออกกฎหมายเก็บค่าเช่าที่ดินในอัตราสูงและขูดรีดดอกเบียในอัตราที่แพงมาก

² เสถียร โพธิ์นันทะ, *เมธีตะวันออก*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2522), หน้า 151.

³ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 148.

ด้วยประเทศเวียดนามเป็นประเทศเกษตรกรรมรากฐานของความมั่งคั่งของชนชั้นศักดินา จึงเกิดจากผลผลิตทางการเกษตร ขณะเดียวกันความมั่นคงของประเทศก็ขึ้นกับเกษตรกรรมซึ่งมีจำนวนมาก ดังนั้นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของชนชั้นปกครองคือการพัฒนาการเกษตรอันเป็นหลักทางเศรษฐกิจของประเทศจึงเกิดการก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น การสร้างเขื่อนและการขุดลอกคลองต่างๆ สมัยราชวงศ์เลนั้นมีการปกครองแบบรัฐศักดินาที่บริหารประเทศด้วยระบบชนชั้นมี กษัตริย์และข้าราชการตามคำสอนในลัทธิขงจื้อได้เผยแพร่ไปทั่วประเทศและปลูกฝังในประชาชนอย่างแน่นแฟ้น นั่นคือความเคารพต่อกษัตริย์และการยอมรับการมีชนชั้นในสังคมอย่างเข้มงวด ข้าราชการเป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากระบบแข่งขัน หน้าที่สำคัญของข้าราชการยังคงเป็นเช่นเดิม คือ การสร้างและรักษาเครือข่ายของเขื่อน ตลอดจนสร้างคลองทอดลงน้ำเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ มิให้ทำลายการเกษตร จากหน้าที่สำคัญนี้เองที่ทำให้การทำงานของภาครัฐส่งผลกระทบอย่างคาดไม่ถึงหากละเลยในหน้าที่ การที่รัฐไม่สามารถทำให้นโยบายนี้บรรลุเป้าหมายได้นำมาซึ่ง ปัญหาต่างๆอาจทำให้เกิดการกบฏภายในชาติขึ้นมาได้ประกอบกับสังคมศักดินาภายใต้ การปกครองของราชวงศ์เลซึ่งเจริญรุ่งเรืองอยู่ได้เสื่อมลงอย่างชัดเจนในคริสต์ศตวรรษที่17 และนำไปสู่ชนวนปัญหาที่ตึงเครียด ระหว่างชนชั้นทั้งสองอันเป็นที่มาของกลุ่มกบฏชาวนาที่ลุกขึ้น ต่อสู้เพื่อความยุติธรรม

2.1.2 กบฏชาวนา: ตัวแทนพลังประชาชน

ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ราชวงศ์เล ได้แบ่งการปกครองเป็นสองเขต เขตที่หนึ่งใน ภาคเหนือเป็นผู้มีเชื้อสายสกุลขุนนางปกครองคือ “สกุลต๋ริง” อีกเขตหนึ่งทางภาคใต้คือ “สกุลเหียงน” นอกจากนี้ยังมีการขยายตัวลงไปทางใต้เริ่มตั้งแต่ที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง แม่น้ำม้า และ แม่น้ำก่าเขตแดนของประเทศขยายออกไปตามที่ราบริมฝั่งทะเลไปจนถึงลุ่มแม่น้ำด่งนาย(Đông Nai) แม่น้ำจึงถูกนำมาใช้ในการเกษตรและเป็นเส้นทางคมนาคมจากเมืองหลวง ทั้งลงไปจนถึง มณฑลภาคใต้ ซึ่งขยายไปอีกกว่า 1,000 กิโลเมตรสร้าง ความลำบากในการติดต่อทำให้คำสั่งจากรัฐไปไม่ถึงเช่นเดียวกับภาษีอากรต่างๆก็ถูกส่งมอบไม่ถึงราชสำนักเช่นกัน ช่วงคริสต์ศตวรรษที่18⁴ ปัญหาความขัดแย้ง เริ่มสะสมมากยิ่งขึ้นในด้านต่างๆที่เห็นได้ชัดคือ ด้านการเกษตร และ ด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งปัญหาทางด้านการเกษตรนี้เองก่อให้เกิดกบฏชาวนาขึ้นหลายครั้ง

⁴Thomas Hodgkin, *Vietnam: The Revolutionary Path*(Hong Kong: The Macmillan Press, 1981), p.106.

รวมถึงกบฏชาวนาเตยเซิน(Tây Sơn) ที่สร้างแรงกระตุ้นแก่ชาวนาในการปลดแอกตนเองจากข้อผูกมัดในระบบศักดินา

สิ่งที่ก่อให้เกิดกบฏชาวนาเนื่องมาจากปัญหาทางการเกษตรและการปกครอง ทั้งนี้รัฐบาลก็รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวนาเหล่านี้แต่ไม่แก้ไขอย่างจริงจัง ปัญหาที่เกิดจากการที่เจ้าของที่ดินและชนชั้นสูงเข้าถือครองที่ดินเพิ่มขึ้น ประกอบกับจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้ที่ดินทำกินลดน้อยลงจนเข้าสู่วิกฤตการณ์ทางการเกษตรมีการร้องเรียนของชาวนาอย่างมากให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาดีความเหล่านี้นี้แต่การที่ชาวนามากไม่ได้รับความสะดวกทำให้ต้องติดสินบนเจ้าหน้าที่และในที่สุดก็มักจะแพ้ความ เรื่องราวที่เกิดจากการใช้กลยุทธ์ของชนชั้นสูงที่ปกครองอย่างกดขี่ยึดที่ดินของประชาชนมาเพิ่มความมั่งคั่งให้แก่ตนเองปรากฏอยู่เสมอในสังคมช่วงเวลานี้

การเอาวัดเอาเปรียบต่อชาวนารวมถึงการใช้อำนาจรัฐบงกชของขุนนางต่อประชาชนนี้แม้รัฐบาลจัดตั้งศาลสูงขึ้นให้คนมาร้องเรียนที่หน้าประตูพระราชวังแต่ก็ไม่อาจแก้ไขสิ่งใดได้ ชาวนาถูกบังคับให้ออกจากชนบทเนื่องจากไร่ที่ทำกินเร่ร่อนหาอาหารและหลีกเลี่ยงจากการถูกกดขี่และแม้ว่ารัฐบาลจะแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงให้ไปเกลี้ยกล่อมประชาชนเหล่านี้คืนถิ่นแต่ก็ไร้ผลท่ามกลางสถานการณ์ที่วุ่นวายนี้เจ้านายในสกุลตริงผู้หนึ่งได้เสนอให้รวมที่ดินทั้งหมดเป็นของชาติเพื่อแบ่งแจกจ่ายให้ชาวนาโดยเสียค่าเช่าที่ให้รัฐแต่ก็เกิดการคัดค้านจากชนชั้นศักดินา ข้าราชการทั้งหลายและพวกเจ้าของที่ดินทำให้แผนนี้ต้องล้มเลิกไป เมื่อชาวนาไม่มีอะไรเหลืออยู่เพื่อเลี้ยงชีพเลยจึงทำให้เกิดการรวมตัวกับเป็นกบฏชาวนาขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 นี้หลายครั้ง แม้ว่ารัฐบาลสามารถกำจัดได้แต่เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาต้นตอของการเกิดกบฏเหล่านี้ ประกอบกับการเสื่อมลงจากภายในของราชสำนักเอง และเนื่องจากวิกฤติในสมัยรัฐบาลเหงียนทางใต้ไม่ได้แตกต่างจากรัฐบาลตริงทางเหนือข้าราชการและชนชั้นสูงบังคับชาวนาให้ต้องทนทุกข์และหมดตัวโดยการยึดครองที่ดิน การช่วยเหลือเพียงครั้งคราวจากรัฐบาลไม่สามารถเกิดผลได้อีกทั้งข้าราชการก็พากันเพิกเฉย นอกจากนี้ยังมีนโยบายทำสงครามติดต่อกันคือสงครามต่อต้านพวกตริงทางเหนือและสงครามขยายดินแดนออกสู่เขมรรวมถึงความฟุ้งเฟ้อของราชสำนักเหงียน สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อประชาชนชาวนาทำให้เกิดความยากจนข้นแค้น ทำให้ช่วงปลายศตวรรษกบฏชาวนาเตยเซินจากทางใต้กำจัดล้มราชวงศ์เลและรวมประเทศได้ในที่สุด⁵

⁵เหงียน วีระวิทย์, *เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และ การต่างประเทศ*(กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 24.

กบฏเตยเซินจึงนำเสนอภาพลักษณ์การเป็นผู้ปกป้องชาวนาที่ยากจนจึงสามารถรวบรวมชาวนาจำนวนมากได้ และพวกเขายังกล่าวอ้างถึงการต่อต้านผู้สำเร็จราชการเครื่องฟูกถวาน (Trương Phục Loan) ซึ่งครองอำนาจที่แท้จริงอยู่ในเวลานั้นเป็นผู้ที่กบฏความมั่งคั่งให้แก่ตนเองทุกวิถีทางส่งผลให้เกิดการกดขี่และความอยุติธรรมแพร่กระจายไปทั่ว ชนชั้นศักดินาจึงเปรียบเสมือนโจรปล้นสดมภ์และชนชั้นขุนนางก่อการฉ้อราษฎร์บังหลวงทั่วทุกระดับชั้นเมื่อนำเสนอ การกำจัดผู้ตรวจการผู้นี้เพื่อฟื้นอำนาจของเจ้าตระกูลเหงียน ทำให้ทุกฝ่ายเห็นด้วยและเข้าร่วม การรวบรวมประชาชนโดยเฉพาะชาวนาทำให้ขบวนการเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากพวกชนเผ่าในที่สูงด้วย เนื่องมาจากชัยชนะที่ได้รับจากการกำจัดพวกตริงและเหงียน รวมถึงการรวมประเทศและขับไล่พวกต่างชาติได้แก่ สยามที่เข้ามาช่วยเหงียนแฉ่งและเงินราชวงศ์ชิงที่เข้ามาช่วยกอบกู้บัลลังก์ให้ราชวงศ์เลแต่ที่จริงต่างก็มีจุดประสงค์ในการมีอิทธิพลในประเทศเวียดนามเพื่อการครอบครองประเทศนั่นเอง⁶ ช่วงเวลาดังกล่าวทำให้เหงียนเหวะ (Nguyễn Huệ) ผู้นำกลุ่มกบฏเตยเซินได้รับความนิยมอย่างมากและสร้างความยอมรับแก่พวกเตยเซินขึ้นในหมู่ประชาชน

เมื่อเหงียนเหวะสถาปนาตนเป็น พระเจ้ากวางตุง ได้ออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ การปกครองชนบท เพื่อให้ชาวนาที่ไร้ที่ดินและอ่อนแ่พเนจรไปตามที่ต่างๆกลับมาอ้างสิทธิในที่ดินที่ไม่มีผู้ใช้ประโยชน์ จัดกฎเกณฑ์การแจกจ่ายที่ดินส่วนรวมและยึดที่ดินที่ยังคงเหลืออยู่หรือที่ดินที่เคยเป็นของพวกทนายศมาให้ชาวชนบทหรือรัฐใช้สอยซึ่งตรงกันข้ามจากเดิมที่มักนำที่ดินส่วนรวมแจกจ่ายแก่ข้าราชการและทหารเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงเวลานี้เวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องจากพระเจ้ากวางตุงยังทรงปรารถนาพัฒนาการแลกเปลี่ยนกับจีนโดยดำเนินนโยบายเปิดประเทศ แก้ไขกฎหมายการเงินให้ง่ายขึ้น การปฏิรูปที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การปฏิรูปวัฒนธรรมในการใช้อักษรโนม (Chữ Nôm) ซึ่งเป็นอักษรของชาติ มาใช้ในการเขียนตำราการศึกษา แทนที่การใช้อักษรฮั่น (Chữ Hán) หรือตัวอักษรจีนโบราณที่ใช้กันมานานหลายร้อยปี นอกจากนี้ยังกระจายการศึกษาสู่ชนบทโดยมีการคัดเลือกนักปราชญ์ที่มีความสามารถและก่อตั้งโรงเรียนขึ้น

เมื่อพวกเตยเซินอ่อนแอลง ในปี ค.ศ. 1802⁷ เจ้าชายเหงียนแฉ่งกลับได้เปรียบจากการสนับสนุนของต่างชาติ ทำให้สามารถเข้ายึดครองอำนาจแทนได้ในที่สุด จากนั้นสถาปนาราชวงศ์

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 24.

⁷ เหงียนคักเวียน, *เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร*. หน้า 114.

ใหม่คือ ราชวงศ์เหงียนและสถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์ พระนามว่า ยาลอง(Gia Long) พระเจ้ายาลองตั้งเมืองหลวงที่กรุงเว้(Huế) จัดตั้งการปกครองโดยรื้อฟื้นชนชั้นข้าราชการที่คัดเลือกมาจากการสอบแข่งขันกลับมาอีกครั้ง อีกทั้งยังยกย่องลัทธิขงจื้อเป็นหลักการปกครองทางการเมืองโดยมีลักษณะอนุรักษนิยมและเต็มไปด้วยพิธีการต่างๆมากมาย กล่าวได้ว่าเป็นการรื้อฟื้นระบบศักดินาขึ้นใหม่ซึ่งการรื้อฟื้นระบบศักดินานี้ได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นเจ้าของที่ดินและชนชั้นขุนนาง ประกอบกับในสมัยเตยเจินนั้นแม้จะมีการปฏิรูปประเทศหลายประการแต่ก็มิได้เข้าไปถอดถอนความคิดหรือโครงสร้างพื้นฐานของสังคมเกี่ยวกับระบบศักดินา ทำให้ความคิดเกี่ยวกับสังคมศักดินายังคงฝังรากอยู่ในประชาชนและกลุ่มชนชั้นที่สูญเสียประโยชน์ต่างก็รอกองกลับมาของระบบศักดินา ดังนั้นเมื่อพระเจ้ายาลองฟื้นฟูระบบศักดินานี้ขึ้นมาอีกครั้งทำให้ชนชั้นที่เคยสูญเสียอำนาจให้การสนับสนุนและชนชั้นอื่นมิได้ต่อต้าน ระบบศักดินาจึงกลับมาสู่สังคมเวียดนามอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การกลับมาของระบบศักดินาทำให้สภาพสังคมกลับสู่รูปแบบเดิมปัญหาสำคัญทั้งหลายในสังคมเวียดนามที่ยังคงอยู่ เช่น การเอารัดเอาเปรียบระหว่างชนชั้นอันเกิดจากชนชั้นขุนนางกดขี่ชนชั้นประชาชนเช่นพวกพ่อค้าและชาวนาเพื่อมิให้ร่ำรวยจากการค้าเกินกว่าชนชั้นของตนเอง รัฐบาลเข้าควบคุมการค้าต่างประเทศทั้งหมดอย่างเข้มงวด แม้ราชวงศ์เหงียนจะเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศจีนโดยยอมรับความยิ่งใหญ่ของจักรวรรดิจีน แต่ในขณะเดียวกันก็แผ่อิทธิพลไปยังลาวและเขมรทำให้ประเทศเวียดนามต้องเผชิญกับสงครามการต่อสู้ทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศอันเกิดจากกบฏชาวนาที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการปกครองที่กดขี่และอยุติธรรมจากชนชั้นขุนนางที่มีต่อชนชั้นพ่อค้าและชาวนา สิ่งต่างๆเหล่านี้เองที่ทำให้สภาพสังคมเวียดนามในช่วงเวลานี้ขาดความสงบสุขอย่างมาก

2.1.3 ลัทธิขงจื้อบทบาทที่มากกว่าที่พึงพอใจ

จากปัญหาที่เกิดขึ้นและความวุ่นวายของสังคมในช่วงราชวงศ์เลเร็วยมาส่งผลให้ลัทธิขงจื้อที่ได้เข้ามาในสังคมเวียดนาม เริ่มมีอิทธิพลต่อเนื่องในการจัดระเบียบสังคมจนกลายเป็นลัทธิทางการของรัฐที่มีกษัตริย์ปกครองและมีชนชั้นข้าราชการ⁸ การเข้ามาแทนที่พุทธศาสนาซึ่งก่อนหน้านี้เคยมีบทบาทสำคัญมากในช่วงราชวงศ์ลีและเตริน ทั้งนี้พระสงฆ์ในพุทธศาสนาในสมัยดังกล่าวจะมีตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่เชื่อถือและความศรัทธาอันก่อให้เกิดการทุ่มเท

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 131.

ทรัพย์สินเงินทองในการทะนุบำรุงศาสนา อีกทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมได้มีการสร้างศาสนสถานขึ้นมากมาย ในการนี้เองทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ประชาชนที่เป็นผู้สูญเสียทั้งเงินภาษีที่ควรนำมาพัฒนาบ้านเมืองในด้านอื่นๆ ตลอดจนแรงงานที่ถูกเกณฑ์มาใช้ในการนี้ ทำให้ประชาชนต่อต้านพุทธศาสนาขึ้น ในเวลาต่อมาลัทธิขงจื้อจึงเข้ามามีบทบาททางการเมืองแทนที่พุทธศาสนา

ความแตกต่างของลัทธิขงจื้อที่เป็นแนวคิดที่รวมหลักการอนุรักษนิยมทางสังคมและขนบธรรมเนียมอันเข้มงวดเข้าไว้ด้วยกัน แสดงออกถึงรูปแบบการปกครองชนชั้นที่ชัดเจนทำให้ประชาชนอยู่ในกรอบการแบ่งชนชั้นอย่างตายตัว นอกจากนี้ลัทธิขงจื้อยังสอนให้ประชาชนจงรักภักดีต่อกษัตริย์ซึ่งเป็นหลักของระบบทั้งหมด กษัตริย์คืออาณัติของสวรรค์ การปกครองด้วยกษัตริย์ตามหลักการขงจื้อจึงมิได้เป็นเพียงการควบคุมสังคม แต่รวมถึงการเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบของโลกที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ระบบชนชั้นในสังคมขึ้นอยู่กับกษัตริย์ และการกบฏถือเป็นความผิดไม่เพียงเป็นความผิดทางการเมืองหากยังเป็นความผิดทางศาสนา ดังนั้นตราบเท่าที่กษัตริย์ยังเป็นศูนย์กลางการปกครองและเป็นเอกภาพของชาติ การนดุงชื่อเสียงของกษัตริย์นับเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเท่ากับว่าเป็นการดำรงสถาบันเป็นระบบการปกครองทั้งหมดไว้ด้วย ภาพลักษณะที่เคร่งครัดของลัทธิขงจื้อก่อให้เกิดศรัทธาในประชาชนต่อการปกครองได้ดีกว่าพุทธศาสนา ลัทธิขงจื้อจึงได้รับการยอมรับในแง่ของการปกครองจากประชาชน อย่างไรก็ตามการเสื่อมลงของระบบกษัตริย์ก็เกิดขึ้นได้เมื่อมีกษัตริย์ที่ไร้ปรีชาสามารถและเป็นทรราชย์ เหตุนี้เองเมื่อราชวงศ์เลเสื่อมอำนาจลงทำให้ความคิดเกี่ยวกับการเคารพกษัตริย์อย่างสูงสุดเสื่อมหายไปและลดค่านิยมในลัทธิขงจื้อลง แม้แต่นักปราชญ์ในลัทธิเองก็ไม่อาจเชื่อมั่นในค่านิยมที่เขาต้องสั่งสอนนี้

สำหรับรัฐบาลที่ประกอบขึ้นด้วยข้าราชการซึ่งเป็นหลักของระบบกษัตริย์ในสังคมศักดินา ข้าราชการเหล่านี้ต่างได้รับชื่อเสียงมาจากการสอบแข่งขันท่ามกลางความหรรษา ชนชั้นปกครองเหล่านี้ล้วนได้รับการคัดเลือกมาจากคนที่ดีที่สุดและมีการศึกษาที่ดีที่สุด ผู้เข้าสอบต้องเข้าสนามสอบแข่งขันในชนบทก่อนแล้วจึงผ่านเข้าไปสอบที่ส่วนกลาง หากสอบผ่านจะได้รับตำแหน่งเตียนซี(Tián Sí)ซึ่งเทียบเท่าปริญญาเอก ในการสอบจะต้องสอบเกี่ยวกับการวิจารณ์ตำราโบราณ การเขียนเอกสารเกี่ยวกับการบริหาร(อาจเป็นคำสั่งหรือประกาศของกษัตริย์) การแต่งโคลงกลอนร้อยแก้วหรือเรียงความเกี่ยวกับศีลธรรมและปรัชญา ซึ่งในบรรดาผู้เข้าสอบหลายพันคนจะมีผู้สอบผ่านเพียงประมาณ 100 คนจากการสอบในส่วนภูมิภาค และผู้ที่สอบผ่านในส่วนกลางยิ่งลดน้อยลงไปอีก ทั้งนี้ผู้ที่สอบผ่านจากส่วนกลางจะได้รับเกียรติยศชื่อเสียงอย่างสูง ทั้งนี้เมื่อรัฐบาลเสื่อมลงระบบการสอบแข่งขันนี้ก็สลายตัวไปด้วย การสอบเข้ารับราชการจึงเป็นไปอย่างฉ้อฉลและ

มีไว้เพื่อบ่งหน้าในการซื้อตำแหน่งราชการ สิ่งก็ตามมาก็คือการก่อให้เกิดชนชั้นข้าราชการที่ไร้สามารถ คดโกง และละโมภ ซึ่งมีได้มีค่านิยมทางวัฒนธรรมหรือศีลธรรมดังเช่นหลายศตวรรษที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามลัทธิขงจื้อได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งในสมัยพระเจ้ายาหล่ง ไม่เพียงแค่นำรูปแบบชนชั้นศักดินากลับมาใช้ ยังจัดให้มีการสอบคัดเลือกเข้ารับราชการอีกครั้ง นอกจากนี้ลัทธิขงจื้อยังส่งผลต่อการแก้ไขกฎหมายต่างๆด้วยที่เห็นได้ชัดเจนคือ สิทธิของผู้หญิงที่ถูกกดทอนลงไป เช่นสิทธิในการถือครองที่ดิน สิทธิในการรับมรดก และสิทธิในการหย่าร้าง⁹ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นบทบาทของลัทธิขงจื้อที่เข้ามาควบคุมสังคมและคนในสังคมในทุกด้านและผู้หญิงกลายเป็นชนชั้นที่สองในสังคมที่ต่ำกว่าผู้ชาย สถานภาพของผู้หญิงเวียดนามในชนบทขงจื้อถูกควบคุมด้วยหลักการที่เรียกว่า “ตามต้อง” ซึ่งว่าด้วยสถานภาพที่อิงกับผู้ชายนั่นคือ เมื่อเป็นลูกสาวต้องเชื่อฟังบิดา เมื่อเป็นภรรยาต้องเชื่อฟังสามี และเมื่อเป็นมารดาต้องเชื่อฟังบุตรชาย อาจกล่าวได้ว่าหลักการนี้ทำให้ผู้หญิงในสังคมเวียดนามนี้มีสิทธิที่น้อยกว่าผู้ชาย เนื่องด้วยสถานภาพที่ต้องพึ่งพิงผู้ชายนั่นเอง

การลดทอนสิทธิในการหย่าร้างของผู้หญิง เป็นผลกระทบหนึ่งที่มาจากลัทธิขงจื้อที่ให้ความสำคัญเรื่องความบริสุทธิ์ หรือหลักการที่เรียกว่า ตรินห์ (trinh) เป็นหลักการที่เน้นความบริสุทธิ์ทางร่างกายและความคิด ซึ่งแม้ว่าตามหลักการที่แท้จริงแล้ว “ตรินห์” มีความหมายมากกว่าการรักษาพรหมจารีก่อนแต่งงานแต่รวมถึงความซื่อสัตย์ที่พึงมีต่อสามีไม่ว่าสามีจะยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อหลักการถูกแปรเปลี่ยนมาเป็นข้อปฏิบัติในสังคมได้กลายเป็นการปฏิเสธผู้หญิงที่ไม่รักษาความบริสุทธิ์ของตนสำหรับคืนแต่งงานและไม่ยอมรับผู้หญิงที่แต่งงานใหม่หรือผ่านการหย่าร้าง

อาจกล่าวได้ว่าลัทธิขงจื้อมีบทบาทมากกว่าการเป็นที่พึ่งทางใจ ทั้งนี้หลักการต่างๆได้กลายเป็นข้อปฏิบัติที่แทรกซึมเข้าไปในทุกกลไกของสังคม อย่างไรก็ตามภายใต้ข้อกำหนดที่ชัดเจนหลักการที่ตายตัว ทำให้ประชาชนขาดอิสระภาพและกลายเป็นแรงกดดันที่สะท้อนกลับสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมเวียดนามในเวลาต่อมา

2.2 ภูมิหลังของผู้ประพันธ์

⁹Ta Van Tai, “The Status of Women in Traditional Vietnam,” *Journal of Asian History* 15 (1981): p. 119.

ผู้ประพันธ์เรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** คือ เหงียนญู เป็นนักปราชญ์แห่งยุคสมัยและได้รับการยกย่องในปัจจุบันให้เป็นกวีเอกของเวียดนาม การศึกษาภูมิหลังของผู้ประพันธ์ทำให้ทราบถึงแนวคิดและปัจจัยที่ก่อให้เกิดแนวคิดที่ปรากฏในงานประพันธ์

2.2.1 ชีวิตประวัติของ เหงียนญู(Nguyễn Du)

เหงียนญู(มีอายุช่วง ค.ศ.1765-1820)¹⁰ เกิดที่หมู่บ้านเตียนเตียน(Tiên Điền) เขตตั้งชนวน(Nghi Xuân) จังหวัดहांดิง(Hà Tĩnh) ในเวียดนามกลาง ครอบครัวของเขาเป็นชนชั้นขุนนางผู้ใหญ่มีต้นตระกูลอยู่ที่เซินนาม(Sơn Nam) ปัจจุบันคือจังหวัดहांดิง(Hà Tĩnh) ได้ย้ายมาตั้งรกรากอยู่ที่हांดิงตั้งแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 16

สมาชิกในครอบครัวรับราชการรับใช้ราชวงศ์เล(Lê Monarchy) ยาวนานถึงสามชั่วอายุคนนับตั้งแต่รุ่นปู่คือ เหงียนเถียน(Nguyễn Thiến) สอบได้ปริญญาเอก(Tiến sĩ) ในปีค.ศ.1532¹¹ เข้ารับราชการในรัชสมัย เลตรางตง(Lê Trang Tông) ต่อมาดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีด้านกิจการภายใน รุ่นที่สองคือรุ่นพ่อคือ เหงียนเหงียม(มีอายุตั้งแต่ค.ศ.1708-1775)¹² สอบได้ปริญญาเอกและเข้ารับราชการจนได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนอกจากนี้ยังเป็นนักเขียนที่มีผลงานทางการเมืองด้วย

สำหรับรุ่นที่สามเป็นรุ่นลูกคือรุ่นของเหงียนญูนั้น เนื่องด้วยเขาเป็นลูกชายที่เกิดจากภรรยาคนที่สามจากภรรยาทั้งหมดแปดคน เมื่ออายุได้ 10 ปีพ่อของเขาก็เสียชีวิตและตามด้วยแม่ในอีกสามปีต่อมา ทำให้เขาต้องอยู่ภายใต้การดูแลของเหงียนขาน(Nguyễn Khan)พี่ชายคนโตที่มีอายุต่างกันมากถึง 31 ปี เหงียนขานสอบได้ปริญญาเอกและเข้ารับราชการในตำแหน่งที่สูงเฉกเช่นบรรพบุรุษ ในขณะที่เดียวกันเหงียนญูก็สามารถเรียนจบปริญญาตรี(tú tài)ได้ด้วยวัยเพียง 19 ปี

¹⁰Institute of Literature, “Notice on Nguyen Du The Great Nation Poet of Vietnam,” Paper presented on the Occasion of the 200th Anniversary of the Birth of the Poet (Hanoi: Institute of Literature, 1964), pp. 3-5.

¹¹Le Cao Phan, “Nguyen Du,” in *The Story of Kieu*. ed. Ngo Ngoc Bich Tien (Paris: UNESCO Publishing, 1996), p. 11.

¹²Ibid., p. 11.

แต่ถัดมาสองปีพี่ชายที่อุปถัมภ์เลี้ยงดูเขามาตลอดก็เสียชีวิตลง เหงียนยูจึงเข้ารับราชการฝ่ายกองกำลังซึ่งขณะนั้นเป็นช่วงที่ราชวงศ์เลกำลังเสื่อมลง

การลุกฮือขึ้นต่อต้านราชวงศ์ของกบฏเตยเซิน ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทำให้ราชวงศ์เลต้องล่มสลายลง ส่งผลกระทบถึงครอบครัวขุนนางต่างๆรวมถึงครอบครัวของเหงียนยูด้วย ภายใต้กำลังกายและกำลังสติปัญญาที่มีอยู่เหงียนยูพยายามทำการกอบกู้ราชวงศ์ขึ้นมาอีกครั้งด้วยการรวมกำลังพลทำการเคลื่อนไหวแต่ไม่สำเร็จ ในปี ค.ศ. 1796 เขาถูกจับขังคุกเป็นเวลา 3 เดือนที่จังหวัดเหงอาน(Nghê An) หลังจากนั้นเขาจึงกลับไปอยู่ที่หมู่บ้านของเขาในชนบท ขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่เหงียนแยังยังรวมพลอยู่ที่จังหวัดซาติง(Gia Định) ทางใต้ของเวียดนามเพื่อร่วมกันต่อต้านกบฏเตยเซิน

หลังจากที่เหงียนยูแยกตัวกลับไปอยู่ชนบท เหงียนแยังยังดำเนินการที่จะโค่นล้มกบฏเตยเซินอยู่โดยการขอความช่วยเหลือจากต่างชาติ เช่น ฝรั่งเศสและสยาม เหงียนแยังประสบความสำเร็จในการโค่นล้มกบฏเตยเซิน จากนั้นสถาปนาราชวงศ์เหงียนและตั้งตนเองขึ้นเป็นจักรพรรดิยาลอง(Gia Long) พร้อมกันนั้นได้แต่งตั้งให้เหงียนยูกลับมารับราชการในตำแหน่งสำคัญ เหงียนยูจึงได้กลับมารับราชการตามเดิมซึ่งช่วงเวลานี้เองที่เสมือนกับการสิ้นสุดของชะตากรรมเลวร้ายที่เหงียนยูประสบและกลับคือสุญญานันดรเดิมของตน

ปีค.ศ. 1813¹³ เหงียนยูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าคณะทูตเจริญสัมพันธไมตรีที่กรุงปักกิ่ง จากการเดินทางครั้งนี้เขานำนวนิยายจีนเรื่องหนึ่งกลับมาด้วยซึ่งนวนิยายเรื่องนี้กลายเป็นต้นกำเนิดที่สร้างแรงบันดาลใจในการรจนากวีนิพนธ์เรื่อง *ทวี เกี้ยว* โดยใช้อักษรโนม(Chữ Nôm)ซึ่งเป็นตัวอักษรเวียดนามที่นักการศึกษาเวียดนามคิดขึ้นมาเพื่อใช้แทนอักษรฮ้าน(Chữ Hán)ซึ่งเป็นอักษรจีน ประพันธ์ด้วยฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดมีความยาวถึง 3254 บรรทัด ในปีค.ศ. 1820¹⁴ รัชสมัยจักรพรรดิมิงหม่าง(Minh Mạng) เหงียนยูได้รับมอบหมายให้เดินทางไปประเทศจีนแต่อาการป่วยกำเริบอย่างรุนแรง เขาปฏิเสธการรักษาและเสียชีวิตลงอย่างสงบในเวลาต่อมา ด้านครอบครัว เหงียนยูมีภรรยาทั้งสิ้น 3 คน มีบุตร 19 คน เป็นชาย 12 คนและเป็นหญิง 7 คน แต่ไม่ปรากฏชื่อ

¹³Ibid., p. 12.

¹⁴Ibid., p. 12.

เหงียนญูมีอีกชื่อหนึ่งเรียกว่าว่า แทง เฮียน(Thanh Hiên) และใช้นามปากกาว่า โต๊ ญูอ(Tố Như) เหงียนญู ได้รับยกย่องให้เป็นกวีเอกของเวียดนามเป็นผู้ที่มีความสามารถทางศิลปะทั้ง กวีนิพนธ์ วาดภาพ ดนตรี หมากรูก รวมถึงยุทธศาสตร์ทหาร ด้วยพรสวรรค์ที่มีและประสบการณ์ที่ได้รับจากการล่มสลายของราชวงศ์อันส่งผลกระทบต่อรากฐานครอบครัว การปฏิบัติของกลุ่มกบฏเตยเซิน การกลับไปใช้ชีวิตเรียบง่ายในชนบท การประสบพบเจอประชาชนที่ต้องทุกข์โศกจากการแก่งแย่งอำนาจของชนชั้นปกครองสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อเหงียนญูอย่างมาก เมื่อเขาถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาทางวรรณกรรมประกอบกับการศึกษาแนวคิดปรัชญาขงจื้อและพุทธศาสนา ทำให้ผลงานของเขามีความลุ่มลึกและสะท้อนภาพสังคมในทุกแง่มุมที่ได้พบเห็นอย่างชัดเจน อีกทั้งยังแทรกแนวทางออกไว้อย่างแยบยลอีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1 อนุสาวรีย์ เหงียนนญู

ที่มา: Nguyen-Du[Online]. Available from: http://www.thedailyinspiration.com/cgi/author.php?id=nguyen_du[2005, January 25]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 2 สุสานของเหงียนยู ที่หมู่บ้านเตียนเตียน

ที่มา: Tran Hung Dao Trip Nguyen Du Tomb[Online]. Available from: [http://he2k005iis.hostelements.com/cwcole/subject Nguyen Du Tomb.html](http://he2k005iis.hostelements.com/cwcole/subject%20Nguyen%20Du%20Tomb.html)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เหงียนญูได้รับการยกย่องจากสถาบันวรรณคดีของเวียดนาม(Institute of Literature) ให้เป็นกวีเอกแห่งชาติ(The Great Nation Poet of Vietnam) และเชิดชูผลงานของท่านว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีค่ายิ่งต่อวัฒนธรรม และเป็นมรดกล้ำค่าทางวรรณคดีเวียดนาม¹⁵ นอกจากนี้ไม่ก๊วกเลี่ยน(Mai Quốc Liên) นักวิชาการชาวเวียดนามได้กล่าวยกย่องเหงียนญูไว้ว่า

“ใครก็ตามที่พลาดไม่ได้รู้จักเหงียนญู เป็นการสูญเสียอย่างมาก”¹⁶

ผลงานที่เป็นที่รู้จักมากที่สุด คือ *ทวิ เกียว* ซึ่งเป็นบทประพันธ์ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผลงานชิ้นเอกของเหงียนญู และได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาเวียดนามและแปลเป็นภาษาต่างๆ มากมาย ผลงานอื่นที่ใช้ภาษาโนม ได้แก่ *เสียงเพรียกจิตวิญญาณ(Văn Chiêu Hồn)* หรือ *สุนทรพจน์แด่มวลหมู่มนุษย์(Văn Tế Thập Loại Chún Sinh)* เป็นบทกวีที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้กล่าวในงานพิธีปลดปล่อยวิญญาณซึ่งเป็นพิธีกรรมเก่าแก่ของเวียดนามที่จัดขึ้นทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 7 เนื้อหาแสดงถึงความรู้สึกรำลึกถึงผู้จากไป นอกจากนี้ยังมีบทกวีสั้นอีก 249 ชิ้น

สำหรับบทกวีที่เป็นภาษาฮ้านมีดังนี้ รวมบทกวี *Thanh Hiên Thi Tập* 78 ชิ้น เป็นบทกวีโบราณที่ประพันธ์ตามแบบแผนคำประพันธ์จีน เนื้อหาแสดงออกถึงสังขารธรรมและหลักจริยธรรมซึ่งได้รับการยกย่องว่าเต็มไปด้วยพลังและความจริงที่สัมผัสได้¹⁷ รวมบทกวี *Nam Trung Tập Ngâm* (Nam Trung เป็นชื่อที่ได้รับแรงบันดาลใจจากบทกวีจีน เรื่อง *วันที่เก้าเดือนเก้าบนแผ่นดินทุก(Thục Trung Cửu Nhật)* ของ Vương Bột) 39 ชิ้น บทกวีเล่าเรื่องราวจากตำนานของจีนที่กล่าวถึงการหลงเข้าไปในดินแดนเทพของชายหนุ่ม และรวมบทกวีที่ประพันธ์ช่วงรัชกาลทางภาคเหนือและที่จีน ชื่อ *Bác Hành Tập Lục* 131 ชิ้น บทกวีชุดนี้ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ที่เหงียนญูได้พบเห็นในการทำงานในช่วงเวลานั้น

¹⁵Institute of Literature, “Notice on Nguyen Du The Great Nation Poet of Vietnam,” Paper presented on the Occasion of the 200th Anniversary of the Birth of the Poet. p. 12.

¹⁶Nguyen Hien Le, “The Human Condition in the Tale of Kie^@u,” in *The Vietnam Review I*. ed. Huynh Sanh Thong (Vietnam: Mekong Printing, 1996), p. 15.

¹⁷Mai Quoc Lien, “Nguyen Du’s Poetry in Classical Chinese,” in *The Vietnam Review I*. ed. Huynh Sanh Thong (Vietnam: Mekong Printing, 1996), p. 16.

ความสามารถในการใช้ภาษาของเหงียนญูได้รับการยอมรับอย่างสูงในวงวรรณกรรมเวียดนาม ทั้งนี้บทประพันธ์ที่ใช้ภาษาโนมอย่าง **ทวิ่ เกี้ยว** ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีเอกของเวียดนาม ในขณะที่เดียวกันบทประพันธ์ที่ใช้ภาษาฮ้านซึ่งเป็นบทกวีตามแบบแผนจีน(Chinese verse)นั้นก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นงานที่สมบูรณ์แบบทั้งในด้านความหมายและนัยยะเช่นเดียวกับงานที่เป็นของจีนโดยแท้(จุดมุ่งหมายของบทกวีจีนโบราณนั้นเน้นการเลียนแบบคำประพันธ์ดั้งเดิม เป็นการแสดงออกถึงการยกย่องต่อบทกวีเดิม และแสดงความเคารพต่อกวีผู้ประพันธ์ดั้งอาจารย์) ในปี1979 ยังมีการรวบรวมบทประพันธ์บางชิ้นและแปลผลงานของเหงียนญูนี้เป็นภาษาอังกฤษด้วยใน *The Heritage of Vietnamese Poetry* (edited and translated by Huynh Sanh Thong, Yale University Press) นอกจากนี้ในปี 1996 ผลงานของเหงียนญูได้รับการรวบรวมขึ้นใหม่ในชื่อ *Nguyễn Du Toàn Tập* โดย NXB Văn Học & Trung Tâm Nghiên Cứu Quốc Học, Hà Nội

ตัวอย่างผลงานของเหงียนญูที่ประพันธ์ด้วยภาษาฮ้านในบทกวีเรื่อง **Vọng Phu Thạch**¹⁸ หมายถึง แ่่งหินนาง(ภรรยา)คอย *

“Thạch gia, nhân gia, bí hà nhân?
 Độc lập sơn đầu thên bách xuân.
 Vạn kiếp yêu vô vãn vũ mộng
 Nhất trinh lưu đặc cô kim thân.
 Lộ Nhân bất tuyệt tam thu vũ,
 Đại trện trưng minh nhất đoạn văn.
 Tứ vọng liên sơn diêu vô tề,
 Độc giao nhi nữ thiện vô luân.”

The Rock of the Waiting Wife¹⁹

¹⁸Nguyen Du, “The Rock of the Waiting Wife,” in *The Vietnam Review I*. ed. Huynh Sanh Thong(Vietnam: Mekong Printing, 1996), p. 14.

* แปลโดยวิจัย

¹⁹Nguyen Du, “The Rock of the Waiting Wife,” in *The Vietnam Review I*. p. 13.

“Is that a rock? A woman? Who is she?
 She’s stood alone, for ages, on a peak.
 Since time began she’s never dream of lust.
 Till heaven ends she’ll keep her body pure.
 Tear streams keep flowing down with autumn rain.
 A tribute’s writ indelibly in moss.
 She peers about at rolling hills and hills.
 One woman must uphold the moral code.”

บทประพันธ์นี้ถอดมาจากภาษาฮ้าน แปลเป็นภาษาอังกฤษโดย ทัศนัยแขวง
 ใน *The Heritage of Vietnamese Poetry* อ้างไว้ใน The Vietnam Review I บทกวีนี้ใช้ฉันท
 ลักษณะจีนประเภทหนึ่งโดยในแต่ละวรรคจะประกอบด้วยคำทั้งหมด 7 คำ เรื่องราวในบทกวี
 กล่าวถึงแห่งหินนางคอยซึ่งมีประวัติอ้างอิงในนิทานพื้นบ้านของเวียดนามซึ่งเป็นเรื่องราว
 โศกนาฏกรรมความรักของคู่สามีภรรยาซึ่งสามีรู้ภายหลังว่าเป็นพี่น้องกันจึงหนีหายไป ฝ่ายภรรยา
 ที่ซื่อสัตย์ได้แต่เฝ้ารอคอยสามีที่จากไปจนกลายเป็นหิน บทกวีกล่าวถึงผู้หญิงที่ซื่อสัตย์ต่อสามี
 แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใดก็ตาม “She’s stood alone, for ages, on a peak.” การรอคอย
 อย่างเดียวตายจนกลายเป็นหิน “Since time began ...Till heaven ends” เนิ่นนานนับตั้งแต่เวลา
 ที่เริ่มต้นจนสวรรค์ล่มสลาย “Since time began she’s never dream of lust.” แสดงออกถึงความ
 คงมั่นในจิตใจอย่างมากไม่เพียงภายนอกเท่านั้นภายในจิตใจของเธอกลับบริสุทธิ์ยิ่งกว่า นั่นคือแม้
 ในจิตสำนึกที่แสดงออกทางความฝัน เธอก็ยังไม่เคยใฝ่ฝันถึงเรื่องผู้ชายที่จะนอกใจสามีที่จากไป
 “Till heaven ends she’ll keep her body pure.” ดังนั้นภาพที่ปรากฏจึงเป็นร่างกายที่บริสุทธิ์ไร้
 ราคะ สำหรับความบริสุทธิ์(trinh)นี้เป็นสิ่งที่ยึดถืออย่างมากสำหรับผู้หญิงในสังคมเวียดนาม กวียัง
 สามารถถ่ายทอดให้เห็นถึงความรักที่ภรรยาเฝ้ารอสามีผ่านธรรมชาติ เมื่อน้ำสายน้ำในฤดูใบไม้ร่วง
 มาเปรียบกับน้ำตาที่หลังรินเป็นสายด้วยความเศร้าโศกถึงสามีที่จากไป “Tear streams keep
 flowing down with autumn rain.” บทกวียกย่องความซื่อสัตย์ของภรรยาผ่านทางเหล่าต้นมอสที่
 ขึ้นปกคลุมภูเขาเป็นเสมือนคำสรรเสริญที่มากมายจนนับไม่ได้เช่นเดียวกับจำนวนต้นมอสเหล่านั้น
 “A tribute’s writ indelibly in moss.” อย่างไรก็ตามคำสรรเสริญนี้หาได้สำคัญไม่เธอยังคงกระทำ
 อย่างเช่นเดิม คือการทอดสายตามองหาสามีที่จากไป “She peers about at rolling hills and
 hills.” บทกวีทั้ง 7 วรรคที่กล่าวมาล้วนเต็มไปด้วยความชื่นชมที่มีต่อภรรยาที่ซื่อสัตย์ ในวรรค

สุดท้ายที่ว่า “One woman must uphold the moral code.” จึงเป็นเสมือนบทสรุปสำหรับผู้หญิงที่ต้องรักษากฎปฏิบัติประการนี้ให้คงมั่นเช่นเดียวกับแท่งหินที่เปรียบดังหญิงสาวผู้นี้

ผลงานของเหิงยวนยูในรูปแบบฉันทลักษณ์จีนได้รับการยกย่องว่าได้ก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดในช่วงเวลานั้นและการนำรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ทำให้เกิดเอกลักษณ์ของชาติอย่างฉันทลักษณ์หลุกป้าตมาใช้ก็แสดงให้เห็นถึงอัจฉริยภาพของกวี ตลอดจนความสามารถในการใช้ทั้งภาษาฮ้านและภาษาโนมได้อย่างลึกซึ้งซึ่งรวมไปถึงผลงานต่างก็มีคุณค่าแก่การศึกษาอย่างยิ่งแม้จะผ่านเวลาเนิ่นนานนับสองศตวรรษ ทำให้เหิงยวนยูได้รับยกย่องให้เป็นกวีเอกของเวียดนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ทวิ เกี้ยว ในฐานะวรรณคดีเอกเวียดนาม

วรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดีเอกของเวียดนามที่มีความโดดเด่นในด้านวรรณศิลป์ที่เกิดจากการใช้ภาษาอันเป็นอัจฉริยภาพของกวีและรูปแบบฉันทลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของเวียดนามเรียกว่า หลุกบ๊าด (Lục bát) รูปแบบฉันทลักษณ์นี้มีความไพเราะในด้านการใช้คำสื่อเสียงที่เป็นจังหวะคล้ายจังหวะดนตรีทำให้กลายเป็นที่นิยมและน่าฟังตอนของเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* นี้มาซับซ้อน อีกด้านหนึ่งคือเนื้อหาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของชาวเวียดนามเกี่ยวกับสังคมในด้านต่างๆ ที่สำคัญคือชะตากรรมซึ่งเป็นเสมือนเงื่อนงำของชีวิตที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ โดยนำเสนอแง่คิดและแนวทางในการดำรงชีวิตภายใต้เงื่อนงำดังกล่าว เช่น โคมฉายส่องนำทาง นอกจากนี้ยังเป็นเสมือนสะท้อนภาพสังคมเวียดนาม ทำให้วรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* นี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นตัวแทนแห่งจิตวิญญาณของสังคมเวียดนาม

3.1 ที่มาของเรื่อง

วรรณคดีเรื่องนี้ได้เค้าโครงเรื่องมาจากนวนิยายร้อยแก้วของจีน เรื่อง *ชิน หยุน เชียว ชวน* (Chin Yun Ch'iao Chuan) เมื่อถอดเสียงเป็นภาษาเวียดนาม คือ *กิม เวิน เกี้ยว เตรีี่ยน* (Kim Vân Kiêu Truyện) เขียนขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 16¹ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่บอกเล่าเตือนใจ ถึงความหลอกลวงของคนในสังคม ทั้งนี้เหิงยงยูได้แก้ไขโครงเรื่องและประพันธ์ใหม่เป็นร้อยกรองโดยใช้ฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดซึ่งเป็นฉันทลักษณ์แบบเวียดนามแท้ ทำให้วรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* มีลักษณะเป็นกวีนิพนธ์เรื่องยาว (Truyện Tho) ของเวียดนามแท้ มีเค้าเรื่อง กิม เวิน เกี้ยว เตรีี่ยนของจีนก็เพียงชื่อของสถานที่ในประเทศจีนเท่านั้น วรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* ได้รับการสันนิษฐานว่าประพันธ์ขึ้นในสมัยจักรพรรดิยาหลง ประมาณค.ศ. 1800² ช่วงที่เหิงยงยูเข้ารับใช้ราชสำนักเมื่อครั้งเป็นทูตเดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรีที่ประเทศจีนในปีค.ศ. 1813³ ในตอนแรก เหิงยงยูได้ตั้ง

¹ ทวิ สว่างปัญญาคุณ, *กวีนิพนธ์ยาวเรื่องทวิเกี้ยว*. หน้า 2.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

ชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า *คว่าน เตรี๋อง เติ๋น แทง (Đoạn trường tân thanh)* หรือ *เสียงใหม่แห่ง ความทุกข์ยาก*

เมื่อสังเกตจากชื่อของหนังสือนี้พบว่าผู้ประพันธ์มีความต้องการที่จะใช้วรรณกรรมส่งสาร บางอย่างและสะท้อนภาพสังคมในอีกแง่มุมหนึ่งผ่านวรรณกรรม การเชื่อมโยงระหว่างวรรณกรรม กับสังคมนั้นได้กล่าวไว้ใน *วรรณคดีเปรียบเทียบ: กระบวนทัศน์และวิธีการ* ของ ตรีศิลป์ บุญขจร โดยวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมไว้ว่า

“วรรณกรรมเป็นแหล่งข้อมูลเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ และสามารถศึกษาวรรณกรรมทุกประเภททั้งคุณภาพดี เลว หรือปานกลาง เพราะวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม”⁴

นั่นคือ วรรณกรรมจะทำหน้าที่เช่นคั่นกรองที่สะท้อนภาพของสังคมในช่วงเวลานั้น ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมประเภทใด อย่างไรก็ตามการศึกษาวรรณกรรมที่ดีย่อมสามารถทำให้ทราบถึง สภาพสังคมตลอดจนแนวคิดได้ชัดเจนยิ่งกว่า ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการถ่ายทอดนั้นจะดี เพียงใดขึ้นกับอัจฉริยภาพของผู้ประพันธ์ที่ว่า

“วรรณกรรมเป็นเอกสารข้อมูลอันเบ็ดเสร็จเพราะเป็นอนุสรณ์ (monument) ของยุคสมัย ในแต่ละยุคสมัย มนุษย์จะสร้างผลงานอันเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญากับยุคสมัย ศิลปินมีความลึกซึ้งใน ผลงานศิลปะ ยิ่งมีความลึกซึ้งมากเพียงใดก็ยิ่งทำให้ภาพของยุคสมัยและ เชื้อชาติลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น”⁵

ดังนั้นหากวรรณกรรมเป็นดังอนุสรณ์ของยุคสมัย ศิลปินที่ดีย่อมสามารถสร้างสรรค์ผลงาน ที่ดีซึ่งสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างปราณีตทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ดี ในปัจจุบัน วรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ไม่เพียงเป็นเรื่องราวที่ได้รับการยอมรับว่าสะท้อนภาพสังคมในยุคสมัยของตนเท่านั้น ยังมีการศึกษาในแง่ของวรรณกรรมหลังอาณานิคม (Post-colonial) ทั้งนี้เนื่องจาก วรรณกรรมเรื่องนี้ถูกสร้างขึ้นใหม่ในลักษณะการดัดแปลงโดย เหมียนยู ดังที่กล่าวมาข้างต้นและ ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่เวียดนามเป็นอิสระเต็มที่จากจีนที่ก่อนหน้านี้เข้ามามีอิทธิพลอย่าง

⁴ ตรีศิลป์ บุญขจร, *วรรณคดีเปรียบเทียบ: กระบวนทัศน์และวิธีการ*. หน้า 81.

⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 81.

มาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาด้านรูปแบบการประพันธ์วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* เดิมนั้นเป็นบทประพันธ์ร้อยแก้วของจีนที่ได้รับการดัดแปลงให้กลายเป็นร้อยกรองและเป็นร้อยกรองที่มีฉันทลักษณ์เวียดนามแทนการใช้ฉันทลักษณ์จีนที่ศึกษากันมานานในเวียดนาม เป็นการสะท้อนภาพของการสร้างเอกลักษณ์ของตัวเองผ่านวรรณกรรม ทางด้านโครงเรื่องวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ได้เปลี่ยนแปลงโครงเรื่องจากเรื่องเดิมที่กล่าวถึงการหลอกลวงกันของคนในสังคม แต่ในเรื่อง *ทวิเกี้ยว* นี้ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์โครงเรื่องใหม่ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไป การใช้ชื่อต่างๆเดิมจากเรื่องเดิมที่นำมาเหมือนว่าผู้ประพันธ์ต้องการแสดงถึงที่มาของเรื่องและยังแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของทั้งสองชาติเวียดนามและจีนในการประพันธ์วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ที่ว่าถึงแม้ว่าจะมีจุดกำเนิดเดียวกันแต่วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากเรื่องของจีนด้วยการปรับเปลี่ยนและสอดแทรกความเป็นเวียดนามลงไปในเรื่องราวและรายละเอียดรูปแบบของสังคมเวียดนาม วรรณคดีเรื่องนี้จึงเป็นการแสดงออกถึงความพยายามในการปฏิเสธการรับเอาขนบประเพณี วัฒนธรรมจากจีนมาทั้งหมดแต่เป็นการนำสิ่งต่างๆเหล่านี้มาปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพสังคม ภูมิประเทศของเวียดนามและสร้างเอกลักษณ์ความเป็นชาติของเวียดนามขึ้นทดแทนวัฒนธรรมที่ถูกครอบงำทางวัฒนธรรมจากจีน วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* อาจเป็นตัวแทนสืบทอดความคิดที่ว่า ภายใต้การยกย่องจีนให้มีความสูงส่งทางด้านศิลปวิทยาการ เวียดนามก็สามารถมีความทัดเทียมกับจีนได้และยังคงเอกลักษณ์ของตนผ่านการครอบงำนับร้อยปีจากจีน

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ เวียดนามถูกปกครองโดยจีนเป็นระยะเวลายาวนานและมีการรับวัฒนธรรมจากจีนหลายด้าน เช่น การปกครองระบอบจักรพรรดิ การศึกษาและขนบปฏิบัติแบบขงจื้อ ฯลฯ แต่เวียดนามยังคงพยายามสร้างวัฒนธรรมของชาติอันแสดงถึงการต่อต้านภาวะถูกครอบงำจากจีน ในด้านอักษรศาสตร์เวียดนามได้สร้างตัวอักษรโนมขึ้นใช้แทนตัวอักษรจีน(หรืออักษรฮ้าน) การแสดงออกในการประพันธ์ของวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ก็เช่นเดียวกัน การรับเอาเรื่อง *กิมเวินเกี้ยว* ของจีนที่ประพันธ์เป็นร้อยแก้วนั้น เหยียนยูก็รับเอามาแต่ชื่อเท่านั้นทั้งชื่อตัวละครและชื่อสถานที่ เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาในวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* กลับเต็มไปด้วยบริบทสังคมเวียดนาม เช่น การกดขี่จากคนในเครื่องแบบ การล่อลวงหญิงสาวไปขายเป็นโสเภณี และการก่อการกบฏเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมซึ่งสอดแทรกเข้ามาในแนวคิดของเรื่อง และที่ไม่ควรมองข้ามอย่างยิ่งคือ รูปแบบคำประพันธ์ที่ใช้ประพันธ์วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* คือฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดซึ่งเป็นรูปแบบการประพันธ์เฉพาะของเวียดนามและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นฉันทลักษณ์เวียดนามแท้ หากรูปแบบการประพันธ์ที่ใช้ควบคุมแบบแผนการประพันธ์นี้มีนัยยะเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองที่เป็นแบบแผนการควบคุมการปฏิบัติของคนในสังคม ดังนั้นอาจมองได้ว่าฉันทลักษณ์

หลุก บ๊าด เป็นสัญลักษณ์แทนการปกครองของเวียดนาม รูปแบบที่เปลี่ยนไปจากวรรณกรรมร้อยแก้วของจีน เรื่อง *กิม เวิน เกี้ยว* มาเป็น กวีนิพนธ์หลุกบ๊าดเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* คือภาพสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของชาวเวียดนามที่ไม่ต้องการถูกปกครองด้วยคนอื่น(จีน) อีกทั้งยังสื่อถึงการมีรูปแบบการปกครองของชาวเวียดนามเองถ้ารูปแบบการปกครองอาจเปรียบได้กับกรอบของสังคม ในการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับกวีนิพนธ์เรื่องยาว *ทวิ เกี้ยว* ที่ดำเนินตามกรอบฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดตั้งแต่ต้นจนจบ

3.2 ลักษณะคำประพันธ์

ทวิ เกี้ยว เป็นกวีนิพนธ์เรื่องยาวที่ประพันธ์ด้วยบทประพันธ์ที่เรียกว่า หลุกบ๊าด ซึ่งเป็นฉันทลักษณ์ที่กวีเวียดนามคิดขึ้นจึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นฉันทลักษณ์เวียดนามแท้ ทั้งนี้ฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดถูกมองว่าเป็นปฏิกริยาจากกวีรักชาติของเวียดนามสมัยก่อนที่พยายามต่อต้านการครอบงำทางวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของจีน ด้วยการไม่ใช้ฉันทลักษณ์แบบจีนที่เรียกว่า เตื่องหลวด(Đường luật) พร้อมกับการไม่ใช้อักษรฮ้านหรืออักษรจีน แต่เปลี่ยนมาใช้อักษร โนมซึ่งเป็นอักษรเวียดนามที่ชาวเวียดนามคิดและดัดแปลงมาจากอักษรฮ้านแทน เพื่อสื่อถึงความป็นชาติของเวียดนาม

ทวิ สว่างปัญญางูร⁶ ได้ศึกษาเกี่ยวกับฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดไว้ว่า หลุกบ๊าด อ่านตามภาษาฮ้าน หมายถึง หก - แแปด คือจำนวนคำในบทประพันธ์นั่นเอง รูปแบบของฉันทลักษณ์หลุกบ๊าด⁷ หนึ่งบทจะประกอบด้วยสองวรรค วรรคแรกมีหกคำ วรรคหลังมีแปดคำ ควบคุมคำประพันธ์ด้วยกฎบังตริ๊ก(Luật bãng trắk)เป็นกฎที่ใช้ในการบังคับระดับเสียงหนักเบาคล้ายกับเสียงครุ-ลหุของไทย แต่ต่างกันด้วยหลักสัทศาสตร์ของภาษาที่ไม่เหมือนกัน

3.2.1 กฎบังตริ๊ก

กฎนี้แบ่งระดับเสียงในภาษาเวียดนามออกเป็น 2 ระดับ ตามเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

1.เสียงบั้ง(Am đặu bắng) หมายถึงคำเสียงสามัญ หรือไม่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์(không đắu) และคำที่มีเสียงเอกหรือมีเครื่องหมายวรรณยุกต์เหวี่ยน(·: đắu huyền)

⁶ทวิ สว่างปัญญางูร, *ฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดของเวียดนาม* (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 3.

⁷เรื่องเดียวกัน. หน้า 5.

2.เสียงต๊ัก(Am điệu trác) หมายถึงคำเสียงอื่นที่ไม่ใช่เสียงสามัญและเสียงเอก นั่นคือ คำที่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์เป็น หอย(ˊ: dáu hoi) หงา(ˊ: dáu ngã) ซัก(ˊ: dáu sác) และหนั่ง(ˊ: dáu nằng)

ระบบเสียงบังคับในคำประพันธ์ลูกบิดแทนเสียงบังคับด้วยอักษร B และเสียงต๊ักด้วยอักษร T จะได้ดังนี้

		1	2	3	4	5	6
วรรคหกคำ		B	B	T	T	B	B
	1	2	3	4	5	6	7
วรรคแปดคำ	B	B	T	T	B	B	T

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นให้คำที่ 1 3 และ 5 สามารถผิดกฎของเสียงได้เป็นการผ่อนปรน แต่ในวรรคแปดคำ คำที่ 6 และ 8 แม้จะเป็น “เสียงบังคับ” ด้วยกันแต่ต้องไม่ใช่ระดับเสียงเดียวกัน นั่นคือ ต้องมีเสียงวรรณยุกต์คนละเสียงกัน เช่นถ้าเสียงที่ 6 เป็นเสียงสามัญคือไม่มีวรรณยุกต์ เสียงของคำที่ 8 จะต้องเป็นเสียงเอก หรือมีวรรณยุกต์ เหวียน สลับกัน

จากคำประพันธ์บางตอนในเรื่อง *ทวิเกี้ยว*

Bước lần theo ngọn tiểu Khê,
Nhin xem phong cảnh có bề thanh thanh.
Nao nao dòng nước uốn quanh,
Nhịp cầu nho nhỏ cuối ghènh bắc ngang.⁸

“Along a little brook together they paced,
freely enjoying the handsome sight they faced.
Winding its course, there the creek smoothly ran.
Downstream straddled a little bridge-just a span!”⁹

⁸Nguyễn Du, *Truyện Kiều*, (Hà Nội: Nhà Xuất Bản Văn Học, 2002), p. 37.

⁹Nguyen Du, *The Story of Kieu*, trans. Le Cao Phan(Paris: UNESCO Publishing, 1996), p. 58

เมื่อถอดคำประพันธ์ดังกล่าวเป็นสัทอักษรจะได้ดังนี้

buxk⁵ lǎk² t'əw¹ ŋon⁶ tieu³ xe¹-
 lǎk² sem¹- fəŋ¹- keŋ³ kw⁵ be²- t'əŋ¹- t'əŋ¹-
 nao¹- nao¹- zəŋ²- nuɣk⁵ uon⁵ kuəŋ¹-
 ɲip⁶ kǎu²- ɲw¹- ɲw³ kuəi⁵ ɣeŋ²- bǎk⁵ ŋaŋ¹-*

ตัวอย่างคำประพันธ์และสัทอักษรบางตอนจากเรื่อง *ทวี เกี้ยว*

Trăm năm trong cõi người ta,
 Chữ tài chữ mệnh khéo là ghét nhau.¹⁰

[ǎm¹- nǎm¹- tɔŋ¹- koi³ ŋuəi²- ta¹-
 cu³ tai²- cu³ məŋ⁶ k'eu⁵ la²- ɣet⁵ ɲǎu¹-*

เมื่อถอดเสียงตามกฎบั้งตรึงจะได้ดังนี้

B B B T B B
I B T T I B T B

ตำแหน่งที่ขีดเส้นใต้ คือ เสียงที่ได้รับการผ่อนปรนให้ใช้เสียงที่ผิดจากกฎบั้งตรึงได้ นอกจากจำนวนคำและระดับเสียงแล้ว ยังมีกฎการสัมผัสด้วยในฉันทลักษณ์หลุกบ๊าด

3.2.2 กฎการสัมผัส(Cách hiệp vần)

ในกลอนหลุกบ๊าด มีกฎในการสัมผัสดังนี้

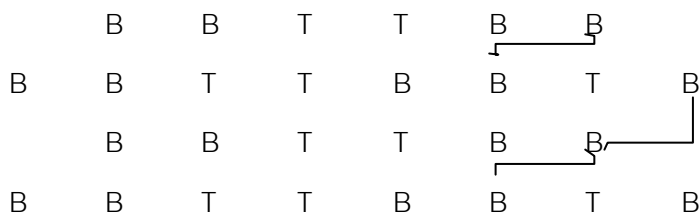
1. คำที่หก(คำสุดท้ายในวรรคหกคำ) สัมผัสกับคำที่หกในวรรคแปดคำ
2. คำที่แปด(คำสุดท้ายในวรรคแปดคำ)สัมผัสกับคำที่หกในวรรคหกคำถัดไป

* ถอดสัทอักษร โดยผู้วิจัย

¹⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 35.

* ถอดสัทอักษร โดยผู้วิจัย

เมื่อเขียนเป็นแผนผังจะได้ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างสัมผัสจากคำประพันธ์ดังกล่าว

Bước lần theo ngọn tiêu kê,
 Nhìn xem phong cảnh có bè thanh thanh.
 Nao nao dòng nước uốn quanh,
 Nhịp cầu nho nhỏ cuối ghènh bắc ngang.

จากตัวอย่างคำประพันธ์พิจารณาตามกฎการสัมผัสได้ดังนี้

1. คำที่หกในวรรคหกคำ คือคำว่า *khê*[ke¹⁻] สัมผัสกับคำที่หกในวรรคแปดคำถัดมา คือคำว่า *bè*[be²⁻]

2. คำที่แปดในวรรคแปดคำ คือคำว่า *thanh*[ɕɯŋ¹⁻] สัมผัสกับคำที่หกในวรรคหกคำถัดไป คือคำว่า *quanh*[kuɕɯŋ¹⁻] ซึ่งคำนี้จะสัมผัสกับคำที่หกในวรรคแปดคำถัดไป คือคำว่า *ghènh*[ɣɕɯŋ²⁻]

ด้วยกฎเกณฑ์ต่างๆ ของระบบนันทลักษณ์หลุกบัวดังกล่าวมา จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะใช้นันทลักษณ์นี้ในงานประพันธ์ที่มีความยาวและก่อให้เกิดสุนทรียภาพทางภาษา ทำให้วรรณคดีเรื่อง **ทวิ** **เกี้ยว** ได้รับการยกย่องในด้านคำประพันธ์ที่แสดงถึงอัจฉริยภาพของหญิงนยูทวิเอกของเวียงคานาม

3.3 วรรณศิลป์ในคำประพันธ์

นอกเหนือจากรูปแบบคำประพันธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สร้างความโดดเด่นให้กับคำประพันธ์ การใช้ภาษาที่แสดงถึงความสามารถทางวรรณศิลป์ที่เป็นเอกของเหิงยูนุก่อให้เกิดภาพพจน์อารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามบทกวีและสัมผัสได้ถึงความลุ่มลึกในงานศิลป์ที่ถ่ายทอดผ่านคำ แต่ละคำ อย่างลึกซึ้ง

3.3.1 การใช้คำ

วรรณคดีเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** เป็นคำประพันธ์ประเภทกวีนิพนธ์เรื่องยาว(truyện) มีรูปแบบเป็นร้อยกรองจึงมีการใช้คำในการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก และถ้อยคำที่ไพเราะในการถ่ายทอดเรื่องราว เมื่อประกอบเข้ากับจังหวะเสียงหนักเบาในฉันทลักษณ์หลุกบักซึ่งเปรียบกับจังหวะลมหายใจ สั้น-ยาว ทำให้การใช้คำมีผลอย่างมากต่อความหมายและเสียงที่เกิดขึ้นในการถ่ายทอดอารมณ์ต่างๆ

3.3.1.1 การเล่นคำ

การเล่นคำเป็นกลวิธีหนึ่งในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้ชัดเจนขึ้น ในบทประพันธ์ จะพบการเล่นคำซ้ำในการตอกย้ำอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นกับตัวละครทวิเกี้ยวเมื่อยามที่คิดถึงบ้าน ดังตัวอย่าง

Buồn trông cửa bể chiều hôm,
Thuyền ai thấp thoáng cánh buồm xa xa?
Buồn trông ngọn nước mới sa,
Hoa trôi man mác biết là về đâu.
Buồn trông nội cỏ rầu rầu,
Chơn mây mặt đất một màu thênh thênh.
Buồn trông gió cuốn mặt duềnh,
Âm âm tiếng sóng kêu quanh ghêngôi."¹¹

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“Sadly at sunset Kieu watched the bay:

¹¹Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 79.

Whose sail-boat was over there, dimly drifting away?

Sadly she watched the river streams that flowed.

Where would that flower go which floated and roved!

Sadly she watched the wilted meadow in haze

Where earth and sky met in a pale blue maze.

Sadly she watched the reef the gusty wind beat.

The rolling sea was roaring around her seat.”¹²

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

ในตอนที่ยกมานี้เป็นตอนที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงบ่อยครั้งทั้งนี้เนื่องจากเป็นตอนที่สื่อได้ถึงอารมณ์ที่นอกจากจะประกอบไปด้วยทั้งความเศร้าและความเหงาแล้วยังเป็นการผนวกอารมณ์เข้ากับธรรมชาติ ทำให้เกิดความพลิวไหวของความรู้สึกอย่างลึกซึ้ง ไม่เพียงเท่านั้นนักวิไลใช้การซ้ำคำในคำเริ่มต้นของแต่ละบทด้วยการเล่นคำขึ้นต้นในวรรคหกคำด้วยคำว่า “Buòn trông”(Sadly) ที่แสดงถึงความเศร้าภายในจิตใจซึ่งการซ้ำคำเหมือนเป็นการเน้นย้ำความทุกข์ที่มีมากมายในจิตใจ นอกจากนี้ในบทประพันธ์ยังพรรณนาถึงภาพของทิวทัศน์เชื่อมโยงกับการพลัดพราก ไม่ว่าจะเป็นภาพของเรือที่ลอยล่องอยู่ไกลๆ(xa xa) คำว่าไกลๆนี้ออกเสียงว่า ซา-ซา สอดคล้องกับเสียงคลื่นที่พัดพาเรือออกไปไกลออกไป และเสียงที่เป็นเสียงยาวตามลักษณะ “คำเป็น” สื่อถึงการไม่มีที่สิ้นสุด อาจเชื่อมโยงได้กับการไร้จุดหมายจนถึงไร้ความหวังนั่นเอง การมองหาจุดเชื่อมต่อระหว่างแผ่นดินและแผ่นดินฟ้าที่มีสีเขียว(ฟ้า)(xanh xanh)เช่นเดียวกันอุปมาได้กับการถามหาวันที่จะได้พบกับคนรักที่มีใจเดียวกันเช่นสีของฟ้าและดิน ไม่เพียงเท่านั้นในตอนนี่ยังได้ยินเสียงคลื่นลมทะเลที่พัดอยู่รอบๆ “Àm àm” -เอ๋ม เอ๋ม เป็นเสียงที่คล้ายเสียงคร่ำครวญให้บรรยากาศที่เศร้าสร้อยสะท้อนความเศร้าในจิตใจ จากจุดนี้ทำให้เห็นถึงความสามารถทางวรรณศิลป์ของกวีที่ถ่ายทอดภาพทิวทัศน์ทำให้ไม่เพียงเห็นภาพและได้ยินเสียงแต่ยังสะท้อนถึงความรู้สึกของตัวละครได้อย่างชัดเจนด้วยภาษาที่สละสลวยและงดงาม

การเล่นคำซ้ำเสมือนการตอกย้ำอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกที่เป็นทวิคูณ ในบางครั้ง มีการเล่นคำซ้ำในรูปแบบของคำถามที่ทวิเทียมต่อชีวิตของผู้หญิงที่ถูกทอดทิ้งอันสะท้อนมาจากภาพหลุมฝังศพของดามเตียนที่ถูกทิ้งร้างไว้คนดูแลต่างจากตอนที่เธอยังมีชีวิตอยู่ที่ว่า

“Nào người phượng chạ loan chung,

¹²Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 132.

Nào người tiếc lục tham hồng là ai?¹³

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“Where are they now, those fast fellows of yore
Sharing her embrace and finery they cared for?”¹⁴

คำว่า “**Nào người**” มีความหมายว่า “คนไหน” เหมือนเป็นการตั้งคำถามว่าใคร-คนไหน และในการซ้ำคำหลายครั้งเป็นการเน้นย้ำว่าไม่มีคำตอบ ไม่มีคนที่รักอย่างมั่นคงที่จะร่วมหอลงโลงกับผู้หญิง การซ้ำคำจึงเหมือนกับเสียงที่สะท้อนไม่มีจุดจบที่ออกมาจากใจของทิวี่เกี่ยวที่ไม่สามารถหาคำตอบหรือแก้ไขชะตากรรมของผู้หญิงได้นั่นเอง

3.3.1.2 การเล่นเสียง

ในบางบทประพันธ์ได้นำคำที่ไม่เพียงมีความหมายแต่ยังมีเสียงที่สื่อถึงเสียงธรรมชาติมาใช้ เพื่อก่อให้เกิดภาพและเสียงที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในความรู้สึกนึกคิด ดังตัวอย่างที่อธิบายบรรยากาศที่แวดล้อมอันเป็นธรรมชาติที่งดงามในช่วงเทศกาลแหงมิงซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของฤดูใบไม้ผลิของเวียดนาม

“**B**ước lần theo ngọn tiều khô,
Nhìn xem phong cảnh có bè **thanh thanh**.
Nao nao dòng nước uốn quanh,
Nhịp cầu nhỏ nhỏ cuối ghênh bắc ngang.
Trà trà nắm đất bên đàng,
Rầu rầu ngọn cỏ, **n**ửa vàng **n**ửa xanh.”¹⁵

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“Along a little brook together they paced,
freely enjoying the handsom sight they paced,
Winding its course, there the creek smoothly ran.
Downstream straddled a little bridge-just a span!

¹³Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 39.

¹⁴Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 62.

¹⁵Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 37.

Then, on the way they saw, alas, so sole,
covered with half-shriveled weeds, an even knoll!”¹⁶

จากตัวอย่างที่ขมาจะพบการเล่นคำที่มีเสียงซึ่งเป็นคำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก เช่น **thanh thanh** เมื่อแปลความหมายจะหมายถึงความละเอียดอ่อน ในที่นี้ใช้พรรณนาภาพของธรรมชาติที่ร่มรื่น คำว่า **thanh thanh** ถอดเป็นเสียงภาษาไทยว่า แทน แทน นี่จึงไม่เพียงสื่อความหมายยังให้ความรู้สึกด้วยเสียงของคำที่ทอดยาวเป็นการสร้างภาพที่กว้างขึ้นด้วย ในขณะที่คำข้างล่างสามารถใช้แทนเสียงด้วยนอกเหนือจากความหมายตรง เช่น คำว่า **Rầu rầu** ซึ่งมีความหมายถึง สิ่งที่แห้งๆ ในที่นี้ใช้พรรณนาดันหญ้าที่ขึ้นอยู่ว่าบ้างก็เหลืองบ้างก็เขียว (nữa vàng nữa xanh) ทำให้ได้ยินเสียงยามเมื่อลมพัดดัง เร็ว เร็ว (**Rầu rầu**) จากการเล่นเสียงเล่นคำในวรรณคดีเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** นี้ทำให้เกิดความไพเราะของเสียง อย่างมากเมื่อนำมาขับร้องและกลายเป็นอีกหนึ่งความนิยมที่มีต่อวรรณคดีเรื่องนี้

3.3.2 การใช้โวหาร

ในวรรณคดีเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** จะพบว่ากวีมีความสามารถอย่างมากในการนำเสนอภาพต่างๆ ได้อย่างชัดเจนโดยใช้โวหารในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

3.3.2.1 การใช้ภาพพจน์

การใช้ภาพพจน์เป็นกลวิธีหนึ่งของการประพันธ์ในการใช้ถ้อยคำเพื่อก่อให้เกิดภาพขึ้นมา ในบทประพันธ์มีการใช้ภาพพจน์ต่างๆ ดังนี้

ก. อุปมาอุปไมย

เป็นการใช้ภาพพจน์ในลักษณะเปรียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับสิ่งหนึ่ง เช่น ตอนที่ทวิเกี้ยวเปรียบชีวิตของตัวเองกับปีกของแมลงปอ

“Nghĩ mình phận mống cánh chuồn”¹⁷

“But what's my fate? Just a fail dragonfly's wing!”¹⁸

¹⁶Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 58.

¹⁷Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 52.

¹⁸Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 86.

จากคำประพันธ์ที่ยกตัวอย่างเป็นการเปรียบชะตากรรม(phận)ของตัวละครทวิ่เกี่ยวเหมือน
 คั้งปีกของแมลงปอที่เปราะบาง(móng cánh chuồn) ซึ่งสร้างภาพพจน์ได้อย่างชัดเจนระหว่าง
 ชะตากรรมอันเป็นนามธรรมกับภาพของปีกแมลงปอซึ่งเป็นสิ่งสามัญที่พบเห็นทั่วไปและทราบเป็น
 อย่างดีถึงความเปราะบางของปีกแมลงชนิดนี้ การนำสิ่งที่รู้จักของคนทั่วไปมาใช้ในการเปรียบเทียบ
 ก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจนได้เป็นอย่างดี ไม่เพียงเท่านั้นยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกด้วยเช่นใน
 การเปรียบเทียบความงามของตัวละคร ทวิ่เกี่ยวกับ ทวิ่วินที่ว่า

“Bóng hồng nhắc thấy neo xa,
 Xuân lan, thu cúc, mận mà cả hai.”¹⁹

“Afar, he clearly found a spring orchid
 and a fall chrysanthemum, both so vivid.”²⁰

ภาพความงามที่แตกต่างของดอกไม้ระหว่างดอกกล้วยไม้(lan)กับดอกเบญจมาศ(cúc) ซึ่ง
 ต่างก็มีความงามคนละแบบทำให้ได้รับภาพความงามของผู้หญิงสองคนผ่านดอกไม้สองชนิด ไม่
 เพียงเท่านั้นภายใต้ความงามตามแบบอย่างของดอกไม้ที่นำมาเปรียบเทียบยังผนวกภาพของฤดูกาล
 มาขยายภาพพจน์ของดอกไม้ให้ชัดเจนสร้างความงามที่แตกต่างกันยิ่งขึ้น การนำ ฤดูใบไม้
 ผลิ(xuân) และฤดูใบไม้ร่วง(thu) มาใช้ขยายสร้างความหมายเพิ่มเติมในแง่ของลักษณะภายนอก
 ของตัวละคร นั่นคือ ภาพของฤดูใบไม้ผลินำเสนอถึงอารมณ์สนุกสนานร่าเริงและความสุข ในขณะที่
 ที่ฤดูใบไม้ร่วงนำเสนอภาพความงามที่ปนความเศร้าแต่ซาบซึ้งตรึงใจ เมื่อนำมารวมกันจึงได้ภาพ
 ของผู้หญิงสองคนคือ ดอกกล้วยไม้ฤดูใบไม้ผลิและดอกเบญจมาศฤดูใบไม้ร่วง(xuân lan, thu
 cúc)ซึ่งต่างก็มีความงามเป็นเอกในแบบของตนเอง

ข. บุคลาธิษฐาน

¹⁹Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 42.

²⁰Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 66.

ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานเป็นภาพพจน์ที่ทำให้สิ่งที่ไม่ใช่คนมีอากัปกริยาต่างๆเช่นคน การใช้ภาพพจน์เช่นนี้ช่วยให้บทประพันธ์มีชีวิตยิ่งขึ้น

ในวรรณคดีเรื่อง ทวี เกี้ยว มีการใช้ภาพพจน์ประเภทนี้หลายครั้งด้วยกัน ตัวอย่างภาพของ พระจันทร์ที่จ้องมองคู่รักทวิเกี้ยวและกิมครองที่คราวที่ทั้งสองสาบานรักต่อกัน

“Vàng trắng vàng vạc giữa trời,
Đình ninh hai miệng một lời song song.”²¹

“The moon watched down, so bright from the skies.
With one voice both sealed their sacred love ties.”²²

พระจันทร์ทำหน้าที่เสมือนพยานรักให้กับคนรักทั้งสองต่อคำสาบาน ดังนั้นเมื่อทวิเกี้ยว ต้องแต่งงานไปกับคนอื่น ความผิดหวังที่ทวิเกี้ยวมีต่อความรักจึงส่งผลถึงพระจันทร์ที่เคยเป็นพยานรักให้ต้องเศร้าโศกเสียใจไปกับตัวละครและร่ำไห้ออกมา

“Thấy trăng mà thẹn những lời non sông”²³

“The moon cried shame for her word to the lover.”²⁴

ภาพของพระจันทร์ที่อยู่บนท้องฟ้าและได้รับรู้ความรักที่ผิดหวังก็แสดงความเสียใจ เห็นใจเจกเช่นคนๆหนึ่งซึ่งรับรู้แต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้

ในขณะที่ความเศร้าโศกเข้ามาเยือนจิตใจของทวิเกี้ยวที่ต้องเสียดสละความรักเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ตัวละครถูกกระตุ้นเตือนด้วยเสียงของนกร่ำร้องเรียกเตือนถึงภาระหน้าที่ของตัวละคร

²¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 54.

²² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 88.

²³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 73.

²⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 122.

“Nghe chim như nhắc tấm lòng thần hôn.”²⁵

“birds’ twitterings recalled her duty to her kin.”²⁶

ทั้งๆที่นกเป็นสิ่งที่แทนเสรีภาพแต่ก็กลับใช้เสียงของนกแทนเสียงสะท้อนจากจิตใจที่พรั่นเดือนให้ตระหนักในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบอยู่ ภาพที่ได้จึงเป็นภาพของตัวละครที่ยอมเสียอิสระเพื่อภาระรับผิดชอบเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามนกคuckoo(cuckoo)ที่มีเสียงร้องที่เสียดแทงจิตใจก็ทำให้เสียใจเมื่อทวี่เกี่ยวข้องเดินทางจากครอบครัวไปด้วยจิตใจที่ตรอมตรมกับความรักรัก

“Buôn trông phong cảnh quê người,
Đầu ngành quyền nhật, cuối trời nhận thưa.
Nào người cứ gió, tuôn mưa,
Một ngày nặng gánh tương tư một ngày.”²⁷

“Those far-off lands would show his sad eyes
cuckoos crying on boughs and rare geese in the skies.
She'd deplore him weathered in wind and rain.
Every day, from love-sickness would grow her pain.”²⁸

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์แบบนี้ในการแสดงให้เห็นความชัดเจนมีน้ำหนักมากขึ้นทางภาษาโดยนำมาใช้ในการนำเสนอภาพความงามของตัวละครทวี่เกี่ยวข้องซึ่งแทนการเปรียบเทียบความงามโดยตรงกันดอกไม้ผู้ประพันธ์กลับนำเสนอความรู้สึกที่ดอกไม้ซึ่งเป็นตัวแทนของความงามและต้นหลิวซึ่งเป็นตัวแทนของความสดใสในวัยสาวมีต่อตัวละครทวี่เกี่ยวข้อง

“Hoa ghen thua thắm, liêu hôn kém xanh.”²⁹

²⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 73.

²⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 122.

²⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. pp. 58-59.

²⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 98.

²⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 36.

“Her hue irritated jealous flowers and willows.”³⁰

ภาพของดอกไม้และต้นหลิวถูกสร้างให้มีชีวิตจิตใจขึ้นมา และเมื่อนำมาเทียบตัวรูปสมบัติของทิวี่ก็ยิ่งก่อให้เกิดความอิจฉาที่ดอกไม้ไม่มีต่อความสวยงามในขณะที่เดียวกันต้นหลิวก็ริษยาต่อความสดใสของทิวี่เกี่ยว การใช้ภาพพจน์เช่นนี้ไม่เพียงทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนและหนักแน่นต่อสิ่งที่นำเสนอ ยังสร้างจินตนาการและอารมณ์ให้เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาของกวีด้วย

3.3.2.2 จินตภาพ

การพรรณนาซึ่งเร้าประสาทสัมผัสและสร้างภาพในจิตใจให้เกิดขึ้น ด้วยถ้อยคำที่เลือกสรรเพื่อสื่อความรู้สึกนึกคิด กวีสามารถใช้คำเพียงน้อยแต่สร้างภาพที่กว้าง โดยจะยกตัวอย่างที่กวีพรรณนาภาพของงานเทศกาลแหงมิ่งซึ่งเป็นเทศกาลเยี่ยมเยือนสุสานในเดือนสามของชาวเวียดนาม

Dập dìu tài tử, giai nhân,
Ngựa xe như nước, áo quần như nêm
Ngôn ngang gò đống kéo lên,
Thoi vàng vó rác, tro tiền giấy bay³¹

Then greeted each gentleman, then bloomed each maid.

Cabs and horses and dress-suits crushed on parade.

Up to the hillocks people flowed as to strew

and burn sham currency from which ashes flew.³²

จากบทประพันธ์ที่ยกมาจะเห็นกวีพรรณนาไว้เพียงสี่บรรทัดก็สามารถบอกเล่าสถานการณ์ด้วยภาพที่เต็มไปด้วยขบวนผู้คนทั้งชายและหญิง และในมุมมองที่ไกลออกมาจะเห็นภาพของหมวกที่ผู้ชายจะเป็นผู้สวมใส่และม้าที่ใช้เป็นพาหนะในการเดินทาง ตลอดจนชุดกระโปรงของผู้หญิงที่สัมผัสกันส่งเสียงการเสียดสีของฝ้านั้นตลอดเวลา ภาพของเงินเขาแต่ละลูกต่างก็เต็มไปด้วยผู้คนที่

³⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 57.

³¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 37.

³² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 58.

คล้ายถูกโพรยหว่านไว้ปะปนไปกับละอองเถ้ากระดาษเงินกระดาษทองที่ถูกเผาซึ่งปลิวว่อนอยู่ทั่วบริเวณ

นอกจากนี้ยังมีภาพบรรยากาศของช่วงเวลาที่สื่อถึงอารมณ์ของตัวละครทิวี่เกี่ยวเมื่อจากลาคนรัก

“Kiều từ trở gót trướng hoa
Mặt trời gác núi, chiêm đũa thu không.
Gương nga chênh chênh dóm song,
Vàng gieo ngân nước, cây lóng bóng sân.
Hai đường gieo nặng, canh xuân la đà.”³³

The sun had set, the curfew gong had rung.
At the window the moon was peering in.
It splashed ripples of gold across the waves,
projected dark tree shadows on the yard.
A camellia drooped east, toward the next house.
As dewdrops fell, the spring branch bent and bowed.³⁴

ยามอาทิตย์ลับขอบฟ้า ดวงจันทร์ก็แยมหน้าต่างออกมาปรากฏตัวบนท้องฟ้า แสงนวลสีทองสะท้อนกับคลื่นในน้ำและเกิดแสงเงาของต้นไม้ในสวน ดอกไม้ร่วงปลิวไปหล่นหน้าบ้านข้างๆ หยาดน้ำค้างที่หยด สิ่งเหล่านี้ล้วนสื่อให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวในยามค่ำคืนในทิศทางลงไม่ว่าจะเป็นดอกไม้ที่ร่วงหล่น หรือหยาดน้ำค้างก็ตามทำให้สัมผัสถึงการจากลาและความเศร้าที่ครอบคลุมเวลายามค่ำคืนไว้นั่นเอง แม้แต่กิ่งไม้ฤดูใบไม้ผลิเองก็โค้งงอกิ่งลงคล้ายภาพคนที่นั่งเหงาท่ามกลางแสงจันทร์ ซึ่งก็คือภาพของ ทิวี่เกี่ยว ที่นำเสนอในตอนต่อมา ดังนี้

“Một mình lặng ngắm bóng nga,
Rộn đường gần voi nội xa bờ bờ:
“Người mà đến thì thi thôi,

³³Nguyen Du, *Truyện Kiều*. p.42.

³⁴Nguyen Du, *The Tale of Kieu*, trans. Huynh Sanh Thong (New York: Vintage Books, 1973), p.38.

Đời phồn hoa cũng là đời bỏ đi.
 Người đầu gặp gỡ làm chi,
 Trăm năm biết có duyên gì hay không?”³⁵

Alone, in silence, Kieu gazed at the moon,
 her heart a raveled coil of fears and hopes:
 “How could that girl have come to such a pass?
 A wretch end to such a glittering life!
 And why should I have met him on my way
 unless fate meant some tie between us two?”³⁶

ภายใต้ความเงียบในเวลาค่ำคืนช่วยเน้นความรู้สึกของทิวี่เกี่ยวที่เต็มไปด้วยความกลัวและความหวังระคนกัน การใช้คำถามเข้ามาแสดงออกถึงความรู้สึกของตัวละครทำให้เข้าถึงความรู้สึกที่สับสนของตัวละครได้ดี นั่นคือในความกลัวที่มีต่อโชคชะตาซึ่งจะปลดปล่อยความรักที่เกิดขึ้น แต่ก็มี ความหวังเช่นเดียวกับแสงจันทร์ที่ตนจ้องมองอยู่

“Tuần trăng khuyết, đĩa dầu hao,
 Mặt mớ tương mặt, lòng ngao ngàn lòng.
 Phong vãn hơi lạnh như đông,
 Trúc se ngón thỏ, tơ chung phím loạn.
 Mạnh tương phân phát gió đờn (đàn),
 Hương gây mũi nhớ, trà khan giọng tỉnh.”³⁷

As the moon waned and the lamp sputtered low,
 his face yearned for her face, his heart for hers.
 The study-room grew still and cold as ice—
 brushes lay dry, lute strings hung loose on frets.
 A rustling breeze played music on the blinds.

³⁵Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.42.

³⁶Nguyen Du, *The Tale of Kieu*. p.39.

³⁷Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.46.

He vainly kindled incense and drank tea,
craving her scent and missing love's sweet taste.³⁸

ในขณะที่เดียวกัน กวีได้พรรณนาภาพความคิดถึงที่ฝ่ายชายมีต่อคนรัก แสงจันทร์สลัวแสง
ตะเกียงก็อ่อน ความมืดที่เกิดสะท้อนความเศร้าในจิตใจ ความคิดถึงคนรัก ห้องเรียนที่ควรมีชีวิตชีวา
ก็กลับกลายเป็นห้องที่เย็นรอนน้ำแข็ง พู่กันที่แห้งแสดงถึงความแล้งไร้ชีวิตชีวา เครื่องดนตรีที่ไร้การ
คิดลีคือการไร้เสียงเสนาะ ความเงิบเหงาได้เกาะกุมไปทั่ว มีเพียงเสียงลมหายใจสั้นยาวที่คล้าย
เสียงเพลงในความมืดเท่านั้น นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นความต้องการสัมผัส โดยเปรียบเทียบกลิ่น
เครื่องหอมกับกลิ่นของหญิงสาวและการดื่มชากับการรับรสแห่งความรัก ซึ่งทำให้สามารถสัมผัสถึง
ความรักในลักษณะที่เป็นรูปธรรมได้

นอกจากนี้ยังมีภาพของการลงโทษที่ก่อให้เกิดความสงสารต่อเคราะห์กรรมที่
ตัวละครตัวนี้เกี่ยวข้องได้ประสบซึ่งเป็นการลงโทษอย่างรุนแรงโดยการเขี่ยนตีของฮว่านทือภรรยาหลวง

“Trúc côn ra sức đập vào,
Thịt nào chẳng nát, gan nào chẳng kinh
Xót thay đao lý một ngành,
Một phen mưa gió tan tanh một phen”³⁹

“with bamboo rods they showered blows on her.
Whose flesh would not have been all torn to shreds?
Whose heart would not have quaked and burst with fright?
Pity a spray of peach, a spring of plum,
once more assaulted by the wind and rain.”⁴⁰

³⁸Nguyen Du, *The Tale of Kieu*. p.41.

³⁹Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.107.

กวีพรรณนาภาพการถูกลงโทษได้อย่างน่าสงสารเห็นใจ ภาพของร่างกายที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณด้วยการเขี่ยดินจนเกิดบาดแผลถลอกบาด รวมไปถึงจิตใจของตัวละครที่ไม่อาจต่อสู้ขัดขืนได้ เหมือนดังพายุแห่งเคราะห์กรรมที่โหมกระหน่ำตัวละครที่เป็นเพียงลูกไม้เล็กๆ เป็นภาพที่น่าสงสารอย่างยิ่ง ภาษาที่ถ่ายทอดออกมาแสดงให้เห็นถึงความสามารถของกวีด้านวรรณศิลป์ในการถ่ายทอดภาพและความรู้สึก ตลอดจนสร้างอารมณ์ ความนึกคิดได้อย่างชัดเจนแก่ผู้เสพงานได้เป็นอย่างดี

3.3.3 การใช้สัทพ

ด้านวรรณศิลป์นี้ไม่เพียงใช้ภาษาพรรณนาที่ไพเราะและสร้างภาพพจน์เท่านั้นผู้ประพันธ์ยังใช้สัทพทางวัฒนธรรมเช่น การละเล่น บทเพลงพื้นบ้าน และเทศกาลของเวียดนามมาใช้ในการสื่อเรื่องราวซึ่งเป็นการพาผู้อ่านเข้าสู่บรรยากาศความเป็นเวียดนามได้อย่างลึกซึ้ง

3.3.3.1 ด้านประเพณีและวัฒนธรรม

บทประพันธ์ได้สอดแทรกบริบททางวัฒนธรรมเวียดนามเช่น เทศกาลเทงมิงที่ปรากฏในเรื่อง

“Thanh minh, trong tiết tháng ba,
Lễ là Tảo mộ, hội là Đạp thanh.”⁴¹

Now came the Feast of Light in the third month,
with graveyard rites and outings on the green.⁴²

⁴⁰Nguyen Du, *The Tale of Kieu*. p. 91.

⁴¹Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 37.

⁴²Nguyen Du, *The Tale of Kieu*. p.34.

เทศกาลดังกล่าวคล้ายเทศกาลวันเซ็งเม้ง⁴³ ของจีนซึ่งเป็นวันที่ลูกหลานจะไปเยี่ยมเยือนหลุมฝังศพของบรรพบุรุษ เทศกาลนี้จะจัดขึ้นเพียงหนึ่งครั้งในรอบปีในช่วงเดือนสามเทศกาลนี้เสมือนเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูที่มีต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว

นอกจากนี้ยังมีการละเล่นโบราณที่เรียกว่า ปริศนาใบไม้ (Đố lá)⁴⁴ เป็นประเพณีเก่าของจีนที่ชาวบ้านจะออกหาใบไม้แปลกแข่งขันกัน โดยนำมาใช้ในเรื่องตอนที่กิมตรองได้พบกับทิวี่เกี้ยวที่ว่า

“May thay giai cấu tương phùng
Gặp tuần đố lá thỏa lòng tìm hoa.”⁴⁵

“How lucky then, at this time of new leaves,
to wander off and find his sought-for flowers!”⁴⁶

กล่าวถึงการออกหาใบไม้แปลกแต่กลับได้พบดอกไม้งาม แสดงถึงการพบกันอย่างไม่คาดหมายมาก่อนซึ่งดอกไม้งามหมายถึงหญิงสาวคือทิวี่เกี้ยวและทิวี่เวิน

การใช้บทเพลงพื้นบ้านเป็นการสอดแทรกบริบททางวัฒนธรรมเวียดนามที่ปรากฏในบทประพันธ์ด้วย โดยนำรูปแบบคำเปรียบเทียบกับที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านเวียดนามมาใส่ไว้ในตอนหนึ่งที่ว่า

“Hạt mưa sá nghĩ phận hèn,”⁴⁷

“Like a raindrop, she was but a little thing.”⁴⁸

⁴³Laurence G. Thompson, *Chinese Religion*, 5th ed.(California: Wadsworth Publishing, 1996) p. 120.

⁴⁴เหงียนยู, *ทิวี่เกี้ยว*, แปลโดย ทวี สว่างปัญญางกูร, หน้า 16.

⁴⁵Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 42.

⁴⁶Nguyen Du, *The Tale of Kieu*. p. 38.

⁴⁷Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 61.

บทประพันธ์กล่าวอ้างถึงชีวิตที่เหมือนกับหยดน้ำซึ่งปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านเวียดนาม

“Thân em như hạt mưa rào,
Hạt rơi xuống giếng hạt vào vườn hoa.
Thân em như hạt mưa sa,
Hạt vào đài các hạt ra ruộng lúa.”⁴⁹

“My person is like a raindrop.-Maybe it falls down into a well, and maybe it falls down on a flower garden.
My person is like a raindrop.-Maybe it falls down into a great hall, and maybe it falls down on a muddy rice field.”⁵⁰

บทเพลงเป็นการเปรียบเทียบชีวิตเช่นเดียวกับหยดน้ำที่ว่า ชีวิตฉันเช่นหยดน้ำอาจตกลงสู่สิ่งดี ผู้สวนดอกไม้ ชีวิตฉันเช่นหยดน้ำอาจตกลงสู่เวียงวัง ผู้ฝันนา นั่นคือชีวิตที่เป็นไปตามชะตากรรมอาจรุ่งเรืองหรือตกต่ำไม่อาจกำหนดได้เองเป็นการอุปมาว่าเป็นเฉกเช่นหยดน้ำฝนที่จะตกลงที่ใดนั่นเอง นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงเรื่องราวในวรรณคดีที่ว่า

“Liệu đem tác cỏ quyết đền ba xuân.”⁵¹

“For greenness a grass is grateful to spring.”⁵²

วรรณคดีเนื่องความคิดจากการเปรียบเทียบชีวิตตนเองเป็นเช่นหยดน้ำซึ่งเป็นสิ่งน้อยนิดเมื่อเปรียบเทียบกับฤดูใบไม้ผลิที่จำเป็นต่อความงอกงามของต้นหญ้าที่กล่าวอ้างไว้ในคำประพันธ์โบราณแบบจีน (Đường poet) ของ Mạnh Giao (751-814) ที่ว่า

⁴⁸Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 100.

⁴⁹Le Cao Phan, “Foot Note,” in Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 102.

⁵⁰Ibid., p. 102.

⁵¹Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 61.

⁵²Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 100.

“Dục tương thôn thảo tâm
Báo đáp tam xuân huy”⁵³

“Who says that a son's heart, an inch of grass
can ever repay for the warmth of three spring months?”⁵⁴

บทประพันธ์กล่าวอ้างถึงการงอกงามของต้นหญ้าว่าหนึ่งนิ้วที่หญ้าเติบโตขึ้นนั้นมาจากความอบอุ่นในช่วงสามเดือนแห่งฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งบทประพันธ์นี้มีความหมายถึง ชีวิตของลูก เช่นเดียวกับต้นหญ้าที่เจริญเติบโตได้ด้วยพ่อแม่อันเป็นดังฤดูใบไม้ผลิกออบอวล ดังนั้นเมื่อเปรียบคุณค่าตน(ทวิ่เกี่ยว)เป็นเช่นหยดน้ำฝนในวรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่เล็กน้อยมากควรค่าแก่การเสียสละเพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าอย่างฤดูใบไม้ผลิ

3.3.3.2 ตำนานและเรื่องเล่าพื้นบ้าน

การนำนิทานปรัมปราและเรื่องเล่าของจีนมาใช้ในการสร้างอรรถสัทในงานประพันธ์ด้วย เช่น การใช้นิทานปรัมปราเรื่องของแม่น้ำเตื่อง(Sông Tương) ที่ว่า

“Sông Tương một giai nông sò,
Bên trông đầu nọ, bên chờ cuố- kia.”⁵⁵

“Just like in the **Tương** river's shallow course,
she'd wait at the mouth, he, at the source.”⁵⁶

นิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องเล่าถึงคู่รักที่พลัดพรากกันคนหนึ่งอยู่ที่ต้นน้ำ อีกคนอยู่ที่ปลายน้ำของแม่น้ำเตื่องไม่สามารถพบกันได้แม้ว่าทั้งสองต่างก็ดื่ม่น้ำจากแม่น้ำนี้ เปรียบเทียบกับความรู้สึกของทวิ่เกี่ยวที่ต้องจากคนรักไปไม่อาจได้พบกันแม้จะมีใจให้กันเช่นเดียวกับการที่ดื่ม่น้ำจากแม่น้ำเดียวกันนั่นเอง

⁵³ Le Cao Phan, “Foot Note,” in Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 102.

⁵⁴ Ibid., p. 102.

⁵⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 50.

⁵⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 82.

นอกจากเรื่องนี้ยังมีเรื่องของนกคิ๋วเว่(tinh vậ) ซึ่งมีตำนานเรื่องเล่าจีนกล่าวถึงนกชนิดนี้ เรียกว่า จิงเว่ย ซึ่งเป็นนกที่เกิดจากวิญญาณอันเศร้าโศกเกิดขึ้นของหนิว่หวาธิดาของเทพเจ้าต่อทะเลที่ทำให้นางต้องตายก่อนเวลาอันควร นางได้ปฏิญาณที่จะแก้แค้นโดยการถมทะเล ดังนั้นไม่ว่ากลางวันหรือกลางคืนนกจิงเว่ยจะคาบก้อนกรวด กิ่งไม้ บินไปทิ้งลงทะเล⁵⁷ โดยกล่าวถึงในตอนที่ว่า

“Tinh thâm, bử thâm, lự điền,
Nào hồn tinh vậ Biết theo chốn nào?”⁵⁸

“Links of blood, sea of grief! What a communion!
Where to find the lost bird's soul for reunion?”⁵⁹

ในบทประพันธ์เป็นคำพูดของทิวี่เกี่ยวกับกล่าวถึงความทุกข์ที่มากมายตั้งทะเล และตนเองก็เปรียบดั่งนกคิ๋วเว่ที่ถมทะเลนี้ จะต้องใช้เวลาและความอดทนนานเท่าใดจึงสามารถลบล้างความเศร้าและได้กลับคืนสู่ครอบครัวอีกครั้งนั่นเอง

นอกจากเรื่องของความทุกข์ยังมีการใช้ตำนานและเรื่องเล่าในแง่มุมของการตอบแทนบุญคุณเช่นในตอนที่ว่า

“Dám nhờ cốt nhục tử sinh,
Còn nhiều kết cỏ ngậm vành về sau”⁶⁰

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“Later this girl whose fresh and bones you deign to save
will knot grass and fetch rings as your slave.”⁶¹

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

⁵⁷ ฉูปิ่นเจ้, บรรณาธิการ, *เทพนิยายจีนโบราณ* (เป่ยจิง: โรงพิมพ์ภาษาต่างประเทศ เป่ยจิง, 2528), หน้า 93-96.

⁵⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 159.

⁵⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 262.

⁶⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 81.

⁶¹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 136.

ตำนานที่นำมากล่าวอ้างในเรื่องเป็นเรื่องของเว่ยโคที่ขัดคำสั่งบิดาเว่ยหูชู มหาเสนาบดีแห่งรัฐจิ้น(6 B.C.) โดยไม่เผากรรยาน้อยของบิดาให้ตายตามบิดาเขาไป ครั้นเวลาผ่านไปเว่ยโคไปสู้รบในสงครามแล้วถูกข้าศึกจับได้ แต่ด้วยความช่วยเหลือจากชายชราโดยการผูกปมไว้ที่ต้นหญ้าทำให้ศัตรูสะดุด เว่ยโคจึงหนีรอดมาได้ ตกกลางคืนเขาฝันเห็นชายชราคนนั้นจึงรู้ว่า ชายชราคือวิญญาณของบิดาของภรรยาของบิดาของเขาที่ได้เคยช่วยชีวิตไว้นั่นเอง จากตำนานเรื่องนี้ทำให้เกิดตำนานเกี่ยวกับการ “ผูกปมหญ้า” นั้นหมายถึงการทดแทนบุญคุณเมื่อมีโอกาส⁶²

อีกตำนานหนึ่งเป็นเรื่องของนกเหลืองที่ถูกพวกมดกัดทำให้บาดเจ็บหน้มน้อยชาวฮั่นนามว่า หยางเป่า ผ่านมาพบจึงช่วยเหลือและรักษา เมื่อหายดีจึงบินจากไป พอตกกลางคืนนกตัวนั้นก็กลับมาในร่างของเด็กหนุ่มชุดเหลืองพร้อมมอบแหวนหยกขาวซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของขุนนางราชสำนักนับจากนั้นสีรุ้งของตระกูลหยางก็ล้วนได้เป็นคนสำคัญในวงราชการ ตำนานที่ว่า “มอบแหวนหยก” ก็แทนการตอบแทนบุญคุณอีกวิธีหนึ่งนั่นเอง⁶³

คำประพันธ์ในเรื่องนี้จึงไม่เพียงแสดงออกถึงภาษาที่ไพเราะยังเชื่อมโยงภาพของสังคมวัฒนธรรมและถ่ายทอดออกมาได้อย่างละเมียดละไม สิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้ภาษาและบทประพันธ์ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

3.4 ทวี เกี้ยว ในฐานะวรรณคดีเอกและวิถีประชาชนของเวียดนาม

วรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง อาจกล่าวได้ว่าไม่มีชาวเวียดนาม คนใดที่ไม่เคยได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนี้และชาวเวียดนามจำนวนไม่น้อยที่สามารถท่องจำวรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ได้ทั้ง 3254 บรรค(ทั้งเรื่อง) บางตอนถูกนำมาใช้เป็นสุภาษิต คำพังเพย บทกล่อมลูก เป็นสำนวนในการเปรียบเปรย ตลอดจนใช้เป็นหนังสือเสียงทายในโอกาสสำคัญของชีวิต สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นอิทธิพลของวรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ที่มีต่อสังคมเวียดนามที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับสังคมอย่างสนิทแนบแน่นจนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ความรู้สึกนึกคิดของชาวเวียดนามทั้งที่วรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ของเหิงยงยูนันได้ประพันธ์ขึ้นเป็นเวลาล่วงเลยมานับสองร้อยปี การเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาไม่อาจลบเลือนคุณค่าหรือความ

⁶² Le Cao Phan, “Foot Note,” in Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 136.

⁶³ Le Cao Phan, “Foot Note,” in Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 137.

นิยมที่มีต่อวรรณคดีเรื่องนี้ได้เลย วรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ได้รับการตีพิมพ์ด้วยอักษรโรมรวม 23 ครั้ง⁶⁴ และตีพิมพ์ด้วยอักษรก๊วกหงือ(romanized)รวม 81 ครั้ง⁶⁵ ไม่เพียงเท่านั้นวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ยังได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศมากมายหลายภาษาและหลายสำนวน ทำให้เรื่องของเกี้ยวเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ

3.4.1 การเลียงทายด้วย เกี้ยว (Boi Kièu)⁶⁶

เนื่องจากชาวเวียดนามมีความคิดเห็นว่าวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* นี้มีความครอบคลุมชีวิตในทุกแง่มุมไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวส่วนตัวหรือส่วนรวม เรื่องความรัก ความสุข สมหวัง หรือความทุกข์ยาก พลัดพราก การถูกรังแกหรือแม้แต่การแก้แค้น ด้วยความหลากหลายนี้เองตลอดจนการนำเสนอปรัชญาแนวคิดขงจื้อและพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่ยึดถือของชาวเวียดนามทำให้เรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ได้รับการยกย่องให้นำมาใช้ในการทำนายเลียงทายชะตาชีวิตในโอกาสสำคัญ

การเลียงทายด้วย เกี้ยว นี้เรียกว่า Boi Kièu ถือเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์จะกระทำพิธีนี้ต่อหน้าแท่นบูชาพระหรือบรรพบุรุษ โดยผู้ที่เลียงทายจะเป็นผู้เปิดหนังสือเลียงทายเมื่อพบหน้าใดก็จะนำเรื่องราวมาทำนายชะตาชีวิตในช่วงนั้นของผู้เปิด เช่นถ้าผู้เลียงทายเปิดพบในช่วงที่ ตัวละครเกี้ยวกำลังพิพากษาตัวละครอื่น ก็อาจทำนายได้ว่า ผู้เลียงทายจะมีอำนาจที่จะตอบแทนผู้มีพระคุณและแก้แค้นศัตรูนั่นเอง จากความแม่นยำและความนิยมในคำทำนายด้วย เกี้ยว ได้มีการนำมาสร้างเป็นเว็บไซต์ทำนายดวงชะตา ใช้ชื่อว่า “Boi Kieu” โดยนำคำประพันธ์มาแบ่งเป็นคำทำนาย หนึ่งคำทำนายจะมี 5 วรรค ซึ่งขึ้นกับผู้เลียงทายว่าจะได้คำทำนายที่เท่าไร ตัวอย่างเช่น หากได้คำทำนายที่ 28 คำทำนายก็จะออกมาดังรูป⁶⁷

⁶⁴ ทวี สว่างปัญญางกูร, *กวีนิพนธ์ยาวเรื่องทวิ์เกี้ยว*. หน้า 1.

⁶⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1.

⁶⁶ ปนัดดา สดุดิวิถิชัย, “ทางที่เลือกเดิน: ปรัชญาชีวิตจากวรรณกรรมเอกเวียดนามเรื่อง *ทวิ์เกี้ยว*,” *อักษรศาสตร์พิจารณา*. หน้า 13.

⁶⁷ *Boi Kieu*[Online]. Available from:

<http://www.quangio.com/boikieu/27boikieu.htm> [2004, February 23]

รูปที่ 3 การเสียดายด้วยเกี่ยว

ที่มา *Boi Kieu*[Online]. Available from: <http://www.quangio.com/boikieu/27boikieu.htm>
 [2004, February 23]

ตรงกับคำแปลที่ว่า

“who slowly drew near with a rein hanging slack.
 His luggage would consist of moon and breeze!
 Some page-boys were tagging behind him at ease.
 The frisky colt’s coat was white as snow prints.
 His light blue gown mingled with the grass tints.”⁶⁸

จากคำทำนายเป็นการบอกถึงคุณลักษณะของชายหนุ่ม ว่าเป็นคนรูปงามมีฐานะ ในคำทำนายอื่นจะบอกถึงเรื่องราวที่แตกต่างออกไป อย่างไรก็ตามเรื่อง *ทวิ เกี่ยว* นี้ได้ครอบคลุมถึงเรื่องราวต่างๆหลากหลายแง่มุมมาก เช่นในด้านของคุณลักษณะคนดังที่ยกตัวอย่างมานี้ จะพบว่าผู้ชายในบทประพันธ์มีลักษณะแตกต่างกันไป เช่นตัวละครกิมตรองที่เป็นบัณฑิต รูปงามดังตัวอย่างที่เสี่ยงได้ หรืออาจจะเป็นคนที่มีหัวหาญเช่นขุนพลตีอหยา และหากโชคไม่ดีอาจพบผู้ชายเช่น เสอแคงที่เป็นเสื่อผู้หญิง หรือผู้ชายที่มีเจ้าของแล้วเช่นทุกซิง และที่เลวร้ายที่สุดคงเป็นคนอย่างหมาขี้มึงซึ่งเป็นพ่อเจ้าของผู้หญิง นอกจากนี้เหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องก็มีมากมายหลากหลายซึ่งกล่าวได้ว่าครอบคลุมชีวิตมนุษย์อย่างมาก ดังนั้นการเสียดายนี้จึงเป็นที่นิยมและเชื่อถือ

⁶⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.64.

3.4.2 บทขับขาน(ngâm thơ)และบทกล่อมลูก

เนื่องด้วยวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ประพันธ์โดยฉันทลักษณ์ หลุยบัวต ซึ่งเป็นการขับขานที่ดัดแปลงมาจากบทเพลงพื้นบ้าน ทำให้คำประพันธ์มีการเล่นเสียงคล้ายท่วงทำนองดนตรีจึงทำให้เกิดการนำเอาบทประพันธ์เรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ไปขับขานในลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า เจิมเทอ(ngâm thơ)⁶⁹ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์และไพเราะอย่างมาก การขับขานหรือเจิมเทอนี้ในชาวเวียดนามจะยกย่องผู้ที่สามารถขับขานได้ดีและมีการจัดแข่งขันด้วย นอกจากนี้ยังนำไปใช้เป็นบทกล่อมลูกซึ่งทำให้ชาวเวียดนามรู้จักวรรณคดีเรื่องนี้อย่างกว้างขวางแม้แต่เด็กเล็กก็สามารถท่องคำประพันธ์ได้ บางคนสามารถท่องได้ตั้งแต่ต้นจนจบความสามารถในการท่องจำคำประพันธ์นี้ถูกนำมาใช้ในการแข่งขันเช่นกัน นับเป็นการละเล่นหนึ่งในงานต่างๆ

ตัวอย่างจากวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* ตัวอย่างนี้เป็นตอนครอบครัวและคนรักของทวิ์เกี้ยว ออกตามหาและได้พบกับแม่ชีสักเสวียนที่ช่วยทวิ์เกี้ยวไว้ เรื่องราวในตอนนี้อาจกล่าวถึงความรู้สึกที่ครอบครัวมีต่อทวิ์เกี้ยว

“Từ phen chiếc lá lia rừng,
Thăm tìm luống những liêu chừng nước mây.
Rõ ràng hoa rụng hương bay,
Kiếp sau họa thấy, kiếp này hạn thôi.
Minh dương đôi ngả chắc rồi.
Cõi trần mà lại thấy người cưu nguyên.”⁷⁰

“Since the day when that leaf quitted the wood,
what a watch on streams and clouds they'd stood!
True, the flower had fallen, the scent had gone!
They might meet in the afterword, not in this one.
For sure, she had stolen from light on earth.
Could it be from the Nine - Springs a rebirth?”⁷¹

⁶⁹ ทวิ์ สว่างปัญญางกูร, *กวีนิพนธ์ยาวเรื่องทวิ์เกี้ยว*. หน้า1.

⁷⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 160.

ในวรรณคดี เรื่อง *ทวิ่ เกี้ยว* นี้ส่วนใหญ่จะพบบทตอนที่กล่าวถึงความรู้สึกของทวิ่เกี้ยวที่มีต่อครอบครัวแต่ในตอนที่ยกมานี้เป็นตอนที่สะท้อนให้เห็นถึงความอาลัยของครอบครัวที่มีต่อทวิ่เกี้ยว ภาพความห่วงใยที่เกิดขึ้นต่อทวิ่เกี้ยวนับแต่วันที่จากครอบครัวไปเปรียบเสมือนใบไม้ที่หลุดลอยจากต้น แม้จะทำใจยอมรับความจริงที่มักเกิดขึ้นในสังคมได้ว่าการจากลาครั้งนี้นั้นการจะได้พบกันอีกครั้งอาจเป็นการพบกัน ณ ปรโลกถึงจะออกตามหากันก็อาจไม่พบได้ อย่างไรก็ตามด้วยความผูกพันของคนในครอบครัว ความรักความห่วงใยก็ขอให้ได้รู้ว่าทวิ่เกี้ยวได้ตายจากไปแล้วจริง และเมื่อตายไปแล้ววิญญาณสามารถที่จะไปเกิดใหม่ได้ จากจุดนี้จะพบความรักที่ไม่มีขอบเขตที่พ่อแม่มีต่อลูก ไม่ว่าจะลูกจะอยู่ในชาติภพใดก็อยากให้มีความสุขนี่คือภาพความรักที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่และความสำคัญของครอบครัวที่ควรรักษาไว้ เมื่อมองย้อนไปถึงการกระทำของทวิ่เกี้ยวในการเสียสละตนเองเพื่อรักษาครอบครัวไว้จึงเป็นสิ่งที่ประเสริฐนักและทวิ่เกี้ยวก็มีคุณค่าคู่ควรกับความรักของครอบครัวซึ่งไม่มีใครที่รับน้ำใจของทวิ่เกี้ยวที่จริงใจนี้จะลืมเลือนเธอได้เช่นกัน

ภาษาที่ไพเราะได้รับการนำมาขับขานเป็นท่วงทำนอง คุณธรรมที่งดงามที่ปรากฏในเรื่องก็ได้รับการนำมาสั่งสอนลูกหลานผ่านบทกล่อมลูกเพื่อสืบสานคุณธรรมอันดีงามเหล่านั้นสู่เยาวชนและเป็นการถักทอเชื่อมโยงโลกของวรรณกรรมกับวิถีชีวิตโดยใช้เรื่องราวเหล่านี้เป็นคำสอนและแง่คิดในการดำเนินชีวิตต่อไป

3.4.3 สำนวนภาษาในชีวิตประจำวัน

วรรณคดีหลายเรื่องเมื่อเป็นที่นิยมและยอมรับของสังคมมักถูกนำมาบางส่วนมาใช้เป็นสำนวนเปรียบเทียบ หรือคำพังเพยต่างๆ เป็นการแสดงออกถึงวาทศิลป์ที่แทนความรู้สึกได้ดียิ่งกว่าการพูดด้วยถ้อยคำปกติ ในสังคมเวียดนามวรรณคดีเรื่อง *ทวิ่เกี้ยว* ได้เข้าไปมีบทบาทในชีวิตประจำวันในแง่ของบทสนทนาอย่างมาก ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องบางตัวถูกนำชื่อมาใช้เรียกคนตามลักษณะความประพฤติ โดยมีความหมายไปในแง่ลบ และกลายเป็นคำคำทอ⁷² เช่น ชื่อ เสอแคง (Sở Khanh) หมายถึง ชายที่มีรูปร่างหน้าตาดีแต่ชอบหลอกลวงผู้หญิง

ชื่อ ตู๋บ่า (Tú Bà) หรือ บักบ่า (Bạc Bà) หมายถึง แม่เล้า ผู้หญิงที่ไม่ดี

⁷¹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 264.

⁷² ทวิ่ สว่างปัญญาคุณ, กวีนิพนธ์ยาวเรื่องทวิ่เกี้ยว. หน้า9.

ชื่อ ฮว่านทือ(Hoan Thu) หมายถึงภรรยาที่หึงหวงสามีอย่างร้ายกาจ

ชื่อต่างๆที่ยกมาเหล่านี้เมื่อถูกนำมาใช้เรียกผู้ที่ถูกเรียกชื่อเหล่านี้จะทราบถึงความหมายเป็นอย่างดีภายใต้บริบทสังคมเวียดนาม ผู้ชายที่ถูกเรียกว่า เสอแคง มักจะเป็นผู้ชายที่รูปร่างหน้าตาดีแต่มีนิสัยที่เลวร้ายในการหลอกลวงผู้หญิงไปในทางที่ไม่ดีถึงขั้นทำลายความสาวของผู้หญิง ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจอย่างมากในสังคมที่อยู่ในชนบทตะวันออกเช่นเวียดนาม ชื่อของตัวละครที่เป็นแม่เล่าในเรื่องนี้ เช่น ตู๋ป่าและบากบ่า ก็เช่นเดียวกันที่ถูกจัดวางในตำแหน่งที่เป็นลบ เนื่องจากพฤติกรรมที่ล่อลวงในเกี่ยวซึ่งเป็นตัวแทนของผู้หญิงอีกคนหนึ่งต้องประสบชะตากรรมที่เลวร้ายยิ่งขึ้น ตู๋ป่าและบากบ่า จึงเปรียบเหมือนผู้หญิงร้ายที่ ทำร้ายได้แม้กระทั่งผู้หญิงด้วยกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ชื่อ ฮว่านทือ อีกชื่อหนึ่งที่เป็นที่นิยมในการใช้เรียกผู้หญิงที่หึงหวงมากและบางครั้งก็กลายเป็นคำหยอกล้อสำหรับผู้หญิงที่มีสามี การที่ ชื่อ ฮว่านทือ มีความหมายได้ทั้งในแง่บวกและลบนั้นเนื่องมาจากพฤติกรรมของตัวละครนี้ในเรื่อง *ทวิ เกี่ยว* ซึ่งแม้จะเป็นตัวละครที่หึงหวงสามีมากจนวางแผนการที่ร้ายกาจกลั่นแกล้งเกี่ยวกับที่เข้ามาในฐานะภรรยาลับ แต่ตัวละครก็สามารถให้เหตุผลได้ในการกระทำร้ายๆของตนในแง่ที่ว่าสามีของใครคนนั้นก็ย่อมต้องรักและหวงเป็นธรรมดา ความหึงหวงจึงกลายเป็นเรื่องที่ยกย่องกันได้เมื่อระดับของความหึงหวงนั้นยังไม่มากจนเกิดเรื่องร้าย

นอกจากนี้บางตอนของบทกวีได้หยิบยกบางสำนวน คำพังเพย มาใช้จนกลายเป็นที่นิยมและยังคงใช้อยู่ในสังคมปัจจุบัน ดังสำนวนที่ว่า

“Kiến trong miệng chén lại bò đi đâu ?”⁷³

“Of my cup how could that ant crawl out ?”⁷⁴

แปลว่า “มดที่อยู่ในถ้วยจะหนีไปไหนได้”^{*} หมายถึง ความมั่นใจในการควบคุมสถานการณ์จนคู่ปรับไม่อาจทำอะไรได้ เหมือนสำนวนไทยที่ว่า “ลูกไก่ในกำมือ” ในเรื่องเป็นคำกล่าวของ ฮว่านทือ ตอนที่จับทวิเกี่ยวมาไว้ที่บ้านของตน อย่างไรก็ตามยังมีสำนวนที่ปรากฏตามมาในเรื่องที่เป็นการกล่าวล้อสำนวนเดิมนี้ ที่ว่า

⁷³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 99.

⁷⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 169.

* แปลโดย ทวิ สว่างปัญญาคุณ

“Kiến bò miệng chén chưa lâu,”⁷⁵

“No longer the ant shall crawl in my cup.”⁷⁶

ตอนนี้เป็นคำพูดของทวิ่เกี้ยว เมื่อครั้งที่ได้แก้แค้น หวานทือ โดยจับตัวมาลงโทษและกล่าวย้อนคำพูดเดิมที่ ฮว่านทือ เคยกล่าวไว้ ทำให้สำนวนเดิมแยกออกเป็นสองสำนวน สำนวนแรกเป็นสำนวนเดิมในขณะที่สำนวนที่สองเป็นสำนวนที่เอาไว้สำหรับแก้คตินั่นเองซึ่งสำนวนทั้งสอง เป็นที่นิยมอย่างมากและสื่อความหมายถึงการยอมรับในเงื่อนไขที่ว่าไม่มีใครชนะได้ตลอด

ในสังคมมีการใช้กลโกงต่างๆในการทำมาหากิน มีคำพังเพยหนึ่งของเวียดนามจากบทกวีที่กล่าวถึง การจับคู่กันของคนโกง

“Mạt cưa, mướp đắng, đôi bên một phường.”⁷⁷

“sawdust and bitter gourd - a cheat plus a cheat!”⁷⁸

คำพังเพยนี้อิงถึงการทำการค้าของพ่อค้าที่ว่า พ่อค้าข้าวมักผสมจีลื้อยลงไปในข้าวเพื่อโกงเพิ่มน้ำหนัก และพ่อค้ามะระมักปนเมล็ดแดงโมลงไปเพื่อประโยชน์เดียวกัน เมื่อทั้งสองทำการค้าต่อกันจึงเป็นคู่เหมาะสมเพราะต่างไม่มีใครได้เปรียบเสียเปรียบเมื่อเทียบกับภษิตของไทยก็เท่ากับภษิตที่ว่า “เกลือจิ้มเกลือ” ในตัวบทวรรณกรรมคำว่า “จีลื้อยกับมะระ” ถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงคู่ที่เหมาะสมกันในทางที่ชั่วร้ายนั่นก็คือ คู่ของหมาขี้มึงกับตุ๋ป่านั้นเอง การกล่าวถึง จีลื้อยกับมะระ เป็นการกล่าวแบบอนุนามนัยคือกล่าวถึงสิ่งเล็กแต่มีความหมายถึงสิ่งที่ใหญ่กว่า ในที่นี้กล่าวถึงสิ่งที่ใส่ผสมในสินค้าเพื่อโกงน้ำหนักเช่น จีลื้อยกับมะระ แต่แท้จริงแล้วเป็นการกล่าวถึงคนโกงนั่นเอง เมื่อมีคนโกงหรือคนร้ายสิ่งที่ขาดไม่ได้ในคำพังเพยคือการกล่าวถึง การจนมุมของคนร้ายในเวียดนามมีสำนวนที่กล่าวถึง การถูกจับอย่างไม่น่าจะเป็นได้คือ

“Phen này kẻ cắp bà già gặp nhau.”⁷⁹

⁷⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 132.

⁷⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 221.

⁷⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 69.

⁷⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.114.

“that thief’ll face now this old woman’s hand!”⁸⁰

“การพบกันของขโมยกับหญิงชรา” มาจากเรื่องเล่าพื้นบ้านที่เล่าถึง “การที่ขโมยขึ้นบ้านแล้วบังเอิญไปพบหญิงชราเข้าพอดีด้วยความประมาททำให้ขโมยถูกจับได้ในที่สุด”⁸¹ เรื่องเล่านี้เป็น การแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการทำความผิดที่ไม่มีทางรอดพ้นจากการถูกลงโทษในที่สุด

3.4.4 แรงบันดาลใจต่องานศิลปะ

วรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* เป็นแรงบันดาลใจแก่ศิลปินในการสร้างสรรค์งานศิลปะต่างๆ ตัวอย่างที่ยกมาเป็นงานจิตรกรรมภาพวาดสีน้ำมันของเหงียนsang(Nguyen Sang) ศิลปินชาวเวียดนามซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์ เกี้ยว* จึงได้นำเสนอภาพวาดที่มีชื่อว่า เกี้ยว(Kieu) ซึ่งเป็นชื่อของตัวละครเอกในวรรณคดีเรื่องนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁷⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.132.

⁸⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.220.

⁸¹ Le Cao Phan, “Foot Note,” in Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 220.

รูปที่ 4 Kieu by Nguyen Sang

ที่มา: <http://gallery.passion4art.com/artsky/phuong/nguyensang.html>

อาจกล่าวได้ว่าภาพนี้ได้สะท้อนถึงการเดินทางเพียงลำพัง โดยใช้รูปม้าเป็นสัญลักษณ์ถึงการเดินทาง ชุดสีดำที่หญิงสาวใส่สื่อให้เห็นถึงความทุกข์ที่ครอบคลุมอยู่ตั้งแต่เริ่มต้นจากบริเวณศรีษะเรื่อยมาจนถึงส่วนล่างของร่างกาย ในช่วงปลายจึงมีสีเหลืองอันแสดงถึงชีวิตที่หมดทุกข์ในช่วงท้ายเรื่องและสีเหลืองยังสื่อถึงศาสนาพุทธที่ตัวละครทวิ่เกี่ยวไฉ้เป็นที่พึ่งพิงในยามที่ชะตากรรมได้ผ่านพ้นไปแล้ว และหากมองรูปในแนวขวางจะพบว่าม้าและคนนั้นถูกจัดวางเป็นตัวเลข 15 ซึ่งมีนัยยะถึงช่วงของชะตากรรมของเกี่ยวที่ประสบในวรรณคดีที่ใช้เวลายาวนานทั้งสิ้น 15 ปี นั่นเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงว่า ศิลปินได้รับแรงบันดาลใจที่จะสื่อถึงเรื่องราวของตัวละครเกี่ยวหรือทวิ่เกี่ยว จึงเป็นการสร้างสรรค์งานจากวรรณคดีสู่ศิลปะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.5 เนื้อเรื่องและองค์ประกอบ

วรรณคดีเรื่อง *ทวิ์เกี่ยว* นอกจากจะมีความโดดเด่นทางด้านวรรณศิลป์อันเกิดจากการใช้ภาษาและรูปแบบคำประพันธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของเวียคนาม วรรณคดีเรื่อง *ทวิ์เกี่ยว* ยังแสดงออกถึงความลุ่มลึกทางความคิดของผู้ประพันธ์ถ่ายทอดผ่านตัวบท ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์เกี่ยว* ในด้านเนื้อเรื่องและองค์ประกอบซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมจาก เนื้อเรื่องย่อตลอดจนแนวคิดที่นำเสนออยู่ในตัวบทวรรณกรรมอันก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน

3.5.1 เนื้อเรื่องย่อ

เนื้อเรื่องของเรื่อง *ทวิ์เกี่ยว* เป็นเรื่องราวการดำเนินชีวิตที่มีชะตากรรมลิขิตไว้ของตัวละครชื่อ ทวิ์เกี่ยว เนื้อเรื่องย่อนี้ย่อจากฉบับแปลภาษาอังกฤษ 3 ส่วนวน คือ *The Story of Kieu* แปลโดย เลเกาฟาน, *The Tale of Kieu* แปลโดย หิฉูแซงทง, *Kim Van Kieu* แปลโดยเลชวณฉวย และฉบับแปลภาษาไทย *ทวิ์เกี่ยว* แปลโดย ทวิ์สว่างปัญญาคุณ มีเนื้อเรื่องย่อดังนี้

ทวิ์เกี่ยว เป็นคนที่มีความพร้อมทั้งความสามารถและความงาม เคยได้รับคำบอกเล่าว่าชีวิตของเธอจะลำบากเป็นชะตาที่สวรรค์กำหนด เกี่ยวมีคนรักชื่อกิมตรองและมีสัญญาหมั้นหมาย แต่ในขณะที่กิมตรองไม่อยู่เนื่องจากต้องเดินทางไกลกลับบ้านเพื่อจัดงานศพของอา นั่น ทางบ้านเกี่ยวเกิดเหตุร้ายถูกทางการตั้งข้อหาจับกุม เกี่ยวจึงยอมขายตัวเป็นเมียน้อยของ หม่าฮ่ามซิงเพื่อหาเงินช่วยครอบครัว และขอให้ทวิ์เวินน้องสาวช่วยรักษาสัญญาที่ตนมีไว้กับ กิมตรอง โดยการแต่งงานแทนตนเอง เมื่อเกี่ยวเดินทางมาถึงบ้านของสามีกลับพบว่า เป็น ช่องโสเภณี และเธอถูกบังคับให้ขายตัวจึงฆ่าตัวตายแต่ไม่สำเร็จ ฝ่ายตุ๋ปาเมียของหม่าฮ่ามซิงซึ่งเป็นแม่เลี้ยงได้วางแผนให้เสอแคงหลอกล่อเกี่ยวว่าจะช่วยพาหนีทำให้เกี่ยวหลงเชื่อและถูกตุ๋ปา จับกลับมาที่ช่องอย่างมีความผิดทำให้ต้องกลายเป็นโสเภณี ต่อมาไม่นานมีแขกมาเที่ยวชื่อ หม่าซิงซิ่นชอบเกี่ยว จึงได้ตัวออกมาก็เจอกับภรรยาหลวงฮว่านทื่อซึ่งเป็นคนขี้หึงมาก เกี่ยวจึงขอฮว่านทื่อบวชได้ฉายาว่าตรากเตวียนด้วยกั้วฮว่านทื่อกลับแกล้งจึงย้ายไปอยู่วัดเจิวเอิน ที่นี่มีแม่ชีผู้ใหญ่นามว่าสักเสวียนด้วยความเป็นห่วงจึงนำเกี่ยวไปฝากไว้กับบาคบ่าโดยไม่รู้ว่ามีอาชีพเปิดช่องโสเภณี บาคบ่าวางแผนลวงให้เกี่ยวต้องขายตัวครั้งที่ 2 ครั้งนี้เกี่ยวได้พบกับขุนพลต่อหายที่รักเธอมากได้ตัว ต่อมาต่อหายได้เป็นขุนพลใหญ่คุมกองกำลังของตนเองมีชื่อเสียงและอำนาจมาก ทำให้ราชสำนักส่งขุนนางชื่อ โห่ตั้นเสียนมาปราบต่อหายซึ่งมีโทษเป็นกบฏทางการ โดยเข้ามาลวงเกี่ยวว่าจะให้ต่อหายเป็นขุนนางถ้ายอมสวามิภักดิ์ต่อราชสำนัก ด้วยคำขอร้องของเกี่ยวทำให้ต่อหายยอม

ตามนั้น ในวันนัดหมายขุนนาง โห่ตนเสียนได้ลอบฆ่าต่อหยาและจับเกี่ยวมาบริการตนในงานเลี้ยง เมื่อยามมีนเมาขุนนาง โห่ตนเสียนคิดลวนลามเกี่ยวแต่ก็เกิดมีสติจึง หยุดยั้งได้ทัน พอรุ่งเช้าแล้ว การกระทำของตนเองจะทำลายชื่อเสียงจึงจัดการยกเกี่ยวให้แต่งงานกับหัวหน้าชนเผ่าน้อย เมื่อ ขบวนเรือซึ่งเป็นเกี่ยวของทวิ่เกี่ยวผ่านแม่น้ำ เกี่ยวจึงกระโดดน้ำมาตัวตายซึ่งเป็นไปตามชะตากรรม ที่บอกเล่าโดยคำมเตียนที่ว่าชะตากรรมของทวิ่เกี่ยวจะสิ้นสุดที่ แม่น้ำเดวี่ยนเดือนนี้

ที่แม่น้ำเดวี่ยนเดือนนี้เองทวิ่เกี่ยวได้รับความช่วยเหลือจากแม่ชีสักเสวียนและใช้ชีวิตที่ อารามอย่างสงบ รวมเวลาของชะตากรรมที่ทวิ่เกี่ยวได้เผชิญทั้งหมดเป็นเวลา 15 ปีนับจากที่เกี่ยวได้ จากบ้านมา ด้านกิมตรองก็แต่งงานกับทวิ่เวินตามความต้องการของเกี่ยว ตลอดเวลาที่ตามหาทวิ่ เกี่ยวตลอดแต่ไม่พบ จนกระทั่งกิมตรองและเวืองกวานสอบได้เป็นขุนนางจึงได้ข่าวของเกี่ยวและ ออกตามหาจึงได้พบกันที่อารามที่ทวิ่เกี่ยวพักอยู่จึงรับทวิ่เกี่ยวกลับสู่ครอบครัว ทวิ่เกี่ยวจึงได้พบกับ ชีวิตที่มีความสุขสงบอีกครั้งหนึ่ง

จากเรื่องย่อจะพบภาพชะตากรรมของลูกผู้หญิงที่ถูกครอบด้วยกรอบความเชื่อเรื่อง ชะตากรรมที่ไม่อาจหนีพ้นซึ่งเป็นไปตามคำทำนายที่ได้ไว้ตั้งแต่แรก นับเป็น โศกนาฏกรรมหนึ่ง ของของชีวิตลูกผู้หญิงที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาถลกลงไปจะพบภาพ การต่อสู้กับชะตากรรมที่กำหนดเธอไว้อย่างไม่ยอมแพ้ การเลือกกระทำสิ่งต่างๆของตัวละครเพื่อ หลบหนีจากความทุกข์ในแต่ละช่วงเวลาที่เราประสบบนหนทางแห่งชะตากรรม ทำให้ผู้อ่านร่วม อยู่ใน บรรยากาศแห่งความทุกข์และติดตามเป็นกำลังใจให้กับตัวละครตลอดเรื่องเพื่อให้ถึงเวลาที่ เธอสามารถหลุดพ้นจากชะตากรรมหรือไปถึงตามจุดจบของชะตากรรมที่จ้องคอยทำร้ายผู้หญิงคน นี้ และในท้ายที่สุดเมื่อชะตากรรมดำเนินมาจนถึงจุดหมาย โศกนาฏกรรมกลับถูกพลิกผันด้วยความ ดีที่ตัวละครกระทำมา จุดจบของชะตากรรมที่แปรเปลี่ยนไม่เพียงเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงผลของ การต่อสู้ที่มนุษย์ยังมีต่อลิขิตที่เลวร้ายเพียงในบทประพันธ์เท่านั้น สิ่งนี้ยังเป็นเสมือน โศกนาฏ แนวทางการดำเนินชีวิตของมนุษย์จริงๆ การจบลงในลักษณะสุขนานุกรมนี้เป็นดังขั้วและ กำลังใจแก่นมนุษย์ในการต่อสู้กับชะตากรรมที่มองไม่เห็นด้วยความอดทนเช่นเดียวกับตัวละคร นั้นเอง

3.5.2 องค์ประกอบ

เรื่ององค์ประกอบในวรรณคดี เรื่อง *ทวิ เกี้ยว* นี้จะศึกษาโครงเรื่องและแก่นเรื่องซึ่งเป็นหัวใจในงานประพันธ์ที่สอดแทรกผ่านความคลุมเครือทางประพันธศิลป์ สำหรับการศึกษารื่องตัวละครจะนำมาวิเคราะห์ในบทต่อไป

3.5.2.1 โครงเรื่อง

วรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* มีการวางโครงเรื่องโดยการสร้างปมปัญหาให้เกิดขึ้นกับ ตัวละครทวิเกี้ยวซึ่งเป็นตัวละครเอกที่ถูกบีบบังคับให้ประสบเคราะห์กรรมโดยชะตากรรมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง การเปิดเรื่องโดยการผูกปมปัญหาเกี่ยวกับชะตากรรมกับชีวิตของตัวละครที่ได้รับการกำหนดไว้แล้ว ชีวิตที่ต้องพบความทุกข์อันเกิดจากการพลัดพรากจากคนรักและครอบครัว การถูกหลอกลวงให้กลายเป็นโสเภณี การแต่งงานถึงสามครั้ง สิ่งเหล่านี้เสมือนการกลั่นแกล้งหรือการทดสอบจากชะตากรรมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้จนถึงจุดจบของชะตากรรม

เมื่อการขมวดปมเรื่องราวอันเป็นชะตากรรมดำเนินมาจนครบช่วงเวลาที่กำหนดจนถึงจุดสุดยอดที่บีบบังคับอารมณ์ความรู้สึกจนเกิดการตัดสินใจฆ่าตัวตายของตัวละครเอกทวิเกี้ยว เมื่อตนเองกลายเป็นสาเหตุการตายของสามีและถูกบีบบังคับให้แต่งงานใหม่ การฆ่าตัวตายโดยการกระโดดลงแม่น้ำเตรียมเคื่องซึ่งเป็นทีที่ชะตากรรมกำหนดไว้แต่แรกจึงเป็นจุดสุดยอดของเรื่อง และนำเรื่องราวเข้าสู่การแก้ปม หลายครั้งที่มีการกล่าวถึงจุดจบของชะตากรรมที่แม่น้ำแห่งนี้เพื่อให้เกิดการคาดเดาล่วงหน้าถึงจุดจบของตัวละครด้วยความตาย ในตอนนี้เองที่เกิดสิ่งที่เรียกว่า ชะตา ผกผันซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงโชคชะตาของตัวละครเอกไปในทิศทางตรงกันข้ามอย่างทันทีทันใด ตัวละครเอกทวิเกี้ยวได้รับการช่วยเหลือจากแม่ชีสักเสวียนรอดพ้นจากความตาย ได้พบกับครอบครัวและคนรักและกลับไปอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การวางโครงเรื่องที่ผูกปมปัญหากับตัวละครผู้หญิงให้ประสบกับชะตากรรมนี้ สิ่งที่ต้องการนำเสนอมิใช่เพียงอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับจากรูปแบบของความทุกข์โศกที่เกิดขึ้นกับตัวละคร หากยังเต็มเปี่ยมไปด้วยแนวคิดที่สะท้อนออกมาจากวรรณกรรมซึ่งสอดแทรกอยู่ในตัวบทอันเป็นแก่นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวรรณกรรม

3.5.2.2 แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องเป็นเสมือนหัวใจของวรรณคดี เป็นสารที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงผู้อ่านในเรื่อง *ทวิ เกี่ยว* นั้นผู้ประพันธ์ได้นำเสนอแก่นเรื่อง โดยถ่ายทอดผ่านเรื่องราวของตัวละครเอกทวิเกี่ยว โดยมีแก่นเรื่องหลักคือ

ก. ชะตากรรมของลูกผู้หญิงในสังคมจีน

เมื่อศึกษาในด้านแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องชะตาเป็นแนวคิดที่ฝังลงไปในชีวิตได้สำนึกของชาวตะวันออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนทำให้ชาวเวียดนามที่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากจีนได้รับความเชื่อเรื่องชะตาด้วย เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถหาสาเหตุแห่งการเป็นไปของชีวิตได้ ทำให้ความเชื่อเรื่องชะตาที่ถูกกำหนดฟ้าลิขิตหรือสวรรค์นั้นเป็นการกล่าวถึงชะตาในแง่ที่ไม่สามารถอธิบายได้และก่อให้เกิดแนวคิดเรื่องชะตาที่แตกต่าง (separate destiny) ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าแต่ละคนย่อมต้องมีชะตาของตนเองภายใต้กำหนดแห่งฟ้า เรื่องราวของชะตาที่กลั่นแกล้งตัวละครเกี่ยวข้องกับลูกผู้หญิงเป็นเรื่องราวความอภิปของสตรีที่มักเกิดขึ้นในวรรณกรรมตะวันออกที่สตรีจะเป็นผู้ที่อ่อนแอไม่สามารถขัดขืนหรือต่อสู้ได้ซึ่งแตกต่างกับบุรุษ ทำให้สตรีจัดอยู่ในฐานะผู้ถูกกระทำ ในวรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี่ยว* ตัวละครเกี่ยวจึงเป็นตัวแทนของสตรีผู้มีความงามและความสามารถหากแต่เป็นผู้ที่ถูกกระทำภายใต้ชะตาที่ได้กำหนดไว้แล้ว ดังเกริ่นนำไว้ตอนต้นของวรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกี่ยว* ว่า

“Chữ tài chữ mệnh khéo là ghét nhau.”⁸²

“what sheer hatred 'tween the gift and fate of man!”⁸³

เป็นการกล่าวถึงการอยู่คนละด้านของชะตากรรมกับความสามารถที่ว่า “ความสามารถกับชะตากรรมช่างเกลียดชังกันจริง”^{*} ทำให้เห็นถึงความขัดแย้งและการต่อสู้กันของสิ่งสองสิ่งที่ไม่มีทางเข้าคู่กันได้

“Trời xanh quen thói má hồng đánh ghen”⁸⁴

⁸² Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 35.

⁸³ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 54.

^{*} แปลเป็นภาษาไทยโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

“jealous Heaven oft wrongs rosy cheeks for revenge.”⁸⁵

แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ฟ้าครามมักกลั่นแกล้งผู้มีแก้มชมพู” * ซึ่งแสดงถึงการจับคู่ระหว่างความสามารถกับชะตา และสตรีกับฟ้าครามหรือสวรรค์นั้น จะพบการแบ่งตัวของมนุษย์กับสวรรค์ โดยความสามารถและสตรีอยู่ในด้านของมนุษย์และชะตากับสวรรค์อยู่ในด้านเดียวกัน นั่นคือผู้มีความสามารถก็ไม่ต่างจากสตรีที่เป็นผู้ถูกกระทำจากชะตาหรือสวรรค์ แนวคิดเรื่องชะตากรรมเป็นแนวคิดที่ชาวเวียดนามยึดถือกันมานานเป็นแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง มนุษย์จำต้องยอมรับต่อชะตาของตนอย่างไม่มีข้อแม้ นั่นคือ การจำยอมเป็นผู้ถูกกระทำไม่ว่าจะดีหรือร้าย ดังความว่า

“Rui may âu cũng sự Trời.”⁸⁶

“Any luck, good or bad, is but Heaven’s will”⁸⁷

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการถูกกระทำของตัวละครเอกเกี่ยวเนื่องเป็นการถูกกระทำอันเกิดจากชะตาที่กำหนดไว้แล้ว นั่นคือ “ดีหรือร้ายขึ้นกับสวรรค์” * แต่ก็ยังคำพูดของตัวละครผู้เป็นพ่อของเกี่ยวอันเป็นตัวแทนของปวงชนที่สงสัยต่อสิ่งที่เลวร้ายที่เกิดขึ้นและเกิดคำถามต่อสวรรค์ที่ว่า

“Trời làm chi cực bậy trời!

Này ai vu thác cho người họp tan.”⁸⁸

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“O Heaven, why to us impose such a woe?”

⁸⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 35.

⁸⁵ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 54.

* แปลเป็นภาษาไทยโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

⁸⁶ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 69.

⁸⁷ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 116.

* แปลเป็นภาษาไทยโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

⁸⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 62.

By slander, you must know the breaking we've come to!⁸⁹

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

และคำถามนี้ได้ถูกถ่ายทอดต่อถึงแม่ชีสักเสวียนซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ปฏิบัติธรรมและเป็น
ผู้หนึ่งที่ได้รับรู้ถึงชะตาของเกี่ยวด้วยเช่นกัน คำถามที่ว่าทำไมผู้หญิงที่ดีเช่นเกี่ยวจึงต้องประสบ
ชะตาที่เลวร้ายเช่นนี้

“Người sao hiểu ngài đu đàng,
Kiếp sao rặt những đoạn tràng thế thôi?”⁹⁰

“I wonder why; said she, “a girl of good will
like Kieu has to know a life so full of ill.”⁹¹

คำตอบที่แม่ชีสักเสวียนได้รับจากแม่ชีตามฮ้อบผู้เป็นอาจารย์นั้นเป็นคำตอบที่เป็นไปตาม
หลักของชะตาลิขิต

“Sư rằng : “Phúc họa đạo trời,
Cội nguồn cũng ở lòng người mà ra.
Có trời mà cũng tại ta,
Tu là cội phúc, tình là dây oan.
Thuy Kiều sắc sao khôn ngoan,
Vô doan là phận hồng nhan da đành.”⁹²

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

⁸⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.104

⁹⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 145.

⁹¹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.241.

⁹² Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 146.

“Tam Hạp replied, “Fortunes rest with Heaven’s part,
yet they also take root in our own heart.

This is due to both Man and Heaven above.

Joy springs from renouncing and grief from love.

Kiều is endowed with lavish wits and charm,
but a rosy - cheeked girl invites Heaven’s harm.”⁹³

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

การกล่าวถึงชะตาที่เกี่ยวข้องได้รับเกิดจากการกลั่นแกล้งจากสวรรค์(trời/Heaven)ต่อผู้ที่มี
พร้อมในด้านความสามารถและความงามอันเป็นรูปสมบัติและคุณสมบัติที่ดีเด่นของมนุษย์
ความสมบูรณ์พร้อมนี้ทำให้สวรรค์เลือกเป็นผู้ได้รับการทดสอบด้าน โชคชะตาเช่นเดียวกับคำเกริ่น
นำในตอนต้นเรื่อง

“Lạ gì bí sắc tư phong,”⁹⁴

“The law of counterpoise is not so strange”⁹⁵

นั่นคือ “เมื่อมีด้านหนึ่งดีย่อมมีด้านหนึ่งด้อย” * อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตัวบทจะพบว่า
การนำหลักเรื่องกรรมในพุทธศาสนาเข้ามาเพื่ออธิบายถึงสาเหตุของชะตาที่เกิดขึ้นกับสอดแทรกเข้า
มาในคำพูดของตัวละครคำมเตียนที่ว่า

“Ri ràng : “Nhân quả dở dang,
Đã toan trốn nợ đoạn tràng được sao!”⁹⁶

“who whispered, “Karma’s still in your lot.

⁹³ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.240.

⁹⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 35.

⁹⁵ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 54.

* แปลเป็นภาษาไทยโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

⁹⁶ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 76.

How to shirk your dept of sore? You cannot.”⁹⁷

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

นั่นคือ ชะตาที่เกิดขึ้นกับตัวละครนั้นมาจากกรรมที่ได้กระทำไว้ในอดีตและส่งผลสู่ปัจจุบันอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เมื่อพิจารณาเรื่องของกรรมหรือการกระทำซึ่งเป็นเรื่องของมนุษย์ แทนชะตาซึ่งเป็นเรื่องของสวรรค์ ชะตากรรมจึงกลายเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเองผ่านการกระทำของตนจากอดีตสู่ปัจจุบัน เช่นเดียวกันย่อมต้องผ่านจากปัจจุบันสู่นาคต เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดแนวคิดของกรรมอย่างละเอียดละไมผ่านการกระทำของตัวละครในแต่ละช่วงอย่างมีเหตุผล ภายใต้อันตรายร้ายซึ่งเป็นผลจากกรรมในอดีตที่ไม่อาจแก้ไขได้ ทวีที่เกี่ยวข้องเป็นตัวแทนของผู้ที่ถูกกำหนดจากชะตากรรมกลับเป็นผู้ที่ตัดสินใจในการกระทำของตนเองตามความคิดและความต้องการของตัวเองโดยมีจุดยืนที่จะกระทำความดีเพื่อช่วยเหลือครอบครัวและสังคมซึ่งส่งผลในตอนท้าย นั่นคือ

“Nghịệp doan cân lại nhấc đi còn nhiều.

Xét trong tội nghịệp Thủy Kiều,
Mặc đều tình thâm, tra ngãi thâm,
Lấy tình thâm, tra ngãi thâm,
Bản mình đã động hiếu tâm đến trời.
Hại một người cứu muôn người.”⁹⁸

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“Sin and merit are re-scaled for each kind.

To judge Kiều, her horoscope must be thought of.

She’s not a wanton though involved in love.

She sold herself, leaving passion for gratitude,

so Heaven was moved by her solicitude.

She did cause one death but saved many a soul.”⁹⁹

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

⁹⁷ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.128.

⁹⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 147.

⁹⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 242.

จากแนวความคิดนี้เองที่ชี้ให้เห็นถึงทางออกในการดำเนินชีวิตภายใต้ชะตาลิขิต มนุษย์สามารถลิขิตชีวิตของตนได้ เมื่อศึกษาการกระทำของตัวละครเอกเกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องเลื้อยกระทำล้วนแล้วแต่เป็นไปอย่างเสรีตามความต้องการของตนเองซึ่งต้องการช่วยเหลือผู้อื่นอันเป็นการทำความดีตามหลักพุทธศาสนา ในขณะที่เดียวกันก็อยู่ในขอบของขงจื้อในแง่ของความกตัญญูต่อบิดา และความจงรักภักดีต่อกษัตริย์ ทำให้การกระทำของเกี่ยวไม่ว่าจะพิจารณาในหลักเกณฑ์ใดก็เป็นความดีทั้งสิ้น

“Chị Sao phận mong, đức dày?
Kiếp xưa đã vậy, lòng này dễ ai.
Tâm thanh đã thấu đến trời,
Bán mình là hiếu, cứu người là nhân (nhân).
Một niềm vì nước vì dân,
Am côngnhác một đồng cân đã già.”¹⁰⁰

“Your virtues are strong, yet you’ve borne a cruel fate.
Despite your past life’s sins, rare is a heart that great!
Your faithfulness has touched Heaven above there :
You sold yourself by piety, many a life you did spare.
You served your country and people! Such good will
has tipped the scale of woes a great deal.”¹⁰¹

ดังนั้นแม้ตัวละครเกี่ยวจะเกิดมาพร้อมกับชะตาที่กำหนดให้ประสบกับโชคร้าย แต่การเลือกกระทำแต่สิ่งที่ดีงามถูกต้องย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชะตาได้

“Khi nên trời cũng chịu người.”¹⁰²

“When necessary Heaven complies with man.”¹⁰³

¹⁰⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 148.

¹⁰¹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 244.

¹⁰² Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 147.

¹⁰³ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 242.

มีคำกล่าวที่อ้างถึงการกระทำของมนุษย์สามารถเปลี่ยนชะตาฟ้าได้นี้เคยมีปรากฏไว้ในตอนต้นเรื่องด้วยเช่นกันในคำพูดของกิมตรองคนรักของเกี้ยว

“Xưa nay như đặng thăng thiên cũng nhiều.”¹⁰⁴

“From Heaven man’s will oft find no handicap.”¹⁰⁵

แนวความคิดนี้เองที่ทำให้จุดจบของชีวิตเกี้ยวไม่ใช่ความตายที่แม่น้ำเตวียนเคื่องดังคำบอกเล่าของด้ามเตียนและคำทำนายของแม่ชีตามเห็บ แต่พลิกผันให้ที่นั่นเป็นจุดจบของชะตาที่เลวร้ายของเกี้ยวและนำไปสู่ชะตาใหม่ที่มีความสุขด้วยผลของการกระทำที่ดีเสมอมาของเธอ การจบเรื่องราวด้วยความสุขของตัวละครเป็นเสมือนการชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตนภายใต้ชะตาที่ไม่อาจเลี่ยง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขไม่ว่าบุคคลนั้นจะประกอบด้วยความดีเลิศในด้านสติปัญญาหรือความสามารถ ตลอดจนความงาม แต่ในความเป็นมนุษย์ย่อมต้องมีสิทธิเสรีในการเลือกกระทำในสิ่งที่ตนคิดและต้องการภายใต้ความอดทนต่อโชคชะตาที่เลวร้ายนั้นและ ยังยื่นหยัดกระทำตามจุดยืนของตนต่างหากที่จะช่วยนำทางให้ได้พบความสุขเมื่อชะตาที่เลวร้ายนั้นผ่านพ้นไป ดังความสรุปในตอนท้ายเรื่อง

“Đã mang lấy nghiệp vào thân,
Cũng đừng trách lẫn trời gần trời xa.
Thiện căn ở tại lòng ta,
Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài!”¹⁰⁶

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

“When we have to bear Karma’s heavy chain,
let’s not reproach any of the skies of our pain.
Our heart itself to goodness does give birth.

Tripling talent’s value : that is the heart worth.”¹⁰⁷

(เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

¹⁰⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 52.

¹⁰⁵ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 86.

¹⁰⁶ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 170.

¹⁰⁷ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 280.

ดังนั้นเมื่อชะตาอันเกิดจากฟ้าลิขิตตามหลักขงจื้อได้รับการประสานแนวคิดด้วยเรื่องของกรรมตามหลักพุทธศาสนาทำให้มนุษย์เกิดแนวทางในการรับมือกับโชคชะตาที่ผ่านเข้ามา ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอปรัชญาการดำเนินชีวิตด้วย”ใจ”-“*chữ tâm*” อันเป็นสิ่งที่ เป็นของมนุษย์ที่ทำให้เกิดความอดทนและยึดมั่นในการทำควมดี “ใจ”จึงมีค่ามากกว่า “ความสามารถ” - “*chữ tài*” ซึ่งเป็นสิ่งที่อ้างได้ถึงที่มว่ามนุษย์ได้รับมาจากสวรรค์ ความสามารถจึงกลายเป็นพรสวรรค์ เป็นรางวัลหรือของขวัญจากพระเจ้า

สิ่งนี้เองที่ทำให้ความสามารถมีที่มาไม่ต่างจากชะตาทำให้ความสามารถกลับไม่สามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขชะตาได้เพราะต่างถูกจัดอยู่ในด้านเดียวกัน ในขณะที่ “ใจ” นั้นแสดงถึงความ เป็นมนุษย์การตัดสินใจและการกระทำต่างๆจึงเป็นเรื่องราวของใจมนุษย์ที่คิดและทำ เมื่อพิจารณาเช่นนี้จะพบการแบ่งด้านระหว่างชะตาที่ถูกลิขิต(fate)กับการกระทำอันเป็นทางเลือกเสรี (freewill) สวรรค์จึงถูกจัดอยู่ในด้านของชะตาและมนุษย์อยู่ในด้านของทางเลือกเสรี “ใจ” จึงมี บทบาทและมีค่ามากกว่า”ความสามารถ” เมื่อมนุษย์อยู่ในด้านตรงกันข้ามกับชะตา ดังนั้นมนุษย์จึง สมควรดำเนินชีวิตในด้านที่ตนเองเป็น และ”บ่อยครั้งที่เจตนากรรมของมนุษย์ก็สามารถเอาชนะ สวรรค์ได้”* (*Xưa nay nhơn đạnh thắng thiện cũng nhiệu*) อันนำมาซึ่งทางออกหลุดพ้น จากชะตากรรม ดังนั้นชะตากรรมจึงเป็นเสมือนบททดสอบหนึ่งของมนุษย์ที่เน้นให้เห็นถึงความ เป็นมนุษย์ที่มีทางเลือกเสรี โดยการไม่ยอมจำนนต่อชะตากรรมอันนำไปสู่การต่อสู้และดิ้นรนอัน เป็นการกระทำที่แสดงออกถึงการมีชีวิตของมนุษย์ และชัยชนะที่ได้มาคือชะตาที่มนุษย์สามารถเป็น ผู้ลิขิตได้เอง

เมื่อศึกษาจะพบว่าแท้จริงแล้วผู้ประพันธ์นำเรื่องราวของ “ชะตากรรม” มาใช้ในการกล่าว อ่างในแง่ของความทุกข์เท่านั้น สิ่งสำคัญที่แสดงอย่างชัดเจนคือ แนวคิดเกี่ยวกับชะตากรรมของ ผู้หญิงในสังคมขงจื้อ ทั้งนี้พิจารณาจะพบภาพของการแต่งงานของตัวละครที่เกี่ยวเป็นเสมือนการ เปิดทางสู่ชะตากรรมที่รออยู่ ในการแต่งงานครั้งแรกกับหมาขี้มซึ่งนำไปสู่การเป็นโสเภณี การ แต่งงานครั้งที่สองกับทุกซิงก็นำไปสู่การถูกกลั่นแกล้งและผลักดันสู่การเป็น โสเภณีอีกครั้ง การ แต่งงานครั้งที่สามกับขุนพลต่อหายนำไปสู่การถูกหลอกลวงทางการเมืองทำให้ตนกลายเป็นสาเหตุ การตายของสามี และท้ายสุดการเลือกปฏิบัติและการแต่งงานทั้งกับหัวหน้าชนเผ่าน้อยและกิมตรองคน รักกลับนำไปสู่จุดจบได้กลับคืนสู่ครอบครัวและหลุดพ้นจากกรอบชะตากรรมของผู้หญิง

* แปลเป็นภาษาไทยโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

สิ่งที่สังเกตได้จากเรื่องคือ การแต่งงานของผู้หญิงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวต่างๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาควบคู่กับขนบขงจื้อที่ดีกรอบสังคมของผู้หญิงเวียดนามไว้ ทำให้การแต่งงานเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของชีวิตใหม่ หากได้แต่งงานกับคนที่ดีและครอบครัวสามีที่ดี ย่อมนำไปสู่การมีชีวิตใหม่ที่ดีเช่นตัวอย่างจากบทประพันธ์ที่เกิดกับทวิเวิน ในทางกลับกันหากแต่งงานไปกับคนไม่ดีเช่นในการแต่งงานของทวิเกี่ยวกับหม้ายซิง หรือครอบครัวสามีที่ไม่ดีเช่นครอบครัวทุกซิง ย่อมก่อให้เกิดปัญหาและนำความทุกข์ตลอดจนชะตากรรมที่เลวร้ายมาสู่เช่นเดียวกับตัวละคร จึงอาจกล่าวได้ว่า โคร่งเรื่องได้ผูกปมปัญหาให้กับตัวละคร โดยใช้จุดเริ่มต้นของปัญหาเดียวกัน คือ การแต่งงานของผู้หญิงในสังคมเวียดนาม ภาพของลูกสาวเมื่อแต่งงานออกจากครอบครัวย่อมกลายเป็นสมบัติของสามีและครอบครัวสามี ชีวิตของลูกผู้หญิงที่ต้องฝากไว้กับผู้อื่นย่อมก่อให้เกิดความไม่มั่นคงจึงนับได้ว่าเป็นชะตากรรมของลูกผู้หญิงอย่างแท้จริง

นอกจากนี้เรื่องของความบริสุทธิ์ของผู้หญิง(trinh)เป็นสิ่งที่มีความยิ่งในสังคมขนบขงจื้อสิ่งนี้ก่อให้เกิดกฎเกณฑ์มากมายต่อการวางตัวของสตรีในสังคม ตั้งแต่การปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม การรักษากิริยามารยาท การพบปะพูดคุยสิ่งเหล่านี้ล้วนมีกรอบข้อกำหนดทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาจากน้ำเสียงของผู้ประพันธ์จะพบว่า มีการต่อต้านแนวคิดตามขนบเช่นนี้อย่างมากดังเห็นได้จากการนำเสนอภาพการพบกันของทวิเกี่ยวกับและกิมต่อง โดยที่ฝ่ายหญิงต้องเป็นฝ่ายหลบเข้าไปในพงไม้เพื่อมิให้เกิดการใกล้ชิดระหว่างชายหญิงจึงได้แต่มองกันห่างๆ ด้วยกฎเกณฑ์สังคมที่ล้อมกรอบผู้หญิงไว้เช่นนี้ทำให้เทศกาลถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเปิดโอกาสให้หญิงสาวได้ออกจากบ้านดังเช่น เทศกาลแทงมิงซึ่งเป็นเทศกาลหนึ่งที่กล่าวถึงในเรื่อง

“Thanh minh trong tiết tháng ba,
Lễ là Tảo mộ, hội là Đạp thanh.”¹⁰⁸

“In the year’s third month the “Feast of Light” did fall
for joyful grass treading and graveyard call.”¹⁰⁹

เทศกาลนี้อยู่ในช่วงเดือนสามของปีเป็นช่วงฤดูใบไม้ผลิ สิ่งที่ทำคือการออกจากบ้านไปเยี่ยมเยือนปรับปรุงหลุมฝังศพของบรรพบุรุษและเดินเล่นบนหญ้าอ่อนที่แตกใหม่ ช่วงเวลานี้ทำให้หนุ่มสาวได้พบปะกัน เพราะการจะออกจากบ้านของผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานนั้นไม่มากนัก

¹⁰⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 37.

¹⁰⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 58.

เช่นเดียวกับการพบกันของทิวี่เกี่ยวกับกิมตร่องก็พบกันในเทศกาลนี้ ดังนั้นเทศกาลจึงเข้ามามีส่วนสำคัญในชีวิตที่ดำเนินอยู่ในขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่เคร่งครัด

ภาพของเทศกาลที่สดใสและกลายเป็นจุดเริ่มต้นของความรักจากการพบปะกันของชายหญิงเช่นตัวละครในเรื่อง สิ่งนี้อาจมองได้ว่าเป็นการนำช่องว่างของขนบธรรมเนียมที่เคร่งครัดมาสร้างโอกาสที่เสรีแก่คนในสังคม เทศกาลจึงเป็นเครื่องมือในการผ่อนปรนที่ดีของชนบขงจื้อประการหนึ่ง อย่างไรก็ตามเมื่อกลับสู่สภาพจริงที่กฎระเบียบข้อบังคับดำเนินอยู่ผู้หญิงก็ยังถูกกดขี่จากสิ่งเหล่านี้ ภาพของทิวี่ที่ต้องจมอยู่ในความทุกข์เมื่อตัวละครสูญเสียพรหมจรรย์ให้กับผู้ชายที่ไม่ได้รักแม้จะเป็นในห้องหอก็ตาม ความกบฏประการหนึ่งได้เกิดขึ้นมาที่ว่า “คงเป็นการดีกว่านี้ถ้าได้ให้ความบริสุทธิ์นี้แก่ชายคนรัก” ความคิดเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความคับแค้นใจที่ไม่ได้ทำตามหัวใจต้องการเพราะยึดติดในขนบที่ผูกมัดตัวเองไว้ และเมื่อทิวี่เกี่ยวข้องกลายเป็นโสเภณีทำให้เงื่อนไขของความบริสุทธิ์ในตัวเธอลดน้อยลงแต่สิ่งที่เพิ่มพูนขึ้นคือความรู้สึกที่ว่าตนเองนี้ช่างสกปรกไม่ต่างจากโคลนตมและไม่มีวันที่จะกลับสู่ความบริสุทธิ์เช่นเดิมได้ สิ่งนี้ผู้ประพันธ์นำเสนอคือ ภาพความทุกข์ของผู้หญิงคนหนึ่งที่มีความรักที่มั่นคง มีความกตัญญูต่อบุพการี มีความเสียสละต่อครอบครัวและสังคม แต่กลับต้องทนทุกข์ทรมานใจกับเงื่อนไขในคุณค่าของผู้หญิงที่เธอไม่อาจรักษาไว้ได้ เมื่อความบริสุทธิ์ถูกผูกมัดติดกับคำว่าพรหมจรรย์ที่ไม่สามารถเรียกร้องกลับคืนมาได้สิ่งนี้ย่อมนำมาซึ่งความทุกข์อย่างแน่นอน และวรรณกรรมเป็นเช่น โคมฉายให้กับชีวิตการนำเสนอความคิดที่แตกต่างในการให้นิยามของความบริสุทธิ์ที่เป็นอิสระจากคำว่าพรหมจรรย์แนวคิดที่นำเสนอคือผู้หญิงที่บริสุทธิ์คือ ผู้ที่คิดที่มีใจบริสุทธิ์ต่างหากจึงจะเป็นผู้บริสุทธิ์ที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้ผ่านทางคำพูดของตัวละคร กิมตร่องที่กล่าวกับทิวี่เกี่ยว

“Lọ là chăn gôì, mới ra sất cãm.”¹¹⁰

“I don't think it necessary that we must shere the same blanket or the same pillow so as to become like the guitar and the lute”¹¹¹

¹¹⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 167.

¹¹¹ Nguyen Du, *Kim Van Kieu*. Translated by Le Xuan Thuy (Ha Noi: Nhà Xuất Bản Văn Học)p. 427.

คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อคุณค่าของผู้หญิงที่เป็นภรรยาว่ามีได้มีความหมายแก่คู่คนที่รวมหอเดียวกัน หากแต่เป็นคู่แข่งที่สามารถปรับทุกข์สุขต่อกัน ได้เหมือนกับพินและกิดาร์ที่บรรเลงเพลงร่วมกันไม่ว่าจะเป็นสุขหรือเศร้าก็ตาม คำพูดนี้จึงกลายเป็นน้ำที่ชะล้างคราบโคลนตมให้แก่ตัวละครที่เกี่ยวให้กลับสู่ความบริสุทธิ์อีกครั้ง ไม่เพียงเท่านั้นคำพูดยังคลายปมปลดปล่อยผู้หญิงให้อิสระจากข้อผูกมัดอันเป็นขบถทางกายที่มีผลกับจิตใจนี้ และชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงที่มีคุณค่านั้นเกิดจากคุณค่าทางใจมากกว่าจึงนับเป็นผู้บริสุทธิ์ที่แท้จริง ดังนั้นชะตากรรมของลูกผู้หญิงที่แท้จริงล้วนเกิดจากขบถที่เคร่งครัดและกดขี่ของสังคมทำให้ผู้หญิงไม่สามารถที่จะ ใช้ชีวิตได้โดยลำพังต้องพึ่งพาผู้ชายผ่านรูปแบบของครอบครัว ตลอดจนขบถที่เป็นตั้งข้อผูกมัด ทำให้ผู้หญิงขาดอิสระทั้งด้านความคิดและการกระทำซึ่งสะท้อนออกมาในความทุกข์ทางใจที่มีในตัวละครผู้หญิงนั่นเอง

ดังนั้นภาพชะตาชีวิตที่เป็นกรอบกำหนดชีวิตที่ถูกกล่าวอ้างบ่อยครั้งในเรื่องกลับมีทางออกที่ง่ายตายเพียงมนุษย์มีความกล้าในการเลือกกระทำและต่อสู้ย่อมสามารถหลุดพ้นจากชะตาที่ถูกลิขิตโดยสิ่งที่มองไม่เห็นและสามารถเป็นผู้ที่ลิขิตชีวิตตนเองได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงชะตากรรมของผู้หญิงกลับพบว่าไม่ง่ายเลยที่ผู้หญิงจะหลุดพ้นจากชะตากรรมดังกล่าว トラบไตที่ยังต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ไม่เปิดโอกาสและยึดถือขนบธรรมเนียมที่กดขี่และตีกรอบให้กับผู้หญิงให้เป็นผู้ที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ภาพของทวิเกี่ยวจึงเป็นตัวแทนผู้หญิงที่เป็นเหยื่อของสังคมอย่างแท้จริง เธอไม่สามารถใช้ความงามและความสามารถหรือแม้แต่ความดีงามในตัวเธอก้าวพ้นจากชะตากรรมดังกล่าว มีเพียงสังคมหรือผู้ชายที่เป็นใหญ่เท่านั้นที่เป็นกุญแจสำคัญในการปลดปล่อยผู้หญิงจากกรอบชะตากรรมนี้

นอกจากแก่นเรื่องหลักดังกล่าว วรรณคดีเรื่องนี้นำเสนอแนวคิดที่เป็นแก่นเรื่องรองดังนี้

ข. การทุจริตของราชการและกฎหมายที่ขาดความศักดิ์สิทธิ์

วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี่ยว* ไม่เพียงสะท้อนแนวคิดทางปรัชญาที่เกี่ยวกับชะตากรรม ยังสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับวงการราชการในแง่มุมที่เลวร้ายอีกด้วยอันเป็นแนวคิดด้านการเมืองที่เข้ามามีความสัมพันธ์กับตัวละครอันเป็นตัวแทนของคนผู้หนึ่งในสังคม

ภาพความเลวร้ายของข้าราชการเป็นการนำเสนอแนวคิดทางการเมืองอันสะท้อนถึงปัญหาสังคมที่เกิดจากการข่มเหงรังแกกันระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ที่ย่อยกว่า เริ่มตั้งแต่ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการใช้อำนาจในทางที่ผิดใส่ร้ายและเข้าจับกุมพ่อกับน้องชายของเกี่ยว ทำให้ครอบครัว

ตระกูลเวียงต้องประสบกับปัญหาจน เกี้ยว ต้องขายตัวเพื่อให้ได้เงินมาไถ่ตัวพ่อและน้องชาย การกระทำของผู้ที่มีอำนาจ เช่น ข้าราชการที่ข่มเหงทำให้ประชาชนต้องประสบ ความทุกข์และตกระกำลำบากเกิดขึ้นเรื่อยมา ไม่เพียงแต่ประชาชนเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบนี้ แม้แต่ชนชั้น ข้าราชการเองก็ได้รับด้วยเช่นกัน เนื่องจากความอยุติธรรมในสังคมก่อให้เกิดกลุ่มต่อต้านใน รูปแบบของกองกำลังเสรี การต่อสู้ระหว่างข้าราชการกับกองกำลังเสรีนี้ทำให้เกิด ความไม่สงบ สุขภายในประเทศและยิ่งรุกรามขยายตัวไปทั่วประเทศ กฎหมายที่เคยศักดิ์สิทธิ์ ก็เสื่อมลง เช่นเดียวกับสถาบันการปกครอง จนถึงสมัยกบฏเตโชจีนจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของ ชั่วอำนาจ เหยียนยู-ผู้ประพันธ์ที่เกิดในชนชั้นขุนนางก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ อย่างไรก็ตาม แม้ในสมัยของกบฏเตโชจีนปัญหาการใช้อำนาจในทางที่ผิดของข้าราชการก็ยังคงอยู่เรื่อยมา จึงอาจ กล่าวได้ว่าชะตากรรมที่ชาวเวียดนามประสบมีสาเหตุมาจากระบบข้าราชการที่ประพฤติมิชอบ ดังนั้นหากพิจารณาในด้านสัญลักษณ์อาจเปรียบฟ้าสีครามที่กล่าวอ้างในเรื่อง **ทวิ เกี้ยว** เป็น ตัวแทนของชนชั้นปกครองหรือข้าราชการ ซึ่งในสมัยของเหยียนยูนั้นชุดของ ข้าราชการจะมี สีคราม(สีฟ้าหรือสีครามจึงเป็นสีแทนชนชั้นข้าราชการ) ดังนั้นชะตากรรมของเกี้ยว จึงไม่ใช่เรื่องที่เกิดจากสวรรค์กลั่นแกล้งแต่มีนัยถึงการรังแกผู้ด้อยกว่าของผู้มีอำนาจทางการเมือง คนในชุดคราม ถูกสร้างขึ้นมาด้วยบทบาทสำคัญ เริ่มเรื่องการที่ครอบครัวของเกี้ยวถูกใส่ร้ายจาก ข้าราชการโดยมี อาจขัดขึ้น ส่งผลให้เกี้ยวต้องเผชิญเรื่องราวชะตากรรมต่างๆ การที่เกี้ยวถูกลักพาตัวจากบ้านของ ทุกชิงสามีคนที่สอง และถูกบังคับให้เป็นคนรับใช้ก็เกิดจากการกระทำของ ครอบครัวภรรยา หลวงของทุกชิงที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นชนชั้นขุนนางเช่นกัน และสุดท้ายการตัดสินใจ กระโดดน้ำฆ่าตัวตายของเกี้ยวก็เกิดจากการบีบบังคับของขุนนางใหญ่โหดเหี้ยมที่บังคับให้เกี้ยว แต่งงานกับหัวหน้าชนกลุ่มน้อย จะพบว่าฝ่ายกระทำที่กล่าวมาล้วนเป็นชนชั้นขุนนาง และใน ตอนท้ายเรื่อง กิมตรองคนรักของเกี้ยวที่ตามหาเกี้ยวและพากลับสู่ครอบครัวใช้ชีวิตอย่างผาสุกก็มา ในรูปลักษณะของขุนนางเช่นกัน เช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าฟ้าสีครามนั้นเป็นภาพในกระจกเงาที่สะท้อน ถึงความสำคัญของข้าราชการที่มีอำนาจในการใช้อำนาจว่าจะกลั่นแกล้งหรือช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่า ในวรรณคดีเรื่อง **ทวิ เกี้ยว**

เมื่อศึกษาในแง่มุมของกฎหมายจะพบว่า กฎหมายเป็นสิ่งหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ในการรักษาความยุติธรรม ในเรื่อง**ทวิ เกี้ยว** กฎหมายถูกนำมาใช้อ้างอิงหลายครั้งแต่มิได้มาในแง่ ของตัวบทกฎหมายแต่มาในลักษณะของศาลการตัดสินใจคดีความดังพบในครั้งที่เกี้ยวถูกปฏิเสธ สถานภาพลูกสะใภ้จากพ่อสามี(พ่อของทุกชิง) ทำให้มีการให้การที่ศาลซึ่งเปิดโอกาสให้เกี้ยวได้ พิสูจน์ตนเองและได้รับการยอมรับในฐานะสะใภ้ เช่นเดียวกับคราวที่เกี้ยวมีอำนาจจากต่อหยา เกี้ยว ได้ทำการแก้แค้นลงโทษผู้ที่รังแกตน โดยการตั้งศาลเดี่ยว ทุกคนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่

หม้ายมซึ่งเจ้าของช่องที่หลอกซื้อเกี่ยวเป็นเมียน้อยแต่แท้จริงจะนำไปเป็นโสเภณี, คู่บ่าและ บากบ่าเจ้าของช่องโสเภณี,และเสอแคงที่ใช้อุบายลวงเกี่ยวจนต้องยอมเป็น โสเภณีทำให้เห็นบรรทัด ฐานความยุติธรรมในสังคมเวียดนามถึงการกระทำที่เลวร้ายอันเกิดจากการหาผลประโยชน์ใส่ตน การหลอกลวง เป็นสิ่งที่ไม่อาจให้อภัย ในขณะที่มีอยู่คนหนึ่งที่เกี่ยวข้องมาแต่มิได้ลงโทษ คือ ฮ่วนทือ ซึ่งให้เหตุผลในการที่รังแกเกี่ยวนั้นเกิดจากความหึงหวง เกี่ยวจึงให้อภัยไม่ลงโทษทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายของเวียดนามในสมัยเหงียนยู จะพบว่าสถานภาพของภรรยาผู้นั้นไม่ได้ รับ การเชิดชูในสังคมที่ว่า

“A secondary wife or a concubine was not protected at all: she could never be promoted to the rank of principal wife”¹¹²

นั่นคือ สังคมเวียดนามยกย่องสถานภาพและรักษาสិทธิของภรรยาหลวง นอกจากนี้ภรรยา หลวงยังสามารถเรียกร่องสิทธิหากถูกสามีทอดทิ้งได้ดังกฎหมายที่ว่า

“the law recognized with justice that the personal right to have her husband’s attention should not disappear with the decline of the wife’s youth, grace or the appearance of a rival beauty and, moreover, the wife could litigate to enforce this right.”¹¹³

ด้วยกฎหมายนี้เองที่ทำให้ในครั้งแรกคู่บ่าไม่สามารถบังคับให้เกี่ยวชายตัวได้ จึง เกิดการวางแผนให้เสอแคงชายหนุ่มเข้ามาตีสนิททำที่เหมือนช่วยเหลือด้วยการหลบหนี ใน การหนีครั้งนี้เกี่ยวถูกจับได้อย่างมีความผิดซึ่งเป็นความผิดทางกฎหมายที่ว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹² Ta Van Tai, “The Status of Women in Traditional Vietnam,” *Journal of Asian History* 15(1981): p. 111.

¹¹³ Ibid., p. 119.

“Even when a wife was repudiated for adultery or for taking flight from home,..., an option given to the husband in the Ming, Ch'ing and *Nguyễn* codes that could deprive her of all human dignity and humiliate her completely by reducing her to a saleable object.”¹¹⁴

สิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นกลไกของคนในสังคมในการใช้กฎหมายสร้างความผิดให้กับผู้อื่น และ หาผลประโยชน์ใส่ตน ประกอบกับสภาพสังคมของผู้หญิงในที่นี่ไม่สามารถอยู่ในโลกตามลำพังได้โดยปราศจากการแต่งงาน

“Feudalism leaves no place in society for women outside traditional marriage.”¹¹⁵

จะเห็นว่าในสังคมเวียดนามผู้หญิงหากไม่แต่งงานก็ไม่สามารถออกจากครอบครัวได้ในขณะเดียวกันสังคมก็ให้สิทธิด้านกฎหมายแก่ผู้เป็นภรรยามากกว่าผู้หญิงในสถานภาพอื่น ดังนั้นเมื่อศึกษาเรื่อง *ทวิ่ เกี่ยว* การกระทำของตัวละครต่างๆล้วนอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่เปิดโอกาสให้คนใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือหรือกลั่นแกล้งผู้อื่นในสังคมได้ อย่างไรก็ตาม การตั้งศาลเตี้ยของทวิ่ เกี่ยว แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีกฎหมายในสังคมแต่กฎหมายนั้นขาดความศักดิ์สิทธิ์ กฎหมายไม่สามารถช่วยคนดีที่ถูกใส่ร้าย ไม่สามารถช่วยคนจากกลไกของมิชฉาชีพได้เมื่อกฎหมายอยู่ในอำนาจของคนชั่ว ในทางกลับกันเมื่อกฎหมายถูกนำมาใช้โดยคนที่ยุติธรรมกฎหมายก็มีใช้การแก้แค้นหรือรังแกผู้อื่น แต่เป็นการลงโทษและให้รางวัลแก่คนในสังคม

ค. การต่อต้านอำนาจรัฐ

แก่นเรื่องรองที่น่าเสนอแนวความคิดที่มีต่อองค์กำลังเสรี คือภาพของกลุ่มกบฏหรือองค์กำลังเสรีที่รวมกองพลเพื่อปฏิบัติการทางการเมืองเป็นการเรียกร้องสิทธิหรือล้มล้างกลุ่มอำนาจเก่า

¹¹⁴ Ibid., p. 119.

¹¹⁵ Kathleen Barry, “Industrialization and Economic Development: The Costs to Women,” in *Vietnam's women in Transition*, ed. Kathleen Barry (New York: St Martin's Press, 1996), p. 148.

นี้มีปรากฏเรื่อยมาในประวัติศาสตร์ของประเทศเวียดนาม ซึ่งในอดีตมักเป็นกองกำลังที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในการต่อสู้กับศัตรูต่างชาติที่รุกรานแผ่นดิน เช่น จีน เมื่อพิจารณาภาพลักษณ์ของกองกำลังเสรีจะพบว่า ถูกจัดอยู่ด้านบวกในความรู้สึกของชาวเวียดนาม เนื่องด้วยเป็นการต่อสู้เพื่อความชอบธรรมเพราะหากประเทศชาติสงบ มั่นคง ประชาชนไม่เดือดร้อน ก็จะไม่เกิดกองกำลังเสรีนี้ขึ้นในประเทศ ดังนั้นกองกำลังเสรีจึงเป็นเสมือนภาพสะท้อนความสงบร่มเย็นของบ้านเมือง ในขณะที่เดียวกันก็แสดงถึงความเข้มแข็งและสามัคคีในกรณีที่ต้องต้านศัตรูต่างชาติ กองกำลังเสรีที่ปรากฏในวรรณคดีเอกเรื่อง *ทวิ เกี้ยว* เป็นภาพของกองกำลังของขุนพลตีอหยา (Tù Hai) ภาพพจน์ที่เหิงยงได้พรรณนาไว้เกี่ยวกับขุนพลตีอหยากลับเต็มไปด้วยความชื่นชมในความองอาจกล้าหาญดังตอนที่กล่าวว่

“Đàng đàng một đấng anh hào,
Côn quyền hơn sức, lược thao gồm tài
Đội trời đạp đất ở đời,
Họ Từ tên Hải vốn người Việt - Đông.
Giang hồ quen thú vẫy vùng,
Gươm đòn nứa gánh, non sông một cheo.”¹¹⁶

“So well-known, this hero was then peerless,
skilled in strategy and of fighting fearless.
He knew no law but his between earth and sky.
He came from Việt Đông, by the name of Tù Hai.
Over streams and mounts he moved far and near
with sword and lute to shoulder and a boat to steer!”¹¹⁷

เมื่อพิจารณาจะพบความคล้ายคลึงกันของกลุ่มกองกำลังของขุนพลตีอหยา กับกลุ่มกบฏเตยเซิน นั่นคือความสามารถของผู้นำกลุ่มระหว่างตีอหยา กับเหิงยงแหวะที่นำกลุ่มกบฏเตยเซิน ความสามารถของเหิงยงแหวะเป็นที่ยอมรับอย่างมากเกี่ยวกับการต่อสู้และการเมืองการปกครอง เช่นเดียวกับประโยคที่ยกมาว่า “เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์และเก่งกล้าในการต่อสู้”* (skilled in strategy and of fighting fearless) ในขณะเดียวกันการลุกฮือขึ้นต่อต้านรัฐก็เช่นเดียวกับการไม่รู้กฎหมาย

¹¹⁶ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 125.

¹¹⁷ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 233.

* แปลโดยผู้วิจัย

แต่เป็นความถูกต้องที่ไม่ต้องเกรงกลัวต่อฟ้าดินที่ว่า “ผู้เมินต่อกฎหมายแต่ยื่นหยักระหว่างฟ้าดิน”^{*} (He knew no law but his between earth and sky) และเมื่อพิจารณาที่มาของกลุ่มทั้งสองก็ล้วนมาจากทางใต้ของประเทศเช่นเดียวกัน ดังนั้นหากศึกษาถึงกลุ่มกำลังเสรีในวรรณคดีเรื่อง *ทวิ่ เกี่ยว* จะทำให้ทราบถึงความรู้สึกที่เหิงยงมีต่อกลุ่มกบฏเตยเซิน รวมถึงกองกำลังเสรีซึ่งออกมาในด้านบวกมากกว่าด้านลบ การยกย่องผู้นำของกองกำลังปรากฏในภาพของการต่อสู้ที่กล้าหาญและผลลัพธ์คือ ชัยชนะ ดังตอนที่ว่า

“Tứ sinh liêu giữa trận tiền,
 Dạn dày cho biết gan liền tướng quân.
 Khí thiêng khi đã về thân,
 hơn hơn còn đứng chôn chìn (chân) giữa vòng.
 Trơ như đá vững như đồng,
 Ai lay chẳng chuyển, ai rung chẳng dời.”¹¹⁸

“In the batterfield bravely heart in the fighter stood,
 showing the well-wrought heart for knighthood
 At last his soul left him for the other land,
 but upright on his feet, on still saw him stand!
 His corpse was hard as bronze, firm as stone-
 no shake, nor move although he was well gone.”¹¹⁹

เมื่อเปรียบเทียบชัยชนะของกลุ่มกบฏเตยเซินที่เหิงยง ยกย่องว่าเป็นนักรบที่กล้าหาญกับชัยชนะของเหิงยงแอ็งที่โค่นล้มกลุ่มกบฏเตยเซินในเวลาต่อมา นั้นการต่อสู้ของเหิงยงแอ็งกลับเต็มไปด้วยเล่ห์กลจากการช่วยเหลือของต่างชาติเช่น ฝรั่งเศสและสยามในเวลานั้น การปราบกบฏของเหิงยงแอ็งจึงแทนด้วยภาพของขุนนางผู้ใหญ่โหดเหี้ยมที่หลอกลวงอย่างน่าละอายในการวางอุบายหลอกขุนพลคือหายมาฆ่า ทำให้เกิดคำพูดหนึ่งของตัวละครสำคัญ คือ *ทวิ่ เกี่ยว* คล้ายเป็นเสียงแทนของเหิงยงที่กล้ายกย่องคือหายให้เป็นวีรบุรุษที่แท้จริง

^{*} แปลโดยผู้วิจัย

¹¹⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 140.

¹¹⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 208.

“Ràng : “Từ là đáng anh hùng,
 Đọc ngang trời rộng, vẫy vùng bể khơi.”¹²⁰

“Tư was a true hero” said she. “To him
 have pertained all sea-width and sky-rin.”¹²¹

เมื่อพิจารณาความรู้สึกที่เหิงยงยูมีต่อองค์กำลังหรือกลุ่มกบฏนี้จะพบว่าไม่ว่าในความเป็นจริงองค์กำลัง เช่น กบฏเตยเซินนั้นจะส่งผลในด้านลบต่อเขาอย่างไร เขาก็ยังคงทัศนคติที่ดีในการยกย่องเชิดชูการกระทำที่กล้าหาญและผดุงคุณธรรม การต่อสู้เพื่อความถูกต้องที่ต้องการแก้ไขปัญหาสังคมและมองลึกไปถึงพื้นฐานความคิดความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มชนเหล่านั้นที่ผลักดันให้เกิดการกระทำด้วย นั้นแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์อันกว้างไกลและความเป็นกลางในการนำเสนอแนวคิดต่างๆ อันเป็นเสมือนแนวทางหนึ่งที่ปลูกฝังความคิดที่จะต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมทั้งต่อตนเองและสังคม ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นเสมือนสิ่งที่บ่งบอกความเป็นมนุษย์ที่ต้องแสดงออกและเลือกกระทำด้วยตนเองตามวิถีทางของตนไม่ว่าจะจบจะเป็นอย่างไร ภาพของต้อหายที่เหิงยงยูชื่นชมหรือภาพของกบฏเตยเซินที่ประชาชนยกย่องล้วนเป็นภาพแทนการสนับสนุนการกระทำของมนุษย์ที่ต่อสู้เพื่อตนเองและสังคมและต่อต้านลัทธิของฟ้าที่ส่งผ่านมาทางการปกครองแบบศักดินา

จากการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ผ่านวรรณกรรมนี้เอง ทำให้เห็นถึงภาพสะท้อนระหว่างตัวละครเอกที่เกี่ยวกับเหิงยงยู ความคล้ายคลึงกันของตัวละครกับผู้ประพันธ์ในแง่ต่างๆ ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ความสมบูรณ์แบบทางรูปสมบัติและคุณสมบัติแต่กลับต้องประสบชะตากรรม สำหรับเหิงยงยูนั้นการถือกำเนิดมาในชนชั้นขุนนางที่เป็นตระกูลใหญ่และสืบทอดมาหลายช่วงอายุคน การล่มสลายของราชวงศ์ที่ตนรับใช้อยู่นั้นเปรียบเสมือนสูญสิ้นทุกอย่างทั้งอำนาจ ชื่อเสียง เกียรติยศ ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง เมื่อย้อนกลับขึ้นไปที่ดินตระกูลที่เคยยิ่งใหญ่ยิ่งทำให้ผู้ที่ประสบชะตากรรมต้องแบกรับความตกต่ำทางสถานภาพที่เผชิญอยู่และความตกต่ำทางจิตใจที่ไม่สามารถรักษาความรุ่งเรืองที่มีมาให้คงอยู่ได้ในรุ่นของตน เหิงยงยูได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดนี้ออกมาในงานประพันธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องได้มีการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์อย่างมากมายนี้เปรียบเทียบกับตำนาน โบราณเรื่องที่ทะเลกับสวนหม่อม ตำนานได้กล่าวถึงความเชื่อที่ว่า ทุกๆ 500 ปีทะเลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดสวนหม่อมขึ้นกลางทะเลนั้น สิ่ง

¹²⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 141.

¹²¹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 235.

ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่น่าอัศจรรย์ใจไม่คาดคิดมาก่อนและนำมาซึ่งเหตุการณ์ที่กลับตาลปัตรเช่นเดียว กับเมื่อเปรียบระหว่างน้ำทะเลและดินที่เป็น สวนหม่อน น้ำและดินเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเสมือนกับการนำไปสู่ด้านตรงข้ามที่อาจดีหรือร้าย เมื่อมองไปที่ชีวประวัติของเหงียนยูการเกิดกบฏเตยเซินลัมราชวงศ์เลจึงเป็นเช่นเดียวกับตำนานทะเลกับสวนหม่อน ผลกระทบที่มีต่อ เหงียนชูไม่ได้มีเพียงภายนอกเท่านั้น ยังส่งผลถึงภายในจิตใจเกิดคำถามเกี่ยวกับชะตากรรมซึ่งเป็นความเชื่อตามขนบขงจื้อที่ได้รับการปลูกฝังมายาวนานการที่ต้องประสบชะตากรรมที่ตกต่ำเช่นนี้ นำไปสู่การหาคำตอบถึงการดำเนินชีวิตภายใต้ชะตาชีวิตในกรอบของความเชื่อเกี่ยวกับความชิงชังระหว่างความสามารถกับโชคชะตาเป็นเรื่องราวที่ได้รับการกล่าวถึงมาตลอด มักมีคำกล่าวว่าผู้ที่มีความสามารถมักตกต่ำ ความรุ่งเรืองขึ้นอยู่กับโชคกลางวาสนาในเรื่องทวิ่เกี่ยว ผู้ประพันธ์จึงสร้างตัวละครสตรีที่มีความพร้อมทั้งความงามและปัญญาให้เป็นตัวละครที่ถูกกระทำจากชะตากรรม ภายใต้แนวคิดแบบจีนที่ว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ด้อยกว่าผู้ชายต้องอยู่ในขอบจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัด สิ่งเหล่านี้สะท้อนภาพผู้ประพันธ์อย่างชัดเจนในมุมมองที่ต้องการนำเสนอว่า ผู้ประพันธ์เปรียบเป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่ภายใต้กรอบสังคมคือฐานันดรที่ดำรงอยู่ทำให้ไม่สามารถกระทำการใดที่ผิดจากข้อกำหนดของสังคม นั่นคือ หากเป็นลูกสาวต้องกตัญญู สำหรับเหงียนยูเมื่อเป็นขุนนางย่อมต้องจงรักภักดี การล่มสลายของราชวงศ์เลนั้นสิ่งที่เหงียนยูทำเพื่อแสดงความจงรักภักดีคือการรวมกลุ่มต่อสู้แต่ก็พบกับความล้มเหลว จวบจนช่วงปลายที่ลวง เลยวียหนุ่มจึงได้กลับเข้ารับราชการในสมัยของกษัตริย์ยาลองที่ล้มล้างกบฏเตยเซินได้ ตัวละครทวิ่เกี่ยวจึงเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้ประพันธ์ผู้ที่มีความพร้อมในคุณสมบัติทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นความงามที่เป็นเลิศและสติปัญญาที่ไม่เป็นรองใคร แต่ต้องประสบเคราะห์กรรมต่างๆ เป็นเวลายาวนานถึง 15 ปีทำให้ช่วงอายุที่ความจะเป็นสุขแห่งวัยสาวต้องหมดสิ้นลงท่ามกลางกระแสชะตากรรมเรื่องทวิ่เกี่ยวจึงเป็นเรื่องราวที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตของผู้ประพันธ์

เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเช่นการล่มสลายของราชวงศ์เลที่ยาวนานหลายร้อยปีเป็นที่มาของเรื่องชะตากรรมที่เหงียนยูประสบและถ่ายทอดออกมาในงานเขียนเรื่อง ทวิ่เกี่ยวอย่างไรก็ตามเมื่อออกจากราชการครั้งนี้ทำให้เหงียนยูได้มองเห็นภาพสังคมที่แตกต่างไปได้เรียนรู้ชีวิตที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความทุกข์ยากที่ดำเนินมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์เลที่ขุนนางอย่างเขาอาจไม่เคยรับทราบมาก่อนเป็นการเปิดมุมมองให้กว้างขึ้น เหงียนยูจึงไม่ได้ตั้งคำถามว่าทำไมเขาต้องประสบชะตากรรมเช่นนี้ ในขณะที่เหงียนยูกลับยอมรับในชะตากรรมหรือสิ่งที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับทวิ่เกี่ยว แต่ขณะเดียวกันก็ต่อสู้มิได้งานหรือยอมแพ้ต่อสิ่งเหล่านั้น เหงียนยูเองก็รวบรวมกำลังเพื่อต่อสู้กับกลุ่มกบฏเตยเซินเป็นการกระทำเพื่อกอบกู้ราชวงศ์ เช่นเดียวกับทวิ่เกี่ยวที่กระทำทุกวิถีทางที่จะพ้นจากคนหรือสภาพเลวร้ายที่ตนประสบ และเมื่อเหงียนยูกลับเข้ารับราชการอีกครั้งแม้จะเป็นเสมือนรางวัลในชีวิตตอบแทนความดีที่เขาได้กระทำตลอดมาเพื่อกอบกู้ราชวงศ์

อันเป็นหลักของ ขุนนางที่ต้องจงรักภักดีที่พึง ได้รับเช่นเดียวกับทวิ่เกี่ยวข้องที่ได้กลับสู่ครอบครัวที่ตน จากมาแต่การเข้ารับราชการของหญิงนยูกลับถูกมองเป็นภาพซ้อนของ “ข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย” ไม่ต่างจากภาพของทวิ่เกี่ยวข้องที่แต่งงานกับคนรักกิมต่อง โดยที่ตนเองไม่มีความบริสุทธิ์เช่นเจ้าสาวที่มีคุณค่า ดังนั้นสิ่งที่หญิงนยูถ่ายทอดเพื่ออธิบายความรู้สึกของตนเองในการต้องกลายเป็น “ข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย” นั้นคงไม่ต่างจากทวิ่เกี่ยวข้องที่อับอายต่อคนรักกิมต่องในห้องหอ อย่างไรก็ตามการกระทำที่เข้าใจของกิมต่องที่มีต่อทวิ่เกี่ยวข้องไม่เพียงดึงเธอขึ้นมาจาก ความหม่นหมองทางใจ ยังสร้างรูปแบบความสัมพันธ์อันที่เพื่อนระหว่างชายหญิงแทนความสัมพันธ์เฉกเช่นสามีภรรยา กิมต่องจึงไม่ต่างจากบัณฑิตซึ่งนอกจากจะมีความรู้ ความสามารถ แต่ยังเป็นผู้ที่มีความเจริญทางจิตใจที่ก้าวพ้นกรอบที่กดขี่ทางสังคมที่ไม่สร้างสรรค์สังคมยังทำลายบุคคลที่ดั่งงาม ดังนั้นเมื่อมองกลับมาที่หญิงนยูกิมต่องเป็นตัวแทนของกลุ่มคนที่มิปัญญาและเข้าใจถึงสาระสำคัญของชีวิต ซึ่งเปิดกว้างและเมินเฉยต่อค่านิยมที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่นการห้ามเป็น “ข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย” เพราะหากการจบสิ้นของราชวงศ์เลทำให้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเช่นหญิงนยูจบสิ้นลงด้วย คงเป็นสิ่งที่น่าเสียดายต่อความรู้ความสามารถของหญิงนยู เมื่อพิจารณาหญิงนยูจึงไม่ต่างจากทวิ่เกี่ยวข้องที่ชีวิตต้องเผชิญกับชะตากรรมแต่ทั้งสองก็สามารถผ่านพ้นและสุดท้ายสามารถเลือกทางเดินของตนเองได้อย่างไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์ใดๆ

ดังนั้นสิ่งที่หญิงนยูนำเสนอในงานประพันธ์จึงมิใช่การโต้แย้งแข่งขันระหว่างความเชื่อแต่เป็นการประสานรวมหลักการต่างๆเข้ามาในการดำเนินชีวิต จากแนวคิดที่นำเสนอจะพบว่าแนวคิดหลักหรือแก่นเรื่องหลักคือแนวคิดที่แสดงออกถึงชะตากรรมของลูกผู้หญิง ประกอบกับแนวคิดรอง เช่นการทุจริตของข้าราชการและกฎหมายที่ขาดความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งสร้างเป็นปมและเงื่อนไขในชะตากรรมที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวคิดเรื่องกองกำลังเสรีที่เปรียบเสมือนตัวแทนของการต่อสู้เพื่อปวงชนอันเป็นการกระทำที่น่าชื่นชม แนวคิดต่างๆเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนความเป็นจริงปัญหา แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าที่ยิ่งใหญ่ในตัวตนของคนที่มีทางเลือกอันจะนำไปสู่จุดหมายที่ต้องการเช่นที่หญิงนยูเองได้ประสบและถ่ายทอดออกมาเป็นแนวทางแก่ผู้อ่านถึงการเรียนรู้และการเติบโตของตัวละครเช่นเดียวกับผู้ประพันธ์เอง

บทที่ 4

ตัวละครหญิงในเรื่อง ทวี เกี้ยว

ในการศึกษาภาพลักษณ์สตรีนั้น การวิเคราะห์บทบาทของตัวละครหญิงจึงเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษา เนื่องด้วยบทบาทของตัวละครเหล่านั้นล้วนสะท้อนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอและในขณะเดียวกันการกระทำเหล่านั้นได้รับการประเมินค่าจากสังคม ซึ่งพิจารณาได้จากการยอมรับยกย่องการกระทำของตัวละครบางตัวและปฏิเสธการกระทำของตัวละครบางตัวด้วยเช่นกัน ทั้งนี้วรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* ได้รับการจัดให้เป็นวรรณกรรมประเภทมนุษยนิยม(humanism) ซึ่งวรรณกรรมประเภทนี้จะสะท้อนภาพของสังคมและมนุษย์ในสังคมอย่างเป็นจริงราวกับตัวละครเป็นมนุษย์ผู้หนึ่งในสังคม ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครจึงอยู่ในกรอบของสังคมนั้นๆทำให้สามารถศึกษาภาพลักษณ์ของชาวเวียงจันทน์ตลอดจนสภาพของ สังคมเวียงจันทน์

การศึกษาตัวละครหญิงที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* นี้ศึกษาวิเคราะห์ตัวละครหญิงได้แก่ ทวีเกี้ยวซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง, ทวีเวิน, แม่ชีสักเสวียน, ฮว่านท้อ และคู่บ่าวกับบาค่าสำหรับตัวละครคู่บ่าวกับบาค่าจะศึกษาร่วมกันเนื่องจากมีบทบาทที่คล้ายคลึงกัน

4.1 ทวีเกี้ยว: ผู้หญิงผู้มีเจตน์จำนงเสรี

ทวีเกี้ยว เป็นตัวละครเอกในเรื่องที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องและสะท้อนถึงแก่นเรื่องชะตากรรมของผู้หญิงซึ่งเป็นแก่นเรื่องหลัก ทวีเกี้ยวเป็นตัวละครหญิงที่ถูกสร้างให้เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีทั้งรูปสมบัติและคุณสมบัติ นั่นคือเป็นผู้มีความพร้อมทั้งในด้านความงามและความสามารถ

“Làn thu thủy, nét xuân sơn,
 Hoa ghen thua thắm, liễu hờn kém xanh.
 Một hai nghiêng nước nghiêng thành,
 Sắc đành đòi một, tài đành họa hai.
 Thông minh vốn sẵn tính trời,
 Pha nghề thi họa, đủ mùi ca ngâm.”¹

“Fall streams her eyes were, and spring hills her brows.
 Her hue irritated jealous flowers and willows.
 Her glance repeated could shake towns, even a state.
 Her gift was nearly peerless, her charm most great!
 Being graced by Heaven with natural wit,
 for poetry, music and arts she was well fit.”²

การได้รับการเปรียบเทียบกับความงามที่เลิศล้ำเกินใครอันนำเอาความงามของธรรมชาติมา
 เป็นองค์ประกอบ แม้กระทั่งมวลดอกไม้และต้นหลิวยังอิจฉาในความสวยงามสดใสของเธอ (Hoa
 ghen thua thắm, liễu hờn kém xanh) ไม่เพียงเท่านั้นยังเทียบความงามของ ทวีที่เกี่ยวข้องได้กับคน
 ที่งามที่สุดในนิทานปรัมปราในวรรณคดีว่า เพียงชำเลื่องสายตาค้างหนึ่งก็สามารถสั่นคลอนเมืองได้
 และสามารถถล่มเมืองได้ในการชำเลื่องตาค้างที่สอง (Một hai nghiêng nước nghiêng thành)
 นอกจากความงามแล้วด้านความสามารถของทวีก็เกี่ยวข้องก็เป็นเอกไม่มีใครเทียบได้สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น
 คุณสมบัติที่เลิศล้ำที่ทำให้ภาพของทวีเกี่ยวข้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมในตัวเอง และน่าจะมีชีวิตที่ดีและ
 รุ่งเรือง แต่ในทางกลับกันตัวละครถูกผูกปมเข้ากับเงื่อนใยของชะตากรรม ทั้งนี้จะพบได้จากการ
 แสดงออกถึงความเชื่อเรื่องชะตากรรมของตัวละคร

“Đau đớn thay, phận đàn bà!
 Lời rằng bạc mệnh cũng là lời chung.
 Phủ phàng chi bấy Hoa công!
 Ngày xanh mòn mỏi, má hồng phôi pha.”³

¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 36.

² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 56.

³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 38.

““What a doleful lot for womanhood!” said she,
 “To stand the frown of fate, common law should be!
 Oh! Cruel Creator! What a despair about
 Youth’s withering and rosy cheeks’ fading out!”⁴

ความคิดเรื่องชะตากรรมได้ปลูกฝังเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของทวิ่เกี่ยวซึ่งเป็น เช่นเดียวกับชาวเวียดนามทั่วไป ความเชื่อเรื่องชะตากรรมเป็นเสมือนเรื่องราวที่ชาวเวียดนามคุ้นเคย เมื่อใดที่มีความทุกข์เกิดขึ้น “ชะตากรรม” กลายเป็นสิ่งที่ถูกนำมาอ้างถึงอาจเพื่อลบเลือนความเป็นจริงที่โหดร้ายที่ตนไม่สามารถต่อสู้หรือขัดขืนได้ เช่นเดียวกับความเชื่อที่ว่า “ผู้หญิงมักมีชะตาร้าย” ความเชื่อนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดหลักเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีที่ด้อยกว่าชายในสังคมชายเป็นใหญ่ซึ่งอยู่ในภาพลวงของชะตากรรมที่ปกปิดความเป็นจริงในสังคม การใช้คำทำนายทายทักถึงชะตาของทวิ่เกี่ยวเป็นวิธีหนึ่งผูกตัวละครให้ติดในวิถีของชะตากรรม

“Nhớ từ năm hãỵ thơ ngâỵ,
 Có người tương sĩ đoán ngay một bài:
 Anh hoa phát tiết ra ngoài,
 Ngàn thu bạc mệnh một đời tài hoa.”⁵

“I still remember once in my early age
 a foreteller spoke of a bad presage
 written on my features, made for harm
 for life I should pay dear for skillness and charm!”⁶

การถูกผูกติดกับชะตากรรมตั้งแต่เกิดเช่นนี้ ทำให้ทวิ่เกี่ยวได้รับเอาแนวคิดเรื่องนี้ไว้ สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดคือ บทเพลงที่เธอได้แต่งขึ้นที่มีชื่อเพลงว่า “ชะตากรรมที่เลวร้าย” (“cruel fate”) บทเพลงเป็นเสมือนตัวแทนความคิดที่ผู้แต่งเพลงนั้นรู้สึก ทั้งนี้บทเพลงสะท้อนความรู้สึกนึกคิดภายในของผู้แต่งเพลงเช่นเดียวกันการสื่อออกมาทางบทเพลงของทวิ่เกี่ยวก็เป็น การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดกับชะตากรรมที่ไปในทิศทางที่เลวร้าย หรือแม้แต่การ

⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 62.

⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.52.

⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.86.

เชื่อมโยง ตัวเองกับคนที่ตายไปแล้วอย่างค้ำเค้นเพียงเพราะว่าเธอคนนั้นเป็นคนสวยและมี
ความสามารถแต่ประสบชะตาร้าย

อย่างไรก็ตามความเชื่อเรื่องชะตากรรมเป็นเพียงสิ่งที่ผูกมัดตัวละครทางจิตใจเท่านั้น
สำหรับด้านของการกระทำการตัดสินใจนั้น ทวีก็volvกลับเป็นตัวละครที่มีเจตน์จำนงเสรีในการทำ
ตามใจที่ตัวเองต้องการในทุกๆเรื่องโดยการตัดสินใจกระทำของตัวละครจะอยู่ภายใต้กรอบของ
ขนบจารีตของสังคมและหากเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อขนบเหล่านั้นทวีก็volvก็สามารถให้เหตุผลต่อ
การกระทำนั้นๆเสมอ การกระทำเช่นนี้อาจมองได้ว่า ทวีก็volvเป็นผู้หญิงที่กล้าที่จะเลือกปฏิบัติตาม
ขนบธรรมเนียมข้อบังคับของผู้หญิงที่ไม่ขัดต่อเสรีที่เธอคิดว่าผู้หญิงกระทำได้ ไม่เพียงเท่านั้นตัว
ละครยังคิดพิจารณาถึงผลที่จะตามด้วยซึ่งเป็นความคิดอ่านที่รอบคอบอันนำมาซึ่งการกระทำที่
ปราศจากเสียงโต้แย้งจากสังคมโดยสามารถพิจารณาการกระทำของทวีก็volvในด้านต่างๆได้ดังนี้

ด้านความรักซึ่งเป็นเรื่องใหญ่สำหรับวัยหนุ่มสาว แต่ในสังคมขงจื้อการแสดงออกถึงความ
รักของผู้หญิงเป็นข้อห้ามหนึ่งที่พึงรักษาอย่างเคร่งครัด ดังนั้นการที่ทวีก็volvตัดสินใจแอบไปพบ
กิมตร๋องซึ่งเป็นคนรักในยามวิกาลซึ่งเป็นการฝ่าฝืนธรรมเนียมข้อปฏิบัติระหว่างชายหญิงและเป็น
การแสดงออกถึงความรักที่ทวีก็volvมีต่อคนรัก ทั้งนี้ทวีก็volvมีเหตุผลในการมาพบคนรัก

“Nường rằng: “Khoảng vắng đêm trăng,
Vị hoa nên phải đánh đường tìm hoa.”⁷

““Since for love’s sake my heart is to try”, she said,
on this night path, to the beloved I was led.”⁸

จะเห็นว่าตัวละครเป็นผู้ที่มีความยึดมั่นในความต้องการของตนเองและตัดสินใจทำในสิ่งที่
ไม่ฝืนใจตัวเองอีกทั้งการกระทำของเธอก็มิได้ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน การกระทำที่ขัดต่อขนบเช่นนี้
แสดงภาพของผู้หญิงที่เชื่อมั่นในตนเองสูงไม่เพียงในด้านความคิดและการกระทำเท่านั้น เธอยังเป็น
ผู้หญิงที่มีจิตใจหนักแน่นซึ่งเห็นได้จากกรณีที่ทวีก็volvกำหนดขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับ
คนรักอย่างชัดเจนและสามารถทำตามนั้นได้อย่างง่ายดาย ด้วยขนบที่ยึดถือทำให้ภาพการพบกัน
ของทวีก็volvกับกิมตร๋องคนรักถูกจำกัดให้เป็นเพียงการพบปะตามประสาคนรักที่บริสุทธิ์ใจมีอาจ

⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 53.

⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 88.

เกินเลยไปในทางผู้สาว และให้เหตุผลต่อการจำกัดความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับคนรักอย่างชาญฉลาด

“Đã cho vào bậc bổ kinh,
Đạo tông phu, lấy chữ trinh làm đầu.
Ra tuồng trên bậc trong dâu,
Thì con người ấy ai cầu lam chi.
Phai đều ăn xối ở thi,
Tiết trăm năm, nỡ bỏ đi một ngày.”⁹

“But to deserve the title of legal wife
maidenhood should be the first virtue for life
Could those wenches rolling on the **Bộ**c river banks
in mulberry fields be chosen for right ranks?
Fivolous love ought to be cast away.
Let's not spoil a lifelong trust in one day.”¹⁰

คำพูดของตัวละครเอกทวิ่เกี่ยวนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงการรักษานบที่สตรีพึงปฏิบัติ คือการรักษาความบริสุทธิ์หรือพรหมจรรย์จนถึงวันแต่งงานเท่านั้น หากยังย้ำให้เห็นถึงความมีเหตุ และผลในการกระทำ คือความรักที่มีต่อคนรักเธอก็แสดงออกอย่างไม่ปกปิด แต่ก็รักษาระยะห่างไม่ให้เกินเลยจนผิดศีลธรรม ความคิดเรื่องความบริสุทธิ์หรือพรหมจรรย์ของผู้หญิงเป็นสิ่งที่ผู้หญิง ตะวันออกยึดถือและเป็นเสมือนสิ่งแสดงคุณค่าของผู้หญิงทวิ่เกี่ยวก็มีความคิดนี้เช่นกัน

“Chữ trinh đáng giá ngàn vàng,
Đuốc hoa chẳng thẹn với chàng mai xưa?”¹¹

“Virginity means gold, so in the nuptial light
my vile dowry would be a shame at your sight.”¹²

⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.56.

¹⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. pp. 92-94.

¹¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.164.

¹² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 276.

ความคิดที่เน้นความบริสุทธิ์ของผู้หญิงว่ามีค่าดังทองพึงเก็บรักษาอย่างดีเพื่อวันวิวาห์
อย่างไรก็ตามเมื่อเธอต้องแต่งงานกับคนอื่นที่ไม่ใช่คนรักและไม่คู่ควร ทวีก็ยวถึงกับคิดว่าน่าจะ
มอบความบริสุทธิ์ให้กับคนรักมากกว่า

“Hoài công nắng giũ mưa gìn với ai.
Biết thân đến bước lạc loài,
Nhụy đào thả bẻ cho ngài tinh chung.”¹³

“for Kim kept in vain from the weather on shifts.
She thought, “Had I known that deep I should lower,
I'd better have let him pick my prime flower.”¹⁴

คำพูดนี้ของทวีก็ยวแสดงถึงความคิดที่แปลกแยกจากชนบทที่ยึดถือเกี่ยวกับความบริสุทธิ์
ของสตรีที่พึงรักษาเพื่อวันแต่งงาน แต่สำหรับทวีก็ยวความบริสุทธิ์ของเธอพึงมอบแก่คนรัก
มากกว่าแสดงถึงความรักที่มีต่อกิมตรงนั้นมากมาย ดังนั้นเมื่อทวีก็ยวต้องแต่งงานกับผู้อื่นที่ไม่ใช่
คนรักจึงนำความเศร้ามาสู่เธออย่างมากจากคำคร่ำครวญ

“Ơi Kim lang! hỡi Kim lang!
Thôi thôi thiếp đã phụ chàng từ đây!”
Cạn lời hồn ngắt máu say,
Một hơi lặng ngắt, đôi tay giá đờng.”¹⁵

“O Kim trong my beloved, you are all to me,
but I must betray you from now on, you see!”
This said, the poor girl fell down, out of breath.
Her blood flagged, her hands grew cold as death.”¹⁶

¹³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 68.

¹⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.114.

¹⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 66.

¹⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 110.

แม้ว่าทวิเกี้ยวจะมีความคิดและการกระทำบางอย่างที่เป็นกบฏต่อชนบทที่เธอยึดถือ แต่ก็ยังเป็นเพียงการก้าวออกจากกรอบที่คิดกันเสรีภาพ ในทางปฏิบัติที่เป็นหลักสำคัญเช่นการเชื่อฟังบิดา หรือการรักษาความบริสุทธิ์นั้น ทวิเกี้ยวก็ได้ทำในสิ่งที่คิดที่ผิดจากชนบจาริตเหล่านี้เลย เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มิได้เป็นเพียงกฎระเบียบในชีวิต เท่านั้นแต่เข้ามามีบทบาทเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและ ยึดถือของคนในสังคมงจื้อ ดังนั้นบ่อยครั้งที่จาริตเหล่านี้กลายเป็นสิ่งที่ย้อนกลับมาทำร้ายผู้หญิงเช่นทวิเกี้ยว

เมื่อศึกษาด้านหน้าที่ สิ่งที่สร้างความลำบากใจในการทำหน้าที่ของตนจะเกิดขึ้นเมื่อตำแหน่งของหน้าที่ที่อยู่ตรงกันข้ามกับหัวใจหรือความรัก ภายใต้อกรอบของขนบธรรมเนียมปฏิบัติของจื้อที่สังคมเวียดนามยึดถือปฏิบัติ นั้น เมื่อเป็นลูกสาวต้องเชื่อฟังบิดา การเชื่อฟังถือเป็นหน้าที่หนึ่ง ที่ลูกสาวต้องปฏิบัติโดยมีความกตัญญูเป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ดังนั้นเมื่อบิดาถูกจับกุมทวิเกี้ยวจึงไม่อาจนิ่งเฉยได้ ทำให้ทวิเกี้ยวยอมขายตัวเป็นภรรยาของคนอื่นที่ไม่ใช่ คนรัก ที่ตนมีอยู่เพื่อนำเงินมาไถ่ตัวบิดา ภายใต้อความกตัญญูนี้ทวิเกี้ยวก็มีเหตุผลประกอบ

“Vẻ chi một mảnh hồng nhan,
Tóc tơ chưa chút đèn òn sinh thành.
Dâng thư đã thẹn nàng Oanh,
Lại thua a Lý ban mình hay sao?
Cõi xuân tuổi hạc càng cao
Một cây gánh vác biết bao nhiêu canh.
Long tơ dù chẳng diệt tình,
Gió mưa âu hán tan tanh nước non.
Thà rằng liêu một thân con,
Hoa du rã cánh lá còn xanh cây.
Phân sao đành vầy cũng vầy,
Cầm như chàng đã những ngày con xanh.
Cũng đừng tình quân lo quanh,
Tan nhà là một, thiệt mình là hai.”¹⁷

“‘I’m but”, she said, “a worthless beauty,
O Dad, owing you a lifetime duty.
Should I yield to Oanh and Ly, those daughters

¹⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.63.

who forgot themselves to redeem their fathers?
 Though you're like a cedrella the grows older,
 You're carrying many a life on your shoulder
 If you love me to much to let me go,
 windstorms will be for us all to undergo
 You'd better let a flower off for the sake
 of the tree as a whole. Thus I'll take
 to neglect my own days and stand my lot.
 Just think of a sprout withered right in seed-plot.
 Dear Father, ease your mind! That's what I mean.
 Don't hurt your very seft as well as your kin"¹⁸

นอกเหนือจากความกตัญญูที่กำหนดหน้าที่ที่พึงกระทำแล้ว ทวีก็วยังให้เหตุผลถึง การที่ต้องช่วยเหลือบิดาเนื่องจากบิดานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของครอบครัวเปรียบเสมือนต้นไม้ใหญ่ ที่ให้ร่มเงาและเป็นที่พักพิงของลูกหลาน ในขณะที่ตนเองมีค่าน้อยนิดเปรียบเสมือนดอกไม้ที่ มิได้มีค่าเท่าต้นไม้ใหญ่จึงควรปล่อยให้ตนไปเพื่อรักษาต้นไม้ใหญ่ไว้ จะเห็นได้ว่าทวีก็วยไม่ เพียงแต่นึกถึงหน้าที่ที่พึงปฏิบัติเยี่ยงบุตรที่กตัญญูเท่านั้นยังคำนึงถึงทุกคนในครอบครัวที่ยังต้อง อาศัยพึ่งพิงผู้เป็นบิดา การที่ยอมเสียดสละความสุขส่วนตัวเพื่อครอบครัวครั้งนี้จึงไม่ใช่เพียงการ กระทำตามหลักกตัญญูเพียงประการเดียวเท่านั้นแต่เป็นหน้าที่รับผิดชอบที่ตนมีต่อครอบครัวด้วย

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างหน้าที่ซึ่งเป็นเรื่องของครอบครัว(ส่วนรวม)กับความรักซึ่งเป็น เรื่องส่วนตัวนั้น ทั้งนี้เมื่อทวีก็วยเดินทางมาถึงทางเลี้ยวระหว่างหน้าที่กับหัวใจ

Sự đâu sông gió bất kỳ,
 Hiếu tình khôn lẽ hai bề vẹn hai?¹⁹
 Who could foresee our family drama?
 Love or piety? Which prevails? A dilemma!²⁰

¹⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.106.

¹⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 65.

²⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.110.

จะพบว่าเมื่อถึงเวลาต้องตัดสินใจความต้องการที่จะแก้ปัญหาครอบครัวทำให้ตัวละคร ทวีก็ยวให้ความสำคัญกับหน้าที่อันเกิดจากความกตัญญูและความเสียสละซึ่งเป็นสิ่งที่พึงกระทำ เพื่อส่วนรวมมากกว่าความรักซึ่งเป็นความสุขและเสมือนความเห็นแก่ตัว

“Sao cho cốt nhục vẹn tuyền,
 Trong khi ngộ Biên, tung quyền, biết sao?
 Duyên hội ngộ, đực cu lao,
 Bên tình bên hiếu, bên nào nặng hơn?
 Đề lời thệ hải minh sơn,
 Làm con, trước phải đền ơn sinh thành.
 Quyết tình, nường mới hạ tình:
 “Đẽ cho đẽ thiếp bán mình chuộc cha”²¹

“How to save her kin now? All must be done.
 To bow to circumstances! Nothing to postpone!
 Here is love, and piety on the other side.
 Which is heavier? Kieu had to decide.
 True, she must put aside all vows to accept
 before anything else to pay her filial debt.
 “I’ll sell myself!” said she, “Be so kind
 as to stop. For my dad’s sake I’ve made up my mind!”²²

ตัวละครตั้งคำถามเริ่มว่า “How to save her kin?” เป็นประโยคหลักของความคิด ทำให้เห็นถึงความต้องการที่เน้นหนักไปในทางที่ต้องการแก้ปัญหาของครอบครัว “All must be done” ในประโยคถัดมาก็เป็นเหมือนการย้ำให้เห็นถึงความตั้งใจจริงที่จะทำ และเมื่อยกความรักขึ้นมาเป็นข้อเปรียบเทียบก็ทำให้เห็นว่าทวีก็ยวมีความรักมันไม่เคยลืมแต่หน้าที่ที่ต้องช่วยเหลือครอบครัวนั้นสำคัญกว่าความรักซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว การตัดสินใจของทวีก็ยวไม่เพียงชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อหน้าที่อันมาจากพื้นฐานความกตัญญูเท่านั้น หากยังแสดงให้เห็นถึงการเสียสละความรักส่วนตัวของตนซึ่งอาจแทนถึงความสุขในชีวิตของทวีก็ยวนั่นเอง อย่างไรก็ตามจาก

²¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.60.

²² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 100.

“For my dad’s sake I’ve made up my mind!” นั่นคือการกระทำตามหน้าที่นำมาซึ่งประโยชน์ต่อบิดาก็มีผลต่อจิตใจของตัวละครในทางที่ดี ด้วยเช่นกัน เมื่อพิจารณาจะพบว่า ความกตัญญูของทวิ่เกวียนั้นแสดงออกมาด้วยการกระทำที่ตัวละครเลือกที่จะกระทำเหนือกว่า สิ่งอื่นใดโดยไม่มีความเห็นแก่ตัวเป็นข้อโต้แย้งที่จะปฏิเสธการกระทำที่เป็นไปตามหลักกตัญญูนี้ แม้สามารถทำได้ก็ตาม(หากต้องการรักษาสัญญาแต่งงานที่ให้ไว้กับคนรักด้วยตัวเอง แต่ทวิ่เกวียนได้มอบพันธะสัญญานี้ให้น้องสาวทวิ่เวินทำแทน) และผลที่ตัวละครได้รับจากการปฏิบัติตาม หลักการนี้คือความสุขใจในการทำความดีเพื่อครอบครัว

นอกจากหน้าที่ของลูกสาวที่มีต่อบิดาแล้ว หน้าที่ของภรรยาที่มีต่อสามีก็มีปรากฏในเรื่องด้วยเช่นกัน ในเรื่องแม้ว่าทวิ่เกวียนต้องแต่งงานหลายครั้งกับคนที่ตนไม่ได้รักแต่เมื่อมีความสัมพันธ์กันเป็นสามีภรรยา ทวิ่เกวียนก็ยึดมั่นในหน้าที่ของภรรยาที่ต้องเชื่อฟังสามี

“Nàng rằng : “Phận gái chữ tòng,”²³

“A woman’s duty is to follow her mate,”²⁴

การเชื่อฟังผู้เป็นสามีเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้หญิงที่เป็นภรรยาปรากฏอยู่ในหลักปฏิบัติของขงจื้อ ไม่เพียงแต่การเชื่อฟังเท่านั้นยังรวมถึงความซื่อสัตย์ที่ต้องมีต่อสามีด้วย

“Nàng rằng: “Trước đã hẹn lời,
Dẫu trong nguy hiểm dám dõ lời xưa.”²⁵

““As I told to wait for him”, said she,
even in danger I dare not fail and flee.”²⁶

เมื่อพิจารณาจะพบว่า ความซื่อสัตย์ที่มีต่อสามีของภรณยานั้นเป็นเสมือนคำสัญญาที่ต้องยึดมั่น(I told) และไม่ว่าสถานการณ์จะอันตรายหรือเลวร้ายเพียงใด ภรรยาจะต้องซื่อสัตย์ต่อสามีอย่างไม่มีผันแปร ดังนั้นเมื่อทวิ่เกวียนซึ่งเป็นภรรยา กลับกลายเป็นสาเหตุให้ต้องหายสามีต้องตายและตนเอง

²³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 127.

²⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 212.

²⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 129.

²⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 214.

ถูกจับแต่งงานกับผู้อื่นในเวลาไล่เรี่ยกันทำให้ทวิ่เกี่ยวเลือกที่จะเป็นภรรยาที่ซื่อสัตย์ต่อสามี(ต่อหาย) โดยการฆ่าตัวตายเพื่อรักษาความถูกต้องในฐานะภรรยาที่คั่นเอง

จากหน้าที่อันเกิดจากสถานภาพของผู้หญิงในครอบครัว ได้แก่ ลูกสาว ภรรยา และแม่ จะพบว่าตัวละครทวิ่เกี่ยวไม่มีบทบาทในการเป็นแม่ เมื่อพิจารณาสถานภาพทางสังคมทวิ่เกี่ยวเป็นคนในสังคมที่มีหน้าที่ต้องจงรักภักดีต่อประเทศชาติ เมื่อครั้งทวิ่เกี่ยวเป็นภรรยาของต่อหายที่เป็นหัวหน้ากองกำลังอิสระทำให้ทวิ่เกี่ยวถูกผูกติดกับฐานะของกบฏแผ่นดิน คือผู้ที่ปฏิบัติต่อประเทศชาตินั้นเอง การปรากฏตัวของโหน้ตอนเขียนซึ่งเป็นตัวแทนของราชสำนักจึงเป็นเสมือนโอกาสที่ทวิ่เกี่ยวต้องการฉวยไว้เพื่อคืนตนเองกลับสู่หนทางที่ถูกต้องตามขนบของความจงรักภักดีที่มีต่อแผ่นดินที่ตนยึดถือและนำมาซึ่งความสงบสุขของส่วนรวม สิ่งนี้เองที่ทำให้ทวิ่เกี่ยวหลงกลของขุนนางโหน้ตอนเขียนอย่างง่ายดายด้วยแผนของขุนนางโหน้ตอนเขียนนั้นสอดคล้องกับความคิดของทวิ่เกี่ยว

“Cũng ngôi mệnh phụ đàng đàng,
Nở nang mày mặt, rõ ràng mẹ cha.
Trên vì nước, dưới vì nhà,
Một là đấc hiếu, hai là đấc trung.”²⁷

“I’d be proud to be wife of a high official,
and to my kin’s morals it’d be beneficial.
For both State and home everything would be fair:
piety and loyalty would go well in pair.”²⁸

เมื่อเงื่อนไขที่ขุนนางโหน้ตอนเขียนเสนอทำให้หน้าที่ที่ตนมีในฐานะภรรยาและข้าที่จงรักภักดีของแผ่นดินสามารถไปด้วยกันได้เป็นอย่างดีทำให้ทวิ่เกี่ยวเลือกและหลงเข้าไปในกลอุบายกลายเป็นสาเหตุการตายของสามี อย่างไรก็ตามไม่มีใครกล่าวโทษตัวละครทวิ่เกี่ยวในเหตุที่ทำให้สามีต้องตายทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่่านั้นเป็นกลลวงและการตัดสินใจของทวิ่เกี่ยวนั้นล้วนอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ที่มีต่อสามีและความจงรักภักดีที่มีต่อประเทศชาติ

²⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 138.

²⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 230.

จากเรื่องจะพบการตัดสินใจฆ่าตัวตายของตัวละครอยู่หลายครั้ง เมื่อศึกษาเรื่องราวของ ทวีเกี่ยวจะพบว่าทวีเกี่ยววางแผนที่จะฆ่าตัวตายหากเกิดเหตุที่ไม่อาจมีชีวิตอยู่อย่างถูกต้องได้ ความคิดที่จะฆ่าตัวตายนี้เกิดขึ้นเมื่อครั้งที่เกี่ยวรู้สึกถึงความไม่ชอบมาพากลของหม้ายมซึ่งผู้ชายที่ตนแต่งงานด้วยทำให้ทวีเกี่ยวเตรียมหาทางออกให้กับตนเองโดยเตรียมที่จะฆ่าตัวตาย แสดงถึงการตัดสินใจที่ทวีเกี่ยวเองจะเป็นผู้เลือกเองในการตัดสินใจใดๆก็ตามต่อเหตุการณ์ ทั้งดีและร้ายที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเอง

“Trên yên sẵn có con dao,
Giấu cần nàng đã gói vào chéo khăn:
Phng khi nước đã đến chân,
Dao này thì liệu với thân sau này.”²⁹

On a desk she happened to see a knife.
Concealing it in her scarf, she thought of her life.
She said to herself, “Once I’m brought to a stand,
for dealing with my fate this will be at hand.”³⁰

จากตัวบทสิ่งหนึ่งที่จะได้พบในตัวละครทวีเกี่ยวคือ ทวีเกี่ยวไม่ใช่ตัวละครที่หุนหันพลันแล่น แต่มีความเป็นเหตุเป็นผลในตัวเองและคิดอ่านอย่างรอบคอบ แม้ในการที่จะฆ่าตัวตายเธอก็ยังคิดถึงผลกระทบที่อาจมีต่อคนในครอบครัวอันเป็นเหตุผลที่จะต้องดำรงชีวิตอยู่ต่อไป

“Nghĩ đi, nghĩ lại mình:
“Một mình thì chớ, hai tình thì sao?
Sau dầu sinh sự thế nào,
Truy nguyên, chẳng kéo luy vào song thân.
Nỗi mình âu cũng gian dân,
Kíp chây thôi cũng một lần mà thôi!”³¹

“However, after weighing such a coup,
She didn’t mind herself but her parent’s woe!
“If anything later happens to break out,

²⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 68.

³⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 114.

³¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 71.

to my people trouble will be brought about.

So, I must calm down my attempt to die.

Sooner or later, once for all death'll come by!"³²

อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้ ทวีก็ว่าได้พยายามฆ่าตัวตายถึง 2 ครั้ง ซึ่งจะพบเหตุผลที่ทวีก็ฆ่าตัวตายในครั้งแรกที่พบว่าตนเองถูกหลอกลวงมาช่องและโดนบังคับให้เป็นโสเภณี

“Sợ khi ong bướm đải đàng.
Đến điều sống đục sao bằng thác trong!”³³

“If you're money - lured by any butterfly,
instead of living in mud, cleanly I'll die.”³⁴

ตัวละครทวีก็เลือกที่จะตายมากกว่าเป็นโสเภณี ทั้งนี้เพราะอาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม สำหรับผู้หญิงที่ดั่งามเช่นทวีก็ว่าการประกอบอาชีพนี้เท่ากับเป็นการใช้ชีวิตในโคลนตม(living in mud) อย่างไรก็ตามแม้ว่าทวีก็ฆ่าตัวตายไม่สำเร็จแต่เธอก็ไม่ยอมเป็นโสเภณีและพยายามดิ้นรนขัดขืนด้วยการหนี การพยายามหนีนี้เองที่ทำให้ถูกจับอย่างมีความผิดทำให้ทวีก็จะต้องชดใช้ความผิดด้วยการเป็นโสเภณีในครั้งนี้ทวีก็ไม่สามารถปฏิเสธด้วยการฆ่าตัวตายได้อีกเนื่องจากหากกระทำการฆ่าตัวตายในครั้งนี้จะเป็นการหนีความผิดที่เธอมีไม่ใช่อย่างครั้งแรกที่เป็นการฆ่าตัวตายเพื่อไม่ต้องกระทำการที่ผิดต่อขนบจารีตสังคมขงจื้อที่ตนดำรงอยู่

ในการฆ่าตัวตายครั้งที่สองเป็นการฆ่าตัวตายเนื่องจากความละเอียดอ่อนที่จะต้องแต่งงานอีกครั้งทั้งๆที่สามีพึ่งตายและการตายของสามีนั้นเป็นเหตุมาจากตนเองดังที่ทวีก็กล่าวไว้

“Giết chồng mà lại lấy chồng,
Mặt nào mà lại đứng trong cõi đời?
Thôi thì một thác cho rồi,

³² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 118.

³³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 78.

³⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 130.

Tấm lòng phó mặc trên trời dưới sông.”³⁵

“why take a new husband after killing my man?

With so bad a shame how to stay on earth then?

Once for all, time is ripe for me to die,

to entrust my heart into the river and sky!”³⁶

จะพบว่า การตัดสินใจฆ่าตัวตายของทวิ่เกี้ยว นั้น เป็นการตัดสินใจที่มีพื้นฐานมาจากความละเอียดที่จะกระทำในสิ่งที่ผิดจากกรอบของความเชื่อที่ยึดถือ นั่นคือการแต่งงานใหม่ ซึ่งการแต่งงานครั้งนี้ถูกจัดขึ้นโดยขุนนางโห่ตันเขียนผู้ที่วางแผนทำให้ต่อหาสามีทวิ่เกี้ยวต้องตาย ทั้งนี้ทวิ่เกี้ยวเองเป็นผู้หลักค้ำให้สามีหลงกลโดยที่ตนเองไม่รู้มาก่อน ดังนั้นหากทวิ่เกี้ยวยอมแต่งงานใหม่ตามที่ขุนนางโห่ตันเขียนต้องการก็เสมือนการยอมรับว่าตนร่วมมือกับขุนนางผู้นี้ ฆ่าสามีตนเอง การฆ่าตัวตายจึงเป็นทางออกที่จะแสดงความบริสุทธิ์และเป็นการปฏิเสธ การกระทำที่ผิดต่อขนบที่ยึดถือว่าจะต้องซื่อสัตย์ต่อสามีแม้ว่าสามีจะตายไปแล้วก็ตาม (แม้ว่า ทวิ่เกี้ยวจะแต่งงานหลายครั้ง เมื่อพิจารณาการแต่งงานในแต่ละครั้งจะพบว่าในครั้งแรกเป็นการแต่งงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว การแต่งงานครั้งที่สองกับทุกซิงเกิดขึ้นภายหลังจากที่พ้นระจាកการแต่งงานครั้งแรกสิ้นสุดลงเมื่อสามีคนแรกหมางยามซิงชายเธอเป็นโสเภณี การแต่งงานครั้งที่สามกับบากแห่งเกิดขึ้นหลังจากทุกซิงปฏิเสธความสัมพันธ์เสมือนกับการหย่าทวิ่เกี้ยวจึงมีสถานภาพที่อิสระ การแต่งงานครั้งที่สี่กับต่อหาเป็นการแต่งงานเช่นเดียวกับการแต่งงานครั้งที่สองคือหลังจากที่เธอถูกขายเป็นโสเภณี) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการฆ่าตัวตายทั้งสองครั้งของทวิ่เกี้ยวจะพบว่าเป็นการกระทำเพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจและปฏิเสธที่จะกระทำสิ่งที่ผิดจากขนบขงจื้อที่ตนยึดถือแน่นอน

เมื่อพิจารณาตัวละครทวิ่เกี้ยวพบว่า ทวิ่เกี้ยวมีการดำเนินชีวิตที่แบ่งออกได้เป็นสองแบบแบบแรกคือการดำเนินชีวิตที่อยู่ในวิถีของ “ตามต้อง” นั่นคือชีวิตผู้หญิงที่มีสถานภาพอ้างอิงกับผู้ชาย ภาพของทวิ่เกี้ยวที่ปรากฏคือการเป็นลูกสาวซึ่งเชื่อฟังผู้เป็นบิดาและภรรยาซึ่งเชื่อฟังสามี อันเป็นภาพของผู้หญิงในวิถีที่ได้รับการยอมรับจากสังคม สำหรับแบบที่สองคือการดำเนินชีวิตนอกวิถี “ตามต้อง” ซึ่งเป็นช่วงเวลาทวิ่เกี้ยวต้องกลายเป็นโสเภณีทั้งที่ภาพของโสเภณีเป็นสิ่งที่ ได้รับ

³⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.145.

³⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 240.

การถูกเหยียดหยันจากสังคมเช่นที่เห็นได้จากการปฏิเสธการรับทวิเทียมเป็นสมาชิกของบิดา ทุกสิ่งถึงขั้นนำทวิเทียมขึ้นศาลให้ได้รับการลงโทษอย่างหนักและการปฏิเสธการเป็นโสเภณีของ ทวิเทียมเองโดยการตัดสินใจฆ่าตัวตาย แต่เมื่อมองผ่านมุมมองของผู้คนในสังคมภาพของทวิเทียมที่ ปรากฏกลับไม่ใช่ภาพของโสเภณีแต่เป็นภาพของผู้หญิงที่ดิ้นรนและเสียดสีเพื่อส่วนรวมอันควรแก่ การยกย่องและแสดงถึงการถูกกระทำจากชนบของสังคมที่สร้างความอ่อนแอให้กับผู้หญิงทำให้ ผู้หญิงไม่สามารถอยู่ตามลำพังได้ในสังคม การเป็นโสเภณีของทวิเทียมได้สร้างความขัดแย้งขึ้นใน สังคมอย่างชัดเจนเกี่ยวกับค่านิยมความบริสุทธิ์ของผู้หญิง(trinh) ทวิเทียมได้ทำลายค่านิยมเช่นนี้ได้ ผ่านคุณค่าที่แท้จริงที่ผู้หญิงพึงมีนั่นคือ การเป็นผู้ที่มีเจตน์จำนงเสรีในการดำเนินชีวิตของตนเอง และ ต้องการเป็นผู้แก้ไขปัญหาระหว่างตัวเองและผู้อื่น เมื่อมองย้อนไปที่สถานภาพตามหลัก “ตาม ต่อ” ของผู้หญิงที่พึ่งพึ่งผู้ชายผู้หญิงก็ไม่ต่างจากภาระหนึ่งที่ผู้ชายต้องดูแล ดังนั้นเมื่อ ทวิ เทียมเกี่ยวล้าขึ้นหยัดขึ้นมาจัดการกับตัวเองและปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาแก่ ครอบครัวโดยใช้ตัวเองเป็นสิ่งที่แก้ปัญหาและคำนึงถึงผลกระทบอันจะเกิดกับครอบครัวจากการ ตัดสินใจของตัวเอง เช่น การผิดคำสัญญาต่อกิมตรวง ทวิเทียมก็ให้ทวิเวินน้องสาวรับคำ แต่งงานแทนตน แม้แต่การฆ่าตัวตายซึ่งแม้จะเป็นการแก้ปัญหาให้กับตัวเองแต่เมื่อคำนึงถึง ผลกระทบต่อครอบครัวทวิเทียมก็ยังเกิดความยับยั้งชั่งใจในการตัดสินใจที่จะฆ่าตัวตายใน ครั้งแรก ไม่เพียงเท่านั้นการตัดสินใจทำเพื่อส่วนรวมของทวิเทียมยังพบได้จากการตัดสินใจ สวามีภักดีซึ่งหากประสบความสำเร็จคงคำสัญญาที่ขุนนางโหดเหี้ยมให้ไว้ทุกคนที่ร่วมในกองทัพ และคนในสังคมย่อมได้รับผลรางวัลและความสงบสุขฉะนั้นเมื่อเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม การฆ่าตัวตายในครั้งหนึ่งของทวิเทียมจึงเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ความคิดและการกระทำของทวิเทียมที่ปรากฏสะท้อนภาพของผู้หญิงที่มีความคิดสติปัญญาอัน สามารถนำพาชีวิตและครอบครัวไปได้ในสังคมที่เลวร้ายพร้อมทั้งยังหยิบยื่นความช่วยเหลือ ให้กับผู้อื่น ตอนท้ายเรื่องการปฏิเสธการแต่งงานกับกิมตรวงไม่เพียงเป็นการเสียดสีคนรักให้ น้องสาวแต่ยังเป็นการปฏิเสธภาพซ้ำเกี่ยวกับภรรยาหลวง-ภรรยาหน้าซึ่งตนเองเคยประสบมาแล้วใน กรณีของฮวานทือ ที่สำคัญเป็นการนำเสนอเจตน์จำนงเสรีในการปฏิเสธการกลับเข้าสู่สถานภาพ ตามหลัก “ตามต่อ” ที่ผู้หญิงมีสถานภาพอ้างอิงกับผู้ชาย อีกทั้งยังสร้างภาพความสัมพันธ์ใหม่ ระหว่างชายหญิงที่ไม่ใช่ความสัมพันธ์แบบ “สามีภรรยา” แต่เป็นความสัมพันธ์อันที่ “เพื่อน” ซึ่ง นำเสนอภาพความเท่าเทียมกันของชายกับหญิงในสังคมปีศาจไปโดยทั้งนี้เนื่องจากทวิเทียมแสดง ให้เห็นแล้วว่าตัวเองเป็นผู้หญิงที่สามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเองและยังเป็นผู้แก้ไขปัญหา ให้กับส่วนรวมด้วย

4.2 ทวิเวิน: น้องสาวนำใจงาม

เมื่อศึกษาค้นตัวละครฝ่ายตัวเองจะมีลักษณะเป็นผู้ช่วยเหลือตัวละครเอก ในเรื่องนี้มีตัวละครผู้หญิงที่เป็นตัวละครฝ่ายตัวเองอยู่สองตัวคือ ทวีเวินน้องสาวของทวีเกี้ยว และแม่ชีสักเสวียน ตัวละครทั้งสองเป็นตัวละครที่มีได้ประสบเคราะห์กรรมเช่นตัวละครเอกแต่จะเป็นผู้ที่ได้รับรู้เรื่องราวและหยิบยื่นความช่วยเหลือให้แก่ตัวละครเอก ซึ่งแสดงออกถึงภาพลักษณ์ ที่ดีงามของผู้หญิงที่ควรเป็นในอีกด้านหนึ่งนั่นคือความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มใจ ทั้งในด้านของทวีเวินนั้นเป็นตัวแทนของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือคนในครอบครัวคือทวีเกี้ยวผู้ที่มีความสัมพันธ์เป็นพี่สาว ในขณะที่แม่ชีสักเสวียนเป็นตัวแทนของผู้ที่ช่วยเหลือผู้อื่นที่มิได้มีความสัมพันธ์กันแต่เป็นการช่วยเหลือด้วยใจเมตตา ซึ่งเมื่อศึกษาจะพบภาพลักษณ์ของตัวละครแม่ชีสักเสวียนต่อไป

เมื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมของตัวละครทวีเวิน จะพบว่าทวีเวินเป็นตัวละครที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากกับตัวละครเอกทวีเกี้ยว เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ทางครอบครัวนั่นคือเป็นพี่น้องผู้หญิงที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกัน ประกอบกับวัยที่ใกล้เคียงกันและด้วยขนบธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมที่เคร่งครัดทำให้ผู้หญิงต้องอยู่แต่ในบ้าน จึงทำให้เกิดความสนิทสนมและรักใคร่ปรองดองสำหรับรูปลักษณ์ภายนอกนั้นตัวละครทวีเวินถูกสร้างขึ้นให้มีความงามและความสามารถแต่ก็เป็นรองเมื่อเทียบกับทวีเกี้ยว ทำให้ทวีเวินนั้นไม่โดดเด่นเช่นตัวละครเอกทวีเกี้ยวซึ่งได้มี บทประพันธ์ที่เปรียบเทียบทั้งสองว่า แม่ทวีเวินผู้เป็นน้องสาวจะเป็นผู้มีความงามและสติปัญญาแต่เมื่อเปรียบเทียบกับทวีเกี้ยวยังมีความโดดเด่นกว่าทั้งสองด้าน

“Đầu lòng hai ả tố nga,
Thúy Kiều là chị, em là Thúy Vân.

...
Kiêu càng sắc sảo mặn mà,
So bề tài sắc, lại là phần hơn.”³⁷

“Had come before him two daughters in good pair:
Thuy Kieu the elder, and Thuy Van, both heavenly fair

...

Yet, Kieu's grace was especially deep and keen.
She outshone her sister in both talent and mien.”³⁸

³⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 36.

³⁸ Nguyễn Du, *The Story of Kieu*. p. 56.

เมื่อเหตุการณ์ร้ายเวียนเข้ามาในครอบครัวทำให้พ่อและน้องชายถูกจับตัวไป ด้านทวิ่เกี่ยว ได้ตัดสินใจขายตัวเองเพื่อเอาเงินไปไถ่พ่อและน้องชายนั่น ทวีเวินมิได้อยู่ในฐานะที่สาวคนโต เช่นทวิ่เกี่ยวจึงไม่สามารถทำอะไรได้แต่เธอก็มีน้ำใจที่จะกล่าวความรู้สึกที่ต้องการแบ่งเบาภาระที่ ทวิ่เกี่ยวต้องแบกรับไว้ครั้งนี้

“CƠ TRỜI DẦU BÈ ĐÀ ĐOAN,
CẢ NHÀ ĐỂ CHỊ RIÊNG OAN MỘT MINH.”³⁹

“These sad events were due to Heaven’s will,
and you’re bearing alone the whole family’s ill.”⁴⁰

การแสดงออกถึงน้ำใจของทวีเวินในครั้งนี้ทำให้ทวิ่เกี่ยวกล้าที่จะบอกเล่าเรื่องความรัก และ สัญญาที่ตนมีไว้กับกิมตรองและขอร้องให้ทวีเวินช่วยรักษาสัญญารักนี้แทน ในตอนนี้จะเห็นความแตกต่างระหว่างทวีเวินและทวิ่เกี่ยวนั่นคือ จะไม่พบการตัดสินใจด้วยตัวเองของทวีเวินเช่นที่ทวิ่ เกี่ยวทำและแม้ว่าทวีเวินต้องการช่วยเหลือทวิ่เกี่ยวอย่างเต็มที่ขอร้อง พ่อจึงได้แสดงบทบาทเป็นผู้ ตัดสินใจแทนทวีเวิน

“Này cha làm lỗi doan mà,
Thôi thì việc ấy sau này đã em!”⁴¹

“Old Vuong sighed, “Thus, I did spoil you wedlock!
But with Van’s hand there will be no deadlock.”⁴²

การที่พ่อเป็นผู้ตัดสินใจแทนเช่นนี้เป็นกรณีให้เห็นถึงสถานภาพของผู้หญิงในครอบครัวที่มีลักษณะเป็นผู้ตามที่ดีภายใต้ขอบเขตที่ยึดถือว่าลูกสาวต้องเชื่อฟังบิดา ทวีเวินเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ อยู่ในบ้าน(ในขณะที่ทวิ่เกี่ยวเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่อยู่ภายนอกจากการที่ต้องจากครอบครัวบิดา

³⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 65.

⁴⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 108.

⁴¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 67.

⁴² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 112.

มารดาและไม่สามารถมีครอบครัวที่มั่นคงที่เรียกว่าบ้านได้) ทวีเวินจึงมีบทบาทที่แตกต่างจากทวี
 เกี้ยว ความกตัญญูของทวีเวินที่แสดงออกจึงมิใช่เช่นเดียวกับที่ทวีเกี้ยวกระทำหากแต่แสดงออกมา
 ในรูปแบบของการเชื่อฟังคำของบิดาอย่างไม่อึดออดที่จะเป็นตัวแทนของพี่สาวในการแต่งงาน ทำ
 ให้การแต่งงานของทวีเวินและกิมต๋องเกิดขึ้นอย่างราบรื่นและเมื่อทวีเวินเป็นภรรยาของกิมต๋อง
 เธอก็เชื่อฟังสามีและกำเนิบบุตรอันเป็นหน้าที่สำคัญของผู้หญิง ทวีเวินสามารถทำหน้าที่ของ
 บุตรสาวและภรรยาได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ดังนั้นเมื่อทวีเกี้ยวกลับมาหน้าที่ของตัวแทนของทวี
 เวินก็จบลง ทวีเวินใช้โอกาสในการกลับมาพบกันอีกครั้งของทวีเกี้ยวและกิมต๋องในการจบพันธะ
 สัญญาแต่งงานแทนพี่สาวที่ตนรับมาและมอบคืนแก่ทวีเกี้ยว

“Rằng : “Trong hợp tác cơ trời,
 Hai bên gặp gỡ, một lời kết giao.
 Gặp cơn binh địa ba đao,
 Vậy đem duyên chị buộc vào duyên em.
 Cũng là phận cái duyên kim,
 Cũng là máu chảy ruột mềm, chớ sao?
 Những là rày ước mai ao,
 Mười lăm năm ấy biết bao nhiêu tình!

...
 Qua mai ba bảy đương vừa,
 Đao non sớm liệu xe tơ kịp thì.”⁴³

“Your meeting of those days with Heaven’s concord
 has been sealed for life by so firm a word!

But that earth-shaking event caused a deadlock,
 so, to me was tied up your own wedlock!

Mustard seed and amber, magnet and pin!

Just a problem well sold by kin for kin.

Those fifteen past years we have gone through

⁴³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 163.

missing you that much and longing for you!

...

Fresh is the peach-flower and ripe the apricot-fruit
it's high time for wedding. Please be resolute."⁴⁴

การที่ทวิเวินช่วยทวิเกี้ยวรักษาสัญญาโดยแต่งงานแทนทวิเกิวนั้นเป็นการกระทำที่แสดงออกถึงการเสียสละอย่างมาก ไม่เพียงเท่านั้นเมื่อทวิเกี้ยวกลับมาทวิเวินกลับไม่เห็นยวรั้งกิมตรองสามีไว้เป็นของตนกลับคืนให้ทวิเกี้ยวอย่างไม่หึงหวงอีกทั้งยังให้มีการจัดงานแต่งงานอันเป็นการยกสถานะของทวิเกี้ยวขึ้นมาเป็นภรรยาอย่างถูกต้อง ทำให้เห็นว่าการกระทำของทวิเวินในการแต่งงานและครองเรือนกับกิมตรองนั้นเป็นการรักษาสัญญาแทนพี่สาวอย่างจริงใจและบริสุทธิ์ใจ

อย่างไรก็ตาม ทวิเกี้ยวสามารถปฏิเสธพันธะการเป็นสามีภรรยาระหว่างตนกับกิมตรองและคงสถานภาพของทวิเวินเป็นภรรยาให้ดำรงอยู่ บทประพันธ์กล่าวถึงทวิเวินในภาพของผู้หญิงที่ครองเรือนเป็นแม่ในครอบครัวที่หอมล้อมด้วยลูกหลาน

“Thửa gia chẳng hết nường Van,
Một cây cù mộc, một sân quế hòe.”⁴⁵

“Van kept the household. Around that bent tree, a grove
of sophoraes and cinnamon-tree would grow.”⁴⁶

ตัวละครทวิเวินจึงเป็นตัวละครที่เป็นฝ่ายตัวเอกเนื่องด้วยการกระทำที่ช่วยเหลือให้ ตัวละครเอกทวิเกี้ยวสามารถกระทำในสิ่งที่ต้องการได้ ทวิเวินยังเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบขนบของสังคมมีหน้าที่ที่พึงกระทำเช่นลูกสาวที่เชื่อฟังบิดา และภรรยาที่เชื่อฟังสามี ตามหลัก “ตามต่อง” อย่างเห็นได้ชัดเจน ภาพของทวิเวินที่ปรากฏไม่เพียงเป็นผู้หญิงตามหลักการดังกล่าวสิ่งที่ชัดเจนเมื่อเทียบกับทวิเกิวนั้นคือ การขาดการตัดสินใจด้วยตนเองแม้ว่าทวิเวินจะแสดงออกถึงความเห็นใจต่อทวิเกี้ยวในหลายๆครั้งแต่ไม่มีสักครั้งที่ทวิเวินกล้าตัดสินใจกระทำสิ่ง

⁴⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 268.

⁴⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p.170.

⁴⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 280.

ใดเช่นเดียวกับทวิ่เกี่ยว ภาพของทวิ่เวนจึงเป็นภาพของผู้เชื่อฟังที่ดีที่พร้อมปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ชายที่ตัวเองมีสถานภาพพึ่งพาอยู่

4.3 แม่ชีสักเสวียน: เพื่อนผู้มีเมตตาจิต

ตัวละครแม่ชีสักเสวียนเป็นตัวละครที่คอยช่วยเหลือทวิ่เกี่ยวที่ใช้ชีวิตอยู่ภายนอก ความช่วยเหลือของแม่ชีสักเสวียนนี้เป็นความช่วยเหลือที่เกิดจากความเมตตาที่มีต่อทวิ่เกี่ยว ที่ต้องเผชิญกับชะตากรรมโดยไม่หวังผลตอบแทนแต่เป็นการช่วยเหลือที่จริงใจและทุ่มเท

ในครั้งแรกทวิ่เกี่ยวได้มาพำนักที่วัดของแม่ชีสักเสวียนพร้อมกับของมีค่าที่น่าคิดตัวมาจากบ้านของฮว่านทื่อ การนำของมีค่าของบ้านฮว่านทื่อมานั้นเป็นลักษณะของการขโมยซึ่งมีโทษทางกฎหมายเมื่อแม่ชีสักเสวียนรู้จึงหาทางช่วยทวิ่เกี่ยวให้หนีแทนการอยู่รอรับโทษ

“E chãng những sự bất kỳ,
ĐỂ nằng cho đến thê thì cũng thương.
Lanh xa trước liệu tim đường,
Ngồi chờ nước đến nên đường còn quê!”⁴⁷

“However, it would be painful to us, my dear,
if you were struck by some unforeseen right here.
Be wise enough to flee soon, don't be still,
waiting for the tide to reach your heel.”⁴⁸

แม้ว่าการหนีครั้งนี้ของทวิ่เกี่ยวจะทำให้เธอถูกหลอกไปขายอีกครั้ง แต่การที่แม่ชีสักเสวียนยอมปล่อยทวิ่เกี่ยวซึ่งเป็นคนผิดให้หนีไปนี้อาจนำโทษมาให้ตนก็ได้ แต่แม่ชีสักเสวียนก็ยอมเสียสละเพื่อให้ทวิ่เกี่ยวรอดพ้นโดยไม่คำนึงถึงกฎหมายต่างๆที่เพิ่งได้พบและรู้จักกัน ในครั้งที่สองเป็นการช่วยชีวิตของทวิ่เกี่ยวจากแม่น้ำเตียนเคื่อง ความต้องการที่จะช่วยชีวิตทวิ่เกี่ยวนี้เป็นกรกระทำที่ทุ่มเทอย่างมาก เมื่อแม่ชีสักเสวียนได้ฟังคำทำนายจากอาจารย์ว่าทวิ่เกี่ยวจะจบชีวิตลงที่แม่น้ำนี้แม่ชีสักเสวียนถึงกลับปลุกบ้านรอคอยและจ้างชาวประมงเฝ้าดูเป็นเวลานาน นับแรมปีเพื่อเตรียมที่จะช่วยเหลือทวิ่เกี่ยวด้วยความมุ่งมั่น

⁴⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. pp. 121-122.

⁴⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 202.

“Giác Duyên nghe nói mừng lòng,
 Lân la tìm thú bên sông Tiền Đường.
 Đánh tranh chụm nóc thảo đường,
 Một gian nước biếc mây vàng chia đôi.
 Thuê năm ngư phủ hai người,
 Đón thuyền chực bên, kết chài giăng sông.
 Một lòng chẳng quản mấy công,
 Khéo thay! gặp gỡ cũng trong chuyển vận!”⁴⁹

“These easing words made nun Giac Duyen so gay!
 For settling, to Tien Duong river she trudged her way.
 There, with some thatch braided she built a little house
 between the emerald streams and golden clouds.
 For Kieu’s sake two fishermen were hired by the year.
 They moored and cast a cross-fishnet to watch her.
 The good abbess kept a constant wait.
 Hap wasn’t a miracle, being due to fate.”⁵⁰

ด้วยน้ำใจเมตตาอันประเสริฐและความตั้งใจจริงของแม่ชีสักเสวียนนี้เอง ทำให้สามารถช่วยชีวิตทวิ่เกี่ยวได้ทัน ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ชีสักเสวียนกับทวิ่เกี่ยวนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นความสัมพันธ์แบบ “เพื่อน” หนึ่งในหลักความสัมพันธ์ทั้งห้าของขงจื้อและแม่ชีเองก็ดำเนินตามหลักการนั้นด้วยการเป็นมิตรสหายที่มีความสัตย์จริงใจรักใคร่ต่อกัน จากนั้นเมื่อทวิ่เกี่ยวย้อนกลับมาอีกครั้งหลังจากคืนสู่ครอบครัวเพื่อตอบแทนบุญคุณที่แม่ชีได้เคยช่วยเหลือไว้ แม่ชีสักเสวียนก็ไม่ได้อยู่เพื่อรับบำเหน็จรางวัลจากการกระทำของตนทำให้เห็นถึงความจริงใจในการกระทำที่ไม่ต้องการสิ่งตอบแทน เป็นการทำความดีที่ไม่หวังผลตอบแทนที่น่ายกย่องเสมือนเป็นการปฏิบัติดีในสิ่งที่ถูกที่ควรซึ่งไม่แตกต่างกันระหว่างแม่ชีสักเสวียนและทวิ่เกี่ยว

4.4 ฮว่านทื่อ: ภรรยาจีหิง

⁴⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 126.

⁵⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 214.

เมื่อศึกษาเกี่ยวกับตัวละครฝ่ายปฎิบัติหรือฝ่ายร้ายเป็นตัวละครที่คอยขัดขวางและ ทำร้ายตัวละครเอกไม่ให้สมดังที่หวังตั้งใจ ตัวละครประเภทนี้มักจะมีอำนาจอยู่ในมือในเรื่อง **ทีวี** **เกี่ยว** นี้มีตัวละครฝ่ายปฎิบัติอยู่ 3 ตัว ได้แก่ ฮว่านทื่อ ตู๋ป่าและบากบ่า โดยตู๋ป่าและบากบ่าจะเป็นตัวละครประเภทเดียวกันซึ่งจะกล่าวรวมกัน

ตัวละครฮว่านทื่อเป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทเป็นปฎิบัติต่อตัวละครเอกทีวีเกี่ยว ในสถานภาพของตัวละครที่เป็นภรรยาหลวงกับภรรยาน้อย ด้านลักษณะนิสัยของตัวละครฮว่านทื่อจะพบว่า ฮว่านทื่อเป็นภรรยาหลวงมีอุปนิสัยถือตัวด้วยเป็นลูกสาวของข้าหลวงจากตระกูลที่มีชื่อเสียง ร่ำรวย และเป็นผู้ที่มีอิทธิพล ดังนั้นฮว่านทื่อจึงไม่ต่างจากชนชั้นขุนนางที่มีอำนาจสูงกว่าชนชั้นพ่อค้าอย่างทุกซึ่งผู้เป็นสามีและชนชั้นประชาชนอย่างทีวีเกี่ยวที่อยู่ในฐานะภรรยาน้อย ความได้เปรียบเชิงชนชั้นนี้ส่งผลให้ฮว่านทื่อสามารถทำสิ่งต่างๆได้ตามใจของตน

“Buồng trong, này nãi chủ trương ở nhà.

Vốn dòng họ Hoạn danh gia,

Con quan Lại Bộ, tên là Hoạn Thư.

Ở ăn thì nết cũng hay,

Nói điều ràng buộc thì tay cũng già.”⁵¹

“and talk about his first wife’s ladyship.

A Home - minister’s daughter - Hoan Thu was her name.

Indeed she had come from a clan of fame.

...

This woman’s behavior was somewhat fair,

but in reasoning her tongue was hard to pair.”⁵²

⁵¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 99.

⁵² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 166.

ภาพของฮว่านทือเป็นผู้หญิงที่มีความดีในระดับหนึ่งแต่ก็ทำตามอำเภอใจของคน และเมื่อล่วงรู้ว่าสามีทุกซังได้ปีดบังเรื่องที่ตนมีทิวี่เกี่ยวเป็นภรรยาบ่อย ทำให้ฮว่านทือเกิดโกรธและ หึงหวงจึงวางแผนจับตัวทิวี่เกี่ยวไปซ่อนและสร้างอำพรางให้เหมือนว่าทิวี่เกี่ยวตายไปแล้วเพื่อสร้างความทุกข์ใจแก่สามีในฐานะที่นอกใจตน ในขณะที่เดียวกันก็นำทิวี่เกี่ยวมาลงโทษอย่างรุนแรงด้วยการเขียนตีดังบรรยายว่า

“Trúc côn ra sức đập vào,
Thịt nào chẳng nát, gan nào chẳng kinh!”⁵³

“With bamboo rods black and blue she was hit.
Whose flesh wouldn'd be smashed, whose guts wouldn'd fear it.”⁵⁴

การนำทิวี่เกี่ยวมาทรมานยังไม่เป็นที่สาสมแก่ใจของฮว่านทือ สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่ โหดร้ายทารุณอย่างมาก ไม่เพียงเท่านั้นแผนการที่จะกลั่นแกล้งทั้งสามีตัวเองและทิวี่เกี่ยว ยัง ดำเนินต่อไป โดยใช้อำนาจทำให้ทิวี่เกี่ยวกลายเป็นคนรับใช้(ทาส)ซึ่งเมื่อพิจารณาจะพบว่า สถานภาพของทิวี่เกี่ยวถูกลดลงจนต่ำสุดไม่แตกต่างจากการเป็นโสเภณี การกระทำเช่นนี้ทำให้ ทิวี่เกี่ยวด้อยค่าลงในสังคมการพบกันอีกครั้งระหว่างทิวี่เกี่ยวกับทุกซังตามแผนที่วางไว้ของ ฮว่านทือจึงเป็นการพบกันที่ไม่อาจแสดงออกได้ด้วยฐานะทางสังคมที่แตกต่างกันนี้เอง การกระทำ ของฮว่านทือนับได้ว่าเป็นการกระทำที่เต็มไปด้วยเล่ห์กลและแผนการที่จะรังแกผู้อื่นด้วยอำนาจ ที่ตนมี ดังนั้นภาพของฮว่านทือที่ปรากฏจากมุมมองของทิวี่เกี่ยวเมื่อพบความจริงถึงแผนการที่ทำ ร้ายตน

“Ngài đầu sâu sắc nước đời,
Mà chàng Thúc phải ra người bó tay.
Thật tang bát được dươg này,
Mau ghen ai cũng chau may nghiến răng.
Thế mà im, chàng đái đàng,
Chao mới vui ve, noi năng dịu dàng.
Giần dầu ra dạ thế thương,

⁵³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 107.

⁵⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 180.

Cười dầu mới thực khôn lường hiểm sâu.”⁵⁵

“This woman is so lively and so sly

that her husband’s hands are bound in a tie.

Caught red-handed, we should have filled her with

jealously, as to frown, to gnash her teeth.

Despite this, she kept silent, calmly she stood,

speaking in soft voice, greeting in fair mood.-

To show angry feelings would be commonplace:

one couldn’t sound her heart from her smiling face!”⁵⁶

ภาพของฮว่านทือเป็นผู้หญิงที่ที่มองจากภายนอกเป็นคนที่ดีแต่ภายในกลับซ่อนความอิจฉาริษยาไว้อย่างน่ากลัว ตัวละครฮว่านทือจึงเป็นตัวแทนผู้หญิงที่ใช้ตัวเองเป็นหลักในการตัดสินใจกระทำโดยไม่คำนึงถึงจิตใจผู้อื่นและเป็นตัวแทนของภรรยาที่ไม่รักษาตนให้อยู่ในขนบ “ตามต้อง” ที่ภรรยาต้องเชื่อฟังอันเป็นการให้เกียรติสามี ตัวละครละเลยที่จะกระทำตามขนบธรรมเนียมปฏิบัติในสถานภาพการเป็นภรรยาของตนทำให้ครอบครัวขาดความสงบสุข

หากศึกษาด้านสถานภาพทางชนชั้นเปรียบเทียบกันระหว่างฮว่านทือกับทิวี่เกี่ยวจะพบความซับซ้อนทางอำนาจที่ทำให้ฮว่านทือมีอำนาจอยู่เหนือทิวี่เกี่ยวตลอดเวลา ประการแรกคือสถานภาพทางการเมือง เนื่องจากฮว่านทือมาจากครอบครัวขุนนางที่ยังมีอำนาจอยู่เวลานั้นถูกส่งต่อผ่านมายังฮว่านทือประหนึ่งเป็นข้าราชการผู้หนึ่งที่ปกครองดูแลประชาชนอย่างทิวี่เกี่ยวและทิวี่เกี่ยวต้องเชื่อฟังอย่างเคร่งครัด ความสัมพันธ์นี้เทียบได้กับความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับประชาชนซึ่งเป็นหลักการหนึ่งในความสัมพันธ์ทั้งห้าของขงจื้อ สถานภาพอีกประการคือสถานภาพทางครอบครัวและสังคมซึ่งเป็นสถานภาพภรรยาหลวงกับภรณาน้อย ในแง่ของอำนาจภรรยาหลวงย่อมมีอำนาจมากกว่าภรณาน้อยแต่เมื่อมองในด้านของความสัมพันธ์บุคคลที่มาอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันย่อมไม่ต่างจากการเป็นญาติพี่น้องซึ่งเป็นหนึ่งในความสัมพันธ์ทั้งห้าของขงจื้อ ที่ว่า วงศาภคณาญาติพึงสมัคสมานปองครองรักใคร่กัน

⁵⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 119.

⁵⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 198.

ดังที่กล่าวมาเมื่อพิจารณาด้านอำนาจที่ว่ามีข้อมมากกว่าทวิ่เกี่ยวทั้งในแง่ของการเมืองและสังคม แต่เมื่อมองย้อนกลับมาพิจารณาตามหลักความสัมพันธ์ทั้งห้าของขงจื้อ ฮว่านทื่อมีความสัมพันธ์กับทวิ่เกี่ยวในสอง ประการ คือ การเป็นขุนนางกับประชาชน และการเป็นญาติพี่น้องในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างขุนนางกับประชาชนฮว่านทื่อไม่สามารถดูแลประชาชน(ทวิ่เกี่ยว)ด้วยความเมตตาและซื่อสัตย์สุจริตได้ ในด้านความสัมพันธ์แบบญาติพี่น้อง ฮว่านทื่อก็ไม่สร้างความสามัคคีปองครองรักใคร่กัน ในขณะที่หากมองขึ้นไปถึงความสัมพันธ์สามภรรยาที่ปรากฏภาพการปฏิเสธความสัมพันธ์ที่พึงมีความรักใคร่สนิทสนมหาด้วยความซื่อตรงต่อกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าฮว่านทื่อไม่สามารถรักษารูปแบบความสัมพันธ์ให้ดำเนินไปตามหลักของความสัมพันธ์ทั้งห้าของขงจื้อซึ่งหลักการของความสัมพันธ์ทั้งห้านี้เป็นแนวทางปฏิบัติที่สร้างความสงบสุขในสังคม เมื่อไม่สามารถรักษาได้ครอบครัวของฮว่านทื่อจึงไม่มีความสุขผู้คนที่อาศัยอยู่ร่วมกันเช่น ทวิ่เกี่ยว และทุกซึงย่อมประสบความทุกข์ไม่ว่าจะเป็นทางกายหรือใจก็ตาม

4.5 ตู๋ปาและบากปา: แม่เล้า

ตัวละครสองตัวนี้เป็นตัวละครที่มีบทบาทคล้ายคลึงกัน คือเป็นตัวละครที่ประกอบอาชีพค้าผู้หญิงเช่นเดียวกัน และตัวละครเอกทวิ่เกี่ยวเป็นผู้หญิงที่ถูกล่อลวงให้เป็นโสเภณีโดยคนทั้งคู่ ครั้งแรกจากการล่อลวงของตู๋ปา และในครั้งที่สองจากการล่อลวงของบากปา เมื่อพิจารณาบทบาทของทั้งคู่จึงไม่แตกต่างกัน

“Nào ngờ cũng tỏ bợm gia,
Bạc Bà học với Tú Bà đồng môn!”⁵⁷

“Who could suspect that Bac Ba was a tricky soul
graduated like Tu Ba from a lewd school?!”⁵⁸

กลลวงต่างๆถูกนำมาใช้เพื่อล่อลวงให้ทวิ่เกี่ยวหลงเชื่อ ในคราวตู๋ปานั้นใช้เสอแคงหลานชายแกล้งเข้ามาตีสนิทและยื่นความช่วยเหลือว่าจะช่วยพาหนีแท้จริงแล้วเป็นการพาเข้าสู่กับดักที่วางไว้นั่นเอง ในขณะที่บากปาเองก็ใช้หลานชายบากแห่งเป็นกับดักหลอกทวิ่เกี่ยวแต่งงานแท้จริงคือการลวงไปขาย จะเห็นว่าทั้งคู่ใช้ผู้ชายเป็นเครื่องมือในการหลอกล่อผู้หญิงเช่นทวิ่เกี่ยวให้หลงกลได้อย่างง่ายดาย เนื่องด้วยทั้งคู่เข้าใจในขนบสังคมที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชาย ผู้หญิงที่ ออก

⁵⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 122.

⁵⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 202.

จากครอบครัวของบิดาได้ต้องมีครอบครัวของสามีรองรับเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของผู้หญิงตามขนบในสังคมที่ได้รับอิทธิพลขงจื้อ อย่างไรก็ตามการที่ทั้งสองเข้าใจในขนบของสังคม มิได้เป็นเครื่องกำหนดการกระทำของทั้งคู่เลย เพราะต่างก็ละเลยที่จะกระทำตามแต่กลับมองเห็นเป็นช่องว่างในการหาประโยชน์ใส่ตน และเมื่อพบเจอสิ่งใดก็มักคำนวณออกมาเป็นผลได้ผลเสียที่ตนจะได้รับ ดังตอนที่ตุ๋บารู้ว่าทวิ่เกี่ยวได้เข้าหอกับหมาขี้มึงแล้วนั้นก็โมโหเนื่องด้วยราคาของพรหมจรรย์ที่หายไป

“Con kia có giờ bai bậy,

Nhập gia, phải cứ phép nhà tao đây.”⁵⁹

“The hymen’s graze has been soiled and lost.

To hell has gone all our money as a ghost!”⁶⁰

และในตอนที่บาคบ่ารู้จักกับทวิ่เกี่ยวก็คิดถึงธุรกิจของตนเองที่ต้องการคนสวยเช่นนี้

“Thấy nàng mặn phấn tươi son,

Mừng thắm đứớc mỗi bán buôn có lời.”⁶¹

“The old hag, at sight of Thuy Kieu’s prettiness,

rejoiced at trading her for a welcome business.”⁶²

ตัวละครตุ๋บ่าและบาคบ่าต่างก็มีกรรมในการพูดเพื่อหาประโยชน์ทั้งคำพูดที่เป็นทั้งไม่แจ้งและไม่อ่อนในการทำให้ผู้ฟังยินยอมทำตามที่ตนต้องการ ดังคำพูดของตุ๋บ่าที่ต้องการให้ทวิ่เกี่ยวยอมเป็นโสเภณี

“Con kia đã bán cho ta,

Nhập gia, phải cứ phép nhà tao đây.”⁶³

⁵⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 75.

⁶⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 126.

⁶¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 122.

⁶² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 202.

“On your part, little scamp, you’re sold to me.
Noe that you’re here, my word is law, you’ll see.”⁶⁴

ในตอนนี้เป็นการใช้อำนาจของตุ๋บ่าที่แสดงความเป็นเจ้าของที่มีต่อทวิ่เกี่ยว จึงได้การยกเอาคำพูดของตนเองเป็นใหญ่เทียบเท่ากับกฎหมายที่ทวิ่เกี่ยวข้องต้องกลัวและยอมปฏิบัติตาม และเมื่อเห็นว่าไม้แข็งใช้ไม่ได้ผลก็เปลี่ยนไปใช้ไม้อ่อน

“Mụ rãng : “Con hãy thông dong,
Phai đều lòng lại dối lòng mà chơi.
Mai sau ở chẳng như lời,
Trên đầu có bóng mặt trời rãng soi.”⁶⁵

“The bawd said, “my child, set your mind at ease.
Don’t think I’m trying to cheat you, please.
Should my deed later perjure my word, you’ll see
the sun above there down here to judge me”⁶⁶

ในตอนนี้จะพบว่าคำที่ตุ๋บ่าใช้จะเป็นการปลุกปลอบให้ทวิ่เกี่ยวมองเห็นเหตุผลในการกระทำของตุ๋บ่า ว่าถูกต้องตามกฎหมายและนำเอาพระอาทิตย์มาเป็นพยานให้ตัวเอง ในขณะที่บ่าใช้คำพูดที่อ้างเหตุผลถึงการต้องแต่งงานของทวิ่เกี่ยวกับหลานตัวเอง

“Rãng : “Nàng muôn dạm một thân,
Lại mang lấy tiếng dữ gằn, lạnh xa.
Kheo oan gia, của phá gia,
Còn ai dám chửa vào nhà nữa đây?
Kíp toan kiếm chôn xe dây,
Không dung chửa dễ mà bay đàng trời.”⁶⁷

⁶³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 75.

⁶⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 126.

⁶⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 78.

⁶⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 130.

⁶⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 122.

“She said, “you’re a long way from home, and alone
with such an evil repute! It has all gone!
Am I your victim? What a plague I have now!
What fool dare to shelter you anyhow?
Catching hold of a man is your only way!
Otherwise it’d be hard to fly away.”⁶⁸

ในตอนนี้แสดงให้เห็นว่า บากบ่าเป็นผู้ที่เข้าใจสถานภาพของผู้หญิงในสังคมได้เป็นอย่างดี การกล่าวอ้างถึงการออกจากบ้านอย่างโดดเดี่ยวของผู้หญิงว่าเป็นสิ่งที่อันตราย ผู้ชายคือหลักประกันและเป็นตัวช่วยของผู้หญิงในการเดินทางนอกบ้าน การแสดงออกซึ่งความเข้าใจและเห็นใจนี้แม้ว่าไม่ทำให้ทวิ่เกี่ยวข้องแต่เหตุผลที่ยกมานี้เองที่ทำให้ทวิ่เกี่ยวข้องตกลงใจแต่งงานและกลายเป็นเหยื่อของคนโกงอีกครั้ง

ทั้งนี้จากคำพูดของตัวละครจะพบว่าสิ่งที่ทั้งสองต้องการคือผลประโยชน์เท่านั้นเป็นการหว่านล้อมให้กระทำในสิ่งที่ตนต้องการ มิใช่ต้องการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตัวละครนี้จึงเป็นตัวแทนของผู้ร้ายในสังคมที่คอยแต่จะหาผลประโยชน์จากผู้อื่น เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของตุ๋บ่าและบากบ่าจะพบว่า เป็นบทบาทของผู้หญิงที่ขนานกับบทบาทของขุนนางโหดเหี้ยมซึ่งเป็นผู้ชาย ภาพของการใช้คำพูดของทั้งสองฝ่ายในการหลอกลวงทวิ่เกี่ยวข้องให้หลงกลและถูกนำไปใช้ประโยชน์แสดงถึงความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนซึ่งต่างก็เป็นตัวแทนของเหลื่อมล้ำสังคมนั่นเอง

เมื่อตัวละครหญิงทั้งหมดที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบ จะพบว่าตัวละครทวิ่เกี่ยวข้องได้ถูกจัดวางให้เป็นตัวละครเอกและตัวละครที่เหลื่อมล้ำสามารถแบ่งออกได้เป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายตัวเอกประกอบด้วย ทวิ่เวินและแม่ชีสักเสวียน อีกฝ่ายคือ ฝ่ายปฏิบัติ ประกอบด้วย ฮว่านทื่อ ตุ๋บ่าและบากบ่า ซึ่งตัวละครทั้งหมดต่างก็เป็นตัวแทนของคนในสังคมที่มีจุดยืนหรือความต้องการที่แตกต่างกัน

⁶⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 204.

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตัวละครเอก ทวีแก้ว กับตัวละครหญิงอื่นนั้น จะพบว่า ทวีแก้วมีความแตกต่างจากตัวละครหญิงอื่นอย่างมากเนื่องจากทวีแก้วมีในสิ่งที่ผู้หญิงอื่นไม่มี ประการแรกที่เป็นจุดเด่นนั่นคือ รูปลักษณะที่เป็นเอกหามีใครเทียบเทียมนาง

“Kiêu càng sắc sao mận mà”⁶⁹

“Yet, Kiêu’s grace was especially deep and keen.”⁷⁰

ทวีแก้วไม่เพียงมีความสวยงามที่เป็นรูปสมบัติของผู้หญิง ด้านความสามารถที่เป็นคุณสมบัติของผู้ชายเธอก็มีอย่างเต็มเปี่ยมราวได้รับพรจากสวรรค์

“Thông minh vốn sẵn tinh trời,
Pha nghệ thi họa, đủ mùi ca ngâm.”⁷¹

“Being graced by Heaven with natural wit,
for poetry, music and arts she was well fit.”⁷²

เมื่อก้าวถึงสติปัญญาและความสามารถมักเป็นสิ่งที่กล่าวชื่นชมผู้ชายมากกว่าผู้หญิงในสังคมขงจื้อ ภาพของผู้ชายที่ปรากฏจึงเป็นภาพของผู้ชายที่คงแก่เรียน เช่น ภาพของกิมครอง

“Trông chừng thấy một văn nhân,
Lỏng buông tay khấu bước lần dậm bằng.

Với Vương Quan trước vốn là **đồng thân**.”⁷³

(เน้นข้อความโดยผู้เขียน)

“Then they saw a young scholar on horseback
who slowly drew near with a rein hanging slack.

...

⁶⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 36.

⁷⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 56.

⁷¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 36.

⁷² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 56.

⁷³ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 41.

and Kim had been a scholar-mate of Vuong's"⁷⁴

(เน้นข้อความโดยผู้เขียน)

การนำเสนอภาพลักษณ์ของการเป็นผู้เล่าเรียนหนังสือของผู้ชายปรากฏอยู่ในตัวละครเป็น
แสดงถึงสถานภาพที่สูงในสังคม คำว่า “**đồng thân**” ไม่เพียงหมายถึงคนที่เรียนหนังสือด้วยกัน
ยังเป็นการแบ่งชนชั้นของการสมาคมกันระหว่างผู้เล่าเรียนหรือบัณฑิตเท่านั้น และแนวทาง การ
ดำเนินชีวิตของบัณฑิตคือการรับราชการดังปรากฏในเรื่อง

“Chê khoa gặp hội trường văn,
Vuong, Kim cùng chiêm bảg xuân một ngày.”⁷⁵

“In the capital, by hap a state exam came,
listing both Vuong and Kim's names on the board of fram!”⁷⁶

ทั้งนี้การเป็นขุนนางได้กลายเป็นความใฝ่ฝันและจุดมุ่งหมายของเด็กชายชาวเวียดนาม อัน
นำไปสู่การสร้างเกียรติยศ ชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล ในขณะที่ผู้หญิงไม่มีสิทธิในการที่จะสอบเป็น
ขุนนาง ดังนั้นความสามารถที่ตัวละครที่เกี่ยวมีจึงถูกบดบังคุณค่าด้วยความเป็นผู้หญิง อย่างไรก็ตาม
ตามหากเปรียบเทียบกับผู้หญิงด้วยที่เกี่ยวนับได้ว่าเป็นตัวละครที่สมบูรณ์แบบทั้งในด้านรูปสมบัติ
และคุณสมบัติ

“Sắc đành đòi một, tài đành họa hai.”⁷⁷

“Her gift was nearly peerless, her charm most great!”⁷⁸

ความสมบูรณ์แบบพร้อมของตัวละครเอกที่เกี่ยวนี้กลับเป็นจุดเด่นให้เธอเป็นที่ต้องตาต้องใจ
ของหนุ่มมิชฉาชีพที่ค้าผู้หญิง เช่น ตู๋ป่าและบากบ่า เป็นที่ริษยาของภรรยาหลวงอย่างฮว่านทื่อ สิ่ง
เหล่านี้เองที่ผลักดันให้เธอกลายเป็นตัวเลือกในการทดสอบของชะตากรรม นอกจากนี้ สิ่ง

⁷⁴ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. pp.64-66.

⁷⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 154.

⁷⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 254.

⁷⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 36.

⁷⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 56.

ปฏิเสธไม่ได้จากอุปนิสัยส่วนตัวของทวิ่ก็ยกก็แตกต่างจากตัวละครผู้หญิงตัวอื่นคือ ทวิ่ก็ยกเป็นผู้หญิงที่กล้าแสดงออกถึงความต้องการของตนเองอย่างไม่ปิดบังและมีความคิด ที่แหวกขนบบางอย่างดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ภาพของทวิ่ก็ยกยังเป็นภาพของผู้หญิงที่ กล้าหาญและรับผิดชอบไม่ต่างจากผู้ชาย

“Kiếp xưa đã vụng đàng tu,
Kiếp này chẳng kéo đèn bù mới xuôi
Dầu sao bình đã vỡ rồi,
Lấy thân mà trả nợ đời cho xong”⁷⁹

“Since I've done some wrong in the past span,
in this on I must make up for that, then!
All is lost! My life's but a broken vase.
I'll redeem it with my body in any case.”⁸⁰

ในที่นี้ทวิ่ก็ยกแสดงความรับผิดชอบต่อความผิดที่ตนได้กระทำ แม้จะรู้ว่าเป็นอุบายที่วางไว้ของตุ๋บ่าอันนำมาซึ่งการต้องเป็น โสเภณี สภาพของทวิ่ก็ยกที่เปรียบเทียบกับไม่ต่างจากแจกันแตก (bình đã vỡ rồi) นั้นเป็นภาพพจน์ที่เคยปรากฏมาแล้วกับคำมเตียนซึ่งเท่ากับเป็นคน ที่ตายไปแล้วนั้น ทวิ่ก็ยกแสดงออกถึงการไม่ยอมจำนนต่อความเลวร้ายที่เกิดขึ้นที่ถูกกำหนดมาให้ เป็นชะตากรรมของเธอ จึงเกิดถ้อยคำที่กล่าวถึงความต้องการที่จะเรียกร้องแก้ไขชีวิตของเธอให้กลับคืนสู่ความถูกต้องอีกครั้งไม่ว่าต้องทำอะไรก็ตาม (Lấy thân mà trả nợ đời cho xong) และในทุก การกระทำของทวิ่ก็ยกในสายตาที่เป็นธรรมไม่มีการกระทำใดที่เป็นการทำผิดเลยซึ่งแตกต่างจาก การกระทำของตัวละครร้ายเช่นตุ๋บ่าและบาคบ่าที่ไม่ว่าจะมองจากมุมใดก็ล้วนแต่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ผิด

เมื่อพิจารณาภายใต้การอบรมจากครอบครัวเดียวกันของทวิ่ก็ยกและทวิ่เวินที่ต้องการให้ ลูกสาวดำเนินชีวิตอยู่บนวิถีของสังคมสำหรับผู้หญิงนั้นคือการสร้างกรอบของสถานะทางสังคมที่ ผูกพันกับครอบครัวโดยให้ผู้หญิงมีสถานะเป็น ลูกสาว ภรรยา และมารดา สิ่งที่พ่อคาดหวังกับ ลูกสาวคือการแต่งงานมีครอบครัวที่ดีอันเป็นการสร้างสถานะภรรยาให้กับลูกสาวของตน

⁷⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 85.

⁸⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 142.

“Nuôi con, những ước về sau,
Trao tơ phôi lứa, gieo cầu đáng nơi.”⁸¹

“I’ve brought my daughter up and stayed to watch
her time for a thread or ball in good match.”⁸²

การแต่งงานจึงเป็นเรื่องใหญ่สำหรับผู้หญิงในสังคมเวียดนามเพราะผู้หญิงในสถานะภรรยาต้องพึ่งพาผู้ชายที่เป็นสามีหากได้สามีที่ดีก็นำความสุขมาสู่ครอบครัว ดังนั้นการแต่งงานของทวิเวินกับกิมต๋องซึ่งเป็นคนดีมีฐานะและการศึกษาจึงเหมือนเป็นการรับประกันว่าชีวิตครอบครัวของทวิเวินต้องเป็นไปอย่างผาสุก ในขณะที่การแต่งงานของทวิเวินเกี่ยวข้องเป็นการแต่งงานกับคนหลอกลวงอย่างหมาฮัมซิง หรือคนที่ไม่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ทุกอย่างจึงเกิดความทุกข์และเคราะห์กรรมแก่ผู้หญิงที่เป็นภรรยา อย่างไรก็ตามทวิเวินเป็นผู้หญิงที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองที่แสดงชัดตั้งแต่เริ่มแรกนับตั้งแต่คราวที่ได้รู้จักกิมต๋อง ทวิเวินก็มีใจสมัครรักใคร่และเมื่อมีโอกาสก็แสดงออกถึงความรู้สึก การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำที่ขัดต่อขนบสังคมของผู้หญิงที่พึงต้องเก็บงำความรู้สึก แต่ทวิเวินมิได้ทำเช่นนั้นด้วยความเป็นตัวของตัวเองประกอบกับสติปัญญาที่สร้างให้ตัวละครมีเหตุผลทำให้ทวิเวินสามารถที่จะแสดงออกถึงความรู้สึกที่ตนมิได้บนพื้นฐานของเหตุผลของตนและมิได้สร้างความขัดแย้งที่รุนแรงต่อขนบข้อห้ามของสังคมเช่น การมีสัมพันธ์ฉันชู้สาว ประกอบกับไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ใด ในทางกลับกันการตัดสินใจขายตัวแต่งงานกับหมาฮัมซิง กลับเป็นการกระทำเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของครอบครัว และการตัดสินใจสามีภักดีต่อทางการก็เป็นการช่วยเหลือสังคมมิให้เกิดการต่อสู้อันจะก่อความเดือดร้อนต่อคนในสังคม อีกทั้งทวิเวินก็ได้ปฏิเสธการเชื่อฟังที่ลูกสาวพึงมีต่อบิดาและภรรยาพึงมีต่อสามี ยังปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การกระทำของทวิเวินสร้างภาพของผู้หญิงที่เป็นตัวของตัวเองและดำเนินอยู่บนขนบปฏิบัติที่ดีงามของสังคม

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครปฏิกฤษจะพบว่า ตัวละครเอกเป็นฝ่ายถูกกระทำ ในขณะที่ตัวละครฝ่ายปฏิกฤษเป็นฝ่ายกระทำซึ่งตัวละครฝ่ายปฏิกฤษนี้สามารถใช้พื้นที่แบ่งได้เป็นสองพวกคือ พวกแรกจะครอบคลุมพื้นที่ปิดของครอบครัว ฮวานทือคือตัวละครที่อยู่ในพื้นที่นี้ สิ่งที่ฮวานทือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งทวิเวินคือ “กฎบ้าน” การใช้สถานะของ “นาย” รังแก “บ่าว” เป็นการกระทำที่สามารถทำได้ เนื่องจากทวิเวินในฐานะบ่าวอาจเทียบได้

⁸¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 62.

⁸² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 104.

กับทาสในสังคมไทยนั้นเป็นฐานะที่ด้อยต่ำมากถึงขั้นที่ว่าเมื่อพบเจอกับทุกสิ่งสามีก็มีอาจพุดคุยได้ เป็นลักษณะของการเหลื่อมล้ำทางสังคมในยุคสมัยนั้น ภายใต้กรอบของบ้านกฎหมายไม่สามารถเข้ามาสอดแทรกได้ อีกพวกหนึ่งคือพวกที่ครอบคลุมนพื้นที่ปิดของสังคมเนื่องจากสังคมก็มีกฎหมายเป็นข้อบังคับลักษณะของพื้นที่ปิดนี้ถูกนำมาใช้ประโยชน์จากช่องว่างของกฎหมายโดยพวกตุ๋ม และบอกว่า การใช้ความคิดของทวิ่เกี่ยวกับผู้มัดให้กระทำในสิ่งที่ตนต้องการ สิ่งที่พบคือพื้นที่ที่ปิดไม่เปิดโอกาสให้ตัวละครได้เป็นอิสระในแต่ละสถานที่ล้วนมีกฎข้อบังคับที่ต้องการทำตามในขณะที่ผู้ร้ายกลับละเลยและใช้กฎนั้นในการทำร้ายผู้อื่น เมื่อทวิ่เกี่ยวข้องมีอำนาจและเป็นผู้รักษากฎแทนเป็นการกลับหัวอำนาจที่เคยมีมาในตอนต้นการตอบแทนการกระทำของทวิ่เกี่ยวข้องต่อผู้ที่ทำไว้กับตนจึงเป็นการนำกฎต่างๆนี้กลับมาใช้อีกครั้ง แต่การใช้กฎเหล่านี้ของทวิ่เกี่ยวข้องกลับไม่ใช่การใช้ด้านใดด้านหนึ่งเช่นที่เคยถูกระงับ การประสานรอมระหว่างกฎบ้านและกฎหมาย ภาพของการรังแกกันระหว่างเมียหลวงกับเมียน้อยของฮว่านทือจึงไม่ใช่เรื่องที่รุนแรง เมื่อเปรียบเทียบกับกรังแกกันของคนในสังคมเพื่อผลประโยชน์เช่นที่ตุ๋มและบอกว่ากระทำ การกระทำของทวิ่เกี่ยวนี้เป็นการแสดงออกตามปรัชญาขงจื้อถึง “การตอบแทน” ที่กล่าวไว้ว่า

“จงตอบแทนความชั่วด้วยความยุติธรรม และตอบแทนความดีด้วยความดี”⁸³

ข้อความนี้แทนเรื่องราวการกระทำของทวิ่เกี่ยวในตอนนี้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในตอนท้ายเรื่องการตอบแทนความดีของทวิ่เกี่ยวที่ได้ทำมาด้วยความดีให้หลุดพ้นจากเคราะห์กรรมจึงเป็นภาพแทนบทบาทของสวรรค์ ซึ่งเป็นตัวละครที่ไม่ปรากฏตัวแต่เป็นผู้ชักนำให้เกิดเรื่องราวขึ้นมา ภาพของทวิ่เกี่ยวซึ่งเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่กล้าเผชิญกับโลกภายนอกเพียงลำพังได้ปรากฏใน สายตาของคนในสังคม

“Đã nên có nghĩa, có nhân,
Trước sau trọn vẹn, xa gần ngợi khen.”⁸⁴

“She so fair and wise in every case,
that her manners helped her win the world's praise.”⁸⁵

⁸³ เสถียร โปธินันทะ, *เมรีตะวันออก*. (กรุงเทพฯ ; สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2522), หน้า 165.

⁸⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 156.

ความงาม สติปัญญาและการกระทำได้ประกอบขึ้นมาเป็นภาพลักษณ์ของตัวละครเอก การตัดสินใจเลือกของทวิ่เกี่ยวแสดงถึงเจตน์จำนงเสรีของผู้หญิงที่โดดเด่นออกมาภายใต้สังคมปิตาธิปไตยที่ปิดกั้นการแสดงออกในด้านต่างๆของผู้หญิงด้วยค่านิยมและจารีต ตลอดจนขนบประเพณีซึ่งไม่เพียงเป็นการควบคุมผู้หญิงให้อยู่ในอำนาจของผู้ชาย แต่ยังกลายเป็นอาวุธที่ทำร้ายผู้หญิงเช่นที่ทวิ่เกี่ยวได้พบ อย่างไรก็ตามการต่อสู้ดิ้นรนของตัวละครทวิ่เกี่ยวแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งที่ผู้หญิงพึงมี ตลอดจนการไม่ลดละหรือยอมแพ้ต่อภัยคุกคามจากผู้คนและสังคมที่เข้ามา ในทางกลับกันทวิ่เกี่ยวยังแสดงให้เห็นถึงการกระทำเพื่อส่วนรวมโดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลักสำคัญซึ่งเป็นคุณธรรมที่น่ายกย่อง สิ่งต่างๆเหล่านี้จึงเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้หญิงและกลายเป็นภาพลักษณ์ของสตรีเวียดนามซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸⁵ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 258.

บทที่ 5

ภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏใน ทวี เกี้ยว

วรรณกรรมได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิดของศิลปินที่สร้างงานเขียนในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อเรื่องราวที่นำมาเสนอ โดยใช้ตัวละครที่สร้างขึ้นสะท้อนภาพของคนในสังคมผ่านเรื่องราว การศึกษาภาพลักษณ์สตรีจากวรรณคดีเรื่อง *ทวี เกี้ยว* เป็นการศึกษาภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏผ่านตัวละครผู้หญิงอันสะท้อนภาพลักษณ์ของผู้หญิงเวียดนามได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะพบว่าตัวละครหญิงในเรื่องนี้มีบทบาทและกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่โดดเด่นสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

5.1 ผู้หญิงตามขนบธรรมเนียมปฏิบัติ “ตามต่อง”(tam tông)

ประเทศเวียดนามภายใต้การปกครองที่ยึดหลักของขงจื้อที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศจีนนั้นส่งผลให้รูปแบบของขนบธรรมเนียมประเพณีของเวียดนามใกล้เคียงกับจีนมากอย่างแทบไม่อาจแยกจากกันได้ การรับอิทธิพลทางสังคมที่มีลักษณะแบบปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นส่วนหนึ่งของผู้ชาย และเป็นเพศที่อ่อนแอไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้จึงต้องพึ่งพาผู้ชาย ผู้ชายจึงกลายเป็นเสาหลักในชีวิตของผู้หญิงและกลายเป็นขนบธรรมเนียมปฏิบัติของสตรีที่พึงต้องยึดถือปฏิบัติซึ่งสิ่งนี้ได้กล่าวไว้ในหลักการของขงจื้อที่ว่า

“ผู้ชายเป็นตัวแทนแห่งสวรรค์(ฟ้า) และเป็นสิ่งที่สูงส่งที่สุด
เหนือกว่าทุกๆสิ่ง
ผู้หญิงจะต้องยอมเชื่อฟังสถาบันของผู้ชาย และช่วยเขาดำเนิน
หลักการต่างๆของเขาให้สำเร็จผล
ในแง่นี้ เธอไม่ควรจะตัดสินใจในสิ่งใดๆด้วยตนเองและจะต้อง
วางตัวอยู่ภายใต้กฎแห่งความเชื่อฟังทั้งสาม
เมื่อเธอยังเด็ก เธอต้องเชื่อฟังบิดาและพี่ชาย
เมื่อแต่งงานแล้ว เธอต้องเชื่อฟังสามี

เมื่อสามีของเธอตาย เธอต้องเชื่อฟังบุตรชายของเธอและเธอไม่
ควรคิดถึงงานแต่งงานครั้งที่สองอีก”¹

ตามต้องเป็นขนบธรรมเนียมปฏิบัติหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้หญิงในสังคมเวียดนาม
ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ หลักการดังกล่าวเป็นการยกย่องผู้ชายในสังคมชายเป็นใหญ่
สร้างผู้หญิงให้เป็นผู้ตามที่ดี ชีวิตของผู้หญิงจะแบ่งออกเป็นสามสถานะคือ ลูกสาว ภรรยา และ
มารดา ซึ่งสถานะทั้งสามนี้ล้วนพันผูกกับผู้ชายทั้งสิ้น

จากเรื่องนี้จะพบภาพของครอบครัวตระกูลเวียงซึ่งเป็นครอบครัวของตัวละครเอกซึ่งเป็น
ลูกสาว คือ ทวีเกี่ยวและน้องสาวทวิเวิน ทั้งสองคนต่างก็เป็นลูกสาวที่เชื่อฟังผู้เป็นบิดา โดยจะเห็น
ได้ชัดเจนจากตอนที่เกิดเหตุการณ์ร้ายขึ้นกับครอบครัวทำให้ทวีเกี่ยวต้องขายตัวแต่งงานกับผู้อื่น
เพื่อนำเงินสินสอดมาช่วยเหลือไถ่ตัวพ่อและน้องชายซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ยกมาที่ว่า
“ผู้หญิงจะต้องยอมเชื่อฟังสถาบันของผู้ชาย และช่วยเขาดำเนินหลักการต่างๆของเขาให้สำเร็จผล”
การเสียสละของทวีเกี่ยวจึงเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บิดาและน้องชายซึ่งเป็นสถาบันผู้ชายใน
ครอบครัวของเธอ ทั้งนี้ทวีเกี่ยวได้มีพันธะสัญญาแต่งงานกับกิมตรอง ทวีเกี่ยวจึงขอร้องให้
น้องสาวทวิเวินแต่งงานแทนตนเพื่อรักษาคำสัญญา จากจุดนี้ทวิเวินไม่ได้ตัดสินใจด้วยตัวเองแต่
เป็นบิดาที่ ตัดสินใจให้ทวิเวินแต่งงานกับกิมตรองแทนซึ่งทวิเวินก็ยอมแต่งงานตามคำของ
บิดา การกระทำของทวิเวินจึงเป็นการกระทำที่เชื่อฟังบิดาอย่างไม่มีข้อแม้ซึ่งเป็นภาพของลูกสาวที่
อยู่ในขนบ ข้อหนึ่งในหลัก “ตามต้อง” เช่นเดียวกันกับทวีเกี่ยวเมื่อเธอได้กลับคืนสู่ครอบครัว
ซึ่งเป็นการกลับสู่สถานะลูกสาวอีกครั้งเนื่องจากทวีเกี่ยวไม่มีพันธะผูกพันเป็นภรรยาหรือแม่ของ
ผู้ใด ดังนั้นผู้เป็นบิดาจึงกลับเข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งนี้เมื่อบิดาต้องการให้ทวีเกี่ยวแต่งงาน(ใหม่)
กับกิมตรองตามสัญญาที่ทวีเกี่ยวเคยให้ไว้แม้ว่าทวีเกี่ยวจะอ้างถึงสิ่งต่างๆซึ่งแสดงถึงความไม่
ยินยอมที่จะแต่งงาน

“Dứt lời nương vùi gạt đi:
“Sự muôn năm cũ kẻ chi bây giờ!
Một lời tuy có ước xưa,
Xét mình dải gío dầm mưa đã nhiên.
Nói càng hô thẹn trăm chiều,

¹ เกรแฮม บรัซ, *สร้างชีวิตและสังคมตามหลักคำสอนของขงจื้อ*. แปลโดย ละเอียด
ศิลาน้อย(กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2530), หน้า 172.

Thà cho ngòn nước thủy trào chảy xuôi.”²

““Let bygones be bygone. Those things of yore,”

said Kieu in protest, “don’t evoke them any more.

We two once had our oath for life, its plain,

but since then I’ve been exposed to wind and rain.

To speak of it please know I am so shy!

Let it follow the tide and that way roll by!”³

จากตรงนี้ทิวี่เกี่ยวขอร้องให้คำสัญญาที่เคยมีนั้นเป็นเพียงอดีตให้ผ่านพ้นไป จะเห็นถึงความไม่ต้องการที่จะแต่งงานของทิวี่เกี่ยวทั้งนี้เพราะทิวี่เกี่ยวเป็นผู้ที่รักษาสัจย์มากแต่ในครั้งน้กลับยอมที่จะเสียสัจย์ เนื่องจากทิวี่เกี่ยวรู้สึว่าตนเองไม่เหมาะสมที่จะแต่งงานด้วยตนไม่บริสุทธิ์พอสำหรับการเป็นเจ้าสาว และแม้ว่ากิมตรองจะพูดเช่นไรทิวี่เกี่ยวก็ยังยืนยันที่จะไม่แต่งงาน แต่เมื่อบิดาของทิวี่เกี่ยวเห็นด้วยกับกิมตรองและตกลงให้ทิวี่เกี่ยวแต่งงานทำให้ทิวี่เกี่ยวต้องทำตามทีพ่อแม่ของตนต้องการด้วยความอึดอัดใจ

“Nghe chàng nói đã hết điều,

Hai thân thì cũng quyết theo một bài.

Hết lời, khôn lẽ chối lời,

Cúi đầu nương những vấn dai thở than.”⁴

“Kieu heard Kim through—he argued and he begged,

and both her parents were at one with him.

Outtalked, she could no longer disagree.

She bowed her head and yielded, stifling sighs.”⁵

² Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 163.

³ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 268.

⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 165.

⁵ Nguyen Du, *The Tale of Kieu*. p. 138.

จากตอนนี้ทำให้เห็นภาพของการเชื่อฟังบิดาอย่างเคร่งครัดของลูกสาวแม้ว่าจะไม่เต็มใจก็ตาม การเชื่อฟังบิดานี้เป็นสิ่งที่คนสังคมเวียดนามยึดถืออย่างเคร่งครัดจนมีคำสอนที่ขึ้นใจว่า “Con phải nghe lời cha dạy” แปลว่า “ลูกต้องเชื่อฟังคำพ่อสอน” ซึ่งถือเป็นระเบียบปฏิบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้ที่เป็นลูก และปรากฏในเรื่องดังคำบรรยายในเรื่อง “Nghe lời, nường phải chịu lòng”⁶

“With her father’s words Kiêu fell into line”⁷

เมื่อลูกสาวแต่งงานสถานภาพของผู้หญิงจากลูกสาวแปรเปลี่ยนเป็นภรรยาผู้ผู้หญิงในสถานภาพนี้ต้องเชื่อฟังกลายเป็นสามีแทนบิดา คำพูดของสามีจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความเคารพและยึดถือปฏิบัติตาม ดังเห็นได้จากการรอคอยของทวิ้เกี่ยวข้องการกลับมาของตื้อหายที่ไปรบและบอกให้ทวิ้เกี่ยวข้องนอนอยู่ที่บ้าน ทวิ้เกี่ยวนำเสนอภาพของผู้หญิงที่เป็นภรรยาคอยสามีที่ไปรบด้วยความภักดีเป็นการเชื่อฟังคำสั่งของสามีอย่างเคร่งครัด และเมื่อตื้อหายตายทวิ้เกี่ยวก็เป็นภรรยาที่ดั้นคือการไม่นึกถึงการแต่งงานใหม่อันเป็นไปตามหลักของจื้อที่กล่าวไว้ข้างต้น และเมื่อทวิ้เกี่ยวกลายเป็นหญิงหม้ายสถานภาพกลับสู่การเป็นลูกสาวการแต่งงานใหม่นั้นก็เป็นไปตามคำสั่งของบิดามีใช้ความคิดของตนจึงไม่ขัดต่อหลักขงจื้อ

ในตอนท้ายของเรื่องจะพบว่าความบริสุทธิ์ซึ่งแทนถึงการยอมรับของสังคมที่ทวิ้เกี่ยวข้องต้องการหลังจากที่ต้องเผชิญเคราะห์กรรมจากการเป็นโสเภณีอันเป็นรอยต่างพร้อยในชีวิตนั้นก็ได้รับการชำระล้างด้วยคำพูดของกิมตรองผู้เป็นสามีในคืนเินแต่งงานซึ่งเป็นคำพูดที่เกิดจากความเข้าใจที่มีต่อทวิ้เกี่ยวและมีความหมายกับทวิ้เกี่ยวผู้เป็นภรรยาอย่างมาก ทวิ้เกี่ยวนั้นมีความรักให้กับกิมตรองอย่างไม่มีวันลบเลือนแต่การที่ตนผ่านผู้ชายหลายคนทำให้เกิดความรู้สึกละอายที่ไม่สามารถรักษาความบริสุทธิ์แก่คนที่ตนรักได้ การแต่งงานเข้าหอจึงเป็นเสมือนการตอกย้ำความด้อยค่าของตนต่อคนรักแต่ด้วยความที่เป็นภรรยาจึงไม่มีสิทธิที่จะพูดปฏิเสธความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาในคืนเข้าหอได้ ดังนั้นเมื่อถ้อยคำที่ตรงใจของตนออกมาจากสามีจึงเหมือนเป็นคำอนุญาตที่ต้องปฏิบัติตามในครั้งนี่จึงเต็มไปด้วยความพอใจ “คำพูด” ของผู้เป็นสามีจึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้หญิงที่อยู่เ็นสถานะภรรยา เช่นเดียวกับทวิ้เกี่ยวที่คำพูดของ

⁶ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 162.

⁷ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 266.

กิมตรองสามีเป็นเสมือนสิ่งที่ยกน้ำบริสุทธิ์พ้นจากโคลนตมเทียบกับการดึงเธอให้หลุดพ้นจากมลทินที่มีในชีวิต

ภาพของภรรยาที่ต้องเชื่อฟังสามีนี้อปรากฏอยู่ในตัวละครหญิงอื่นในเรื่องที่เป็นตัวละครปฏิบัติด้วยเช่นกัน นั่นคือ ฮว่านทื่อ จากเรื่องจะพบว่าตัวละครฮว่านทื่อภรรยาของทุกซิงเป็นผู้หญิงที่ซื่อหึงและเจ้าชู้เจ้าอย่างด้วยเกิดในตระกูลขุนนาง ดังนั้นเมื่อทราบข่าวว่าสามีตนมีภรณาน้อยนอกบ้านก็เกิดความขุ่นเคืองและเมื่อสามีพยายามปิดบังก็ยิ่งโกรธ อย่างไรก็ตามฮว่านทื่อก็ยังคงเป็นภรรยาที่มีพื้นฐานในการเชื่อฟังสามีดั่งแสดงให้เห็นจากคำพูดของฮว่านทื่อ

“Vi bằng thú thật cùng ta,
Cũng dong kẻ dưới mới là lượng trên.”⁸

“Had he only confessed their fault, to be frank,
I could have tolerated her to deserve my rank.”⁹

นั่นคือ หากสามีพูดให้ตนเองซึ่งเป็นภรรยาทราบถึงการที่เขามีภรณาน้อยเธอก็สามารถที่จะยอมรับและยอมตามที่สามีต้องการได้ ดังนั้นแม้ว่าในด้านการกระทำจะแสดงถึงการขัดต่อขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ภรรยาต้องเคารพสามี ทั้งนี้ก็ด้วยอุปนิสัยส่วนตัวและความโกรธมีผลต่อการกระทำดังกล่าวไว้ในปรัชญาของขงจื้อที่ว่าด้วยจริยธรรม

“ถ้ามนุษย์คนหนึ่งตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความโกรธ ความ
ประพฤติของเขาก็จะไม่ถูกต้อง”¹⁰

ฮว่านทื่อทำในการแก้เผ็ดสามีที่ปิดบังการกระทำนอกหล่นนอกทางอย่างไม่ให้เกียรติภรรยาหลงเช่นตน การกระทำของฮว่านทื่อนี้เมื่อพิจารณาอาจมองได้ว่าเป็นการกระทำที่ออกมาจากพื้นฐานของนิสัยส่วนตัวของตัวละครทำให้เกิดการละเลยต่อหลักการนี้อย่างชั่วคราวมิได้มีความตั้งใจที่จะไม่เชื่อฟังสามี

⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 99.

⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 168.

¹⁰ เกรแฮม บรัซ, *สร้างชีวิตและสังคมตามหลักคำสอนของขงจื้อ*. หน้า 57.

เนื่องจากในตัวบทละครไม่มีตัวละครใดที่มีสถานะของหญิงหม้ายที่มีลูกชาย แต่ก็สามารถที่จะกล่าวได้ว่าตัวละครได้แสดงออกถึงการกระทำที่ปฏิบัติตามขนบตามท้องที่สังคมยอมรับ แม้ว่าจะแสดงออกมาในลักษณะที่แตกต่างกันด้วยความเชื่อที่ต่างกันสร้างอยู่บนพื้นฐานของอุปนิสัยที่แตกต่างกัน การเชื่อฟังของทิวี่เกี่ยวและทิวี่เวินก็แตกต่างกันในขณะที่ทิวี่เวินเชื่อฟังอย่างไม่มีข้อโต้แย้งแต่ทิวี่เกี่ยวกลับมีท่าทีต่อต้านในกรณีที่ยกมาทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงนิสัยพื้นฐานของทิวี่เกี่ยวที่เป็นคนเชื่อมั่นและกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง การยอมกระทำตามคำของบิดาจึงเป็นการเชื่อฟังด้วยขนบที่ตีกรอบผู้หญิงในสังคมให้ปฏิบัติตาม

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทิวี่เกี่ยวกับกิมต๋อง สิ่งที่พบคือการปฏิเสธความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาซึ่งเป็นการปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ใหม่อันจะทำให้ผู้หญิงเช่นทิวี่เกี่ยวตกอยู่ภายใต้การปกครองของผู้ชายคือกิมต๋อง ทั้งนี้เพราะทิวี่เกี่ยวจะไม่ปฏิเสธการปฏิบัติตาม “ตามท้อง” อย่างแน่นอนดังนั้นการปฏิเสธความสัมพันธ์ที่จะมาสู่กรอบที่ตายตัวอย่าง “ตามท้อง” จึงเป็นทางเลือกของทิวี่เกี่ยว และเมื่อพิจารณาตามหลักการที่กล่าวถึงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม คือ เจียเมี้ย หรือความสัมพันธ์ทั้งห้าของขงจื้อ จากตัวบทวรรณกรรมจะพบการปฏิเสธความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง มาสู่ความสัมพันธ์แบบเพื่อนซึ่งควรเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชายกับชาย และหญิงกับหญิงในสังคมขงจื้อที่เคร่งครัด แต่ความสัมพันธ์แบบเพื่อนระหว่างทิวี่เกี่ยวกับกิมต๋องเป็นความสัมพันธ์ที่เกิตรหว่างชายกับหญิงเป็นความสัมพันธ์ที่ออกจากกรอบของขงจื้ออย่างชัดเจน ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งจากขนบเดิมกลับทำให้เห็นความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงที่ชัดเจนขึ้น จุดนี้เองทิวี่เกี่ยวได้นำเสนอภาพของผู้หญิงที่เท่าเทียมกับผู้ชายที่อยู่ในสังคมแบบปิตาธิปไตย

จากที่กล่าวแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิงเวียดนามที่อยู่ในขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่เรียกว่า “ตามท้อง” ซึ่งเป็นสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจนฝังเข้าไปในจิตสำนึกที่จะต้องเชื่อฟังบุรุษที่อยู่ในสถานะพึ่งพิงของตน อันได้แก่ บิดา สามี และบุตรชาย ดังนั้นแม้แต่ในตัวละครที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเช่น ทิวี่เกี่ยว เมื่อนำตัวเองมาผู้ติดกับสถานะหนึ่งสถานะใดก็ไม่สามารถที่จะกระทำได้ดังที่ตนต้องการหากได้รับการโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยจากผู้ที่ต้องเชื่อฟังตามขนบนั้น อย่างไรก็ตามการยึดมั่นตามขนบดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับจากสังคมเวียดนาม ทั้งนี้เพราะสังคมเวียดนามนั้นเป็นสังคมแบบปิตาธิปไตยที่ชายเป็นใหญ่ การเชื่อฟังของผู้หญิงจึงเป็นลักษณะของอำนาจประการหนึ่งที่เสริมความแข็งแกร่งให้กับโครงสร้างของสังคมขงจื้อ ดังนั้นภาพลักษณ์ของผู้หญิงจึงแสดงออกมาในลักษณะของผู้เชื่อฟังที่ดี ตามหลักการของ “ตามท้อง”

5.2 ผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัวและสังคม

ภายใต้สังคมแบบชายเป็นใหญ่ที่ได้รับอิทธิพลจากจีนนั้น แม้ว่าอำนาจการตัดสินใจมักตกอยู่ที่ผู้ชายมากกว่าผู้หญิงภาวะของครอบครัวตกอยู่ที่บิดาหรือลูกชายเป็นสำคัญ ผู้หญิงเป็นเพียงสมบัติชิ้นหนึ่งในครอบครัว และหน้าที่ได้ถูกจัดวางไว้ตามสถานะของผู้หญิงโดยยึดติดกับครอบครัว นั่นคือหน้าที่ของการเป็นผู้เชื่อฟังที่ดี คือการเป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำหรือผู้ตัดสินใจใดๆ อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏยามตกอยู่ในสถานการณ์ที่แวดล้อมด้วยปัญหา ผู้หญิงกลายเป็นผู้ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอ้างอิงในเรื่อง ทวี เกี่ยว ถึงหญิงสาวในเรื่อง เล่าจิ้น

“Dâng thơ đả thẹn nương Oanh,
Lại thua Á Lý bán mình hay sao?”¹¹

“Should I yield to Oanh and Ly, those daughters
Who forgot themselves to redeem their fathers?”¹²

บทประพันธ์ตอนนี้กล่าวถึงผู้หญิงที่ได้รับการยกย่องคือ แอง(Đè Oanh)หรือเรียกว่าตั๋หยิง (Ti-Ying)ในภาษาจีน ซึ่งเป็นหญิงสาวที่กล้าเขียนคำร้องขึ้นอุทธรณ์ต่อจักรพรรดิอั้งตี้(Ouen-Ti) แห่งราชวงศ์ฮั่น(Han dynasty)เพื่อช่วยเหลือบิดาที่ถูกตัดสินโทษให้ถูกต้อน การกระทำเพื่อช่วยเหลือบิดานี้ได้รับการสรรเสริญอย่างมาก และอีกคนคือ ลี้กี้(Lý Ký)ซึ่งเป็นสาวงามสมัยราชวงศ์ถัง(Tang dynasty) ที่ยอมขายตัวเองเป็นทาสเพื่อแลกกับเงินมาเลี้ยงดูพ่อแม่¹³ ในเรื่อง

¹¹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 63.

¹² Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 106.

¹³ Le Cao Phan, “Foot Note,” in Nguyen Du, *The Story of Kieu*. pp. 106-107.

ตัวละครเอกเป็นผู้หญิงนั้นการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีลักษณะเป็นผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัวเป็นจุดเด่นประการหนึ่งอันแสดงให้เห็นถึงคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวของผู้ที่เป็นลูก

“การกระทำของมนุษย์ทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่มีการกระทำใดยิ่งใหญ่
เกินไปกว่าความกตัญญูกตเวทีของบุตรที่มีต่อบิดามารดา”¹⁴

หลักการดังกล่าวเป็นหลักการในปรัชญาขงจื๊อว่าด้วยความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งยกย่องความกตัญญูเป็นสิ่งสูงสุด ดังนั้นการแสดงออกถึงความกตัญญูคือแนวทางที่ชักนำให้ตัวละครเอกตัดสินใจกระทำการแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือครอบครัว

ตัวละครเอกทวิ้เกี่ยวข้องเป็นผู้หญิงผู้หนึ่งที่ใช้ความกตัญญูเป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจให้ตัวเองก้าวขึ้นมาในตำแหน่งของผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัว ซึ่ง ณ จุดนี้ทวิ้เกี่ยวข้องรู้ดีว่าตนเองต้องเสียสละอย่างมากจึงจะสามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ การกระทำที่ตัดสินใจลงไปนั้นไม่อาจทราบได้ถึงอนาคตที่จะเกิดขึ้นแต่เธอก็ทำด้วยความเต็มใจและพร้อมรับผิดชอบในทุกเรื่องที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตัวเอง ในเรื่องทวิ้เกี่ยวข้องได้รับการกล่าวถึงอย่างบ่อยครั้งว่าถึงความกตัญญูของเธอและบทบาทของทวิ้เกี่ยวข้องก็ถูกกำหนดด้วยหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อครอบครัว อันฝังลึกในจิตสำนึกซึ่งสะท้อนออกมาแม้แต่ในเสียงนกร้องก็ร่ำร้องเตือนถึงหน้าที่ที่เธอมีต่อครอบครัว เสียงของนกที่ร่ำร้องแท้จริงแล้วก็คือ เสียงที่มาจากใจของตัวละครเอง สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่ตระหนักรู้ถึงคุณค่าความสำคัญของครอบครัวที่มากมายนักจนยอมเสียสละตัวเองได้ ในบทประพันธ์แสดงให้เห็นถึงการมาก่อนของครอบครัวซึ่งเป็นตัวแทนของส่วนรวมที่มาก่อนคนรักซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวเสมอ ดังในตอนทวิ้เกี่ยวข้องซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นโสเภณีกำลังคิดถึงอดีต

“Om lòng đòi đoạn xa gân,
Chàng vô mà rồi, chàng giần mà đau.
“Nhớ ơn chín chữ cao sâu,
Một ngày một ngả bóng dầu tà tà.

...
Nhớ lời nguyện ước ba sinh,
Xa xôi ai có thấu tình chẳng ai?”¹⁵

¹⁴ เกรแฮม บรัซ, สร้างชีวิตและสังคมตามหลักคำสอนของขงจื๊อ. หน้า 64.

“Heart-renting memories flowed back in trails
 as though they crumpled and smashed her entrails.
 Her parents’ nine kindnesses there reminded.
 Lower and lower, their aging backs must bend.

...

About Kim, she still remembered their solemn vow.
 So far away, of her plight did he know?”¹⁶

ภาพของความทรงจำของทิวี่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ขึ้นมาในอันดับแรกก็เป็นภาพของพ่อแม่ที่มีบุญคุณใหญ่หลวงในการเลี้ยงดูทุกทั้งเก้าประการ(chín chu) เริ่มตั้งแต่การให้กำเนิด เลี้ยงดู และให้การศึกษาเป็นต้น ตามมาด้วยความห่วงใยที่มีต่อสุขภาพและวัยชราของพ่อแม่ และคนสุดท้ายที่ทิวี่เกี่ยวกับคิดถึงคือ คนรัก กิมตร่อง จากลำดับที่นำเสนอสื่อให้เห็นถึงลำดับความสำคัญของคนเหล่านั้นในความรู้สึกของทิวี่เกี่ยวกับ ไม่เพียงเท่านั้นบทประพันธ์ยังย้ำถึงลำดับความสำคัญระหว่างครอบครัวและคนรักผ่านลำดับการมองจากสายตาของตัวละครทิวี่เกี่ยวกับเมื่อได้พบกันอีกครั้งหลังจากเวลาผ่านไปถึง 15 ปี

“Trông xem đầu mặt một nhà
 Thung già còn khỏe, huyên già còn tươi,
 Hai em phương trượng hoá hai.
 Nọ chàng Kim đó là ngài ngày xưa”¹⁷

¹⁵ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 87.

¹⁶ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 146.

¹⁷ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 160.

“She recognized all her folks at first sight:
 father was still in good health, mother all right,
 Van and Quan were grown up, not youngish any more,
 and there stood Kim, the true love of yore!”¹⁸

สิ่งที่สื่อออกมาผ่านการมองและการคิดถึงนี้ชี้ให้เห็นถึงลำดับความสำคัญระหว่างครอบครัวกับคนรักที่ต่างเข้ามามีบทบาทกับตัวละครแต่เมื่อทวิ่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นตัวละครผู้หญิงต้องเลือกเธอก็ตัดสินใจเลือกครอบครัวมาก่อนเสมอ ไม่เพียงเท่านั้นความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อชีวิตของทวิ่เกี่ยวข้องได้ปรากฏในคำกล่าวตอนที่เธอได้อยู่ท่ามกลางครอบครัวที่จากกันไม่นาน

“Được rày tái thế tương phùng,
 Khát khao đã thỏa tâm lòng bầu nay.”¹⁹

“Again among you, I’ve been blessed to survive:
 this quenches my thirst and wakes my soul alive.”²⁰

การได้อยู่พร้อมหน้ากับครอบครัวเป็นเสมือนการดับความกระหายและปลุกชีวิตขึ้นมาอีกครั้ง ครอบครัวสำหรับทวิ่เกี่ยวข้องจึงมีค่าเหมือนกับน้ำที่เติมความชุ่มชื้นให้กับชีวิต เป็นความสุขที่เติมเข้ามาในยามที่กระหายเช่นนี้ ครอบครัวจึงมิได้มีคุณค่าเพียงสำหรับการดำรงอยู่ของชีวิตแต่มีคุณค่าสูงส่งในระดับของจิตวิญญาณที่ทำให้ชีวิตมีชีวา(wakes my soul alive) นั่นเอง

การกระทำของตัวละครเอกทวิ่เกี่ยวข้องสื่อถึงความตระหนักรู้ที่ผู้หญิงมีต่อคุณค่าของส่วนรวมที่มากกว่าส่วนตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ผลักดันผู้หญิงสู้บทบาทที่เป็นผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัวที่มานับแต่อดีตและยังได้รับการยกย่องจนถึงปัจจุบันภาพลักษณ์การเป็นผู้แก้ไขปัญหของครอบครัวนี้เป็นภาพลักษณ์หนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการเสียสละที่จะแบกรับภาระของครอบครัวซึ่งควรเป็นหน้าที่ของผู้ชายในสังคมแบบปิตาธิปไตยดังกล่าวมาเป็นภาพลักษณ์ที่แหวกกรอบของสังคมชาย

¹⁸ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 264.

¹⁹ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 162.

²⁰ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 266.

เป็นใหญ่สร้างสถานภาพของหญิงที่เท่าเทียมกับชาย และอาจเป็นความเท่าเทียมนี้เองที่ทำให้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงประการนี้ได้รับการยกย่องจากสังคม

นอกจากการแก้ไขปัญหาคบครัวแล้ว การเป็นผู้แก้ไขปัญหาสังคมก็เป็นบทบาทหนึ่งในภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของสังคมเวียดนาม ซึ่งเมื่อมองย้อนไปในประวัติศาสตร์จะพบเรื่องราวของวีรสตรีชาวเวียดนามที่สังคมเชิดชู นั่นคือ คุณหญิงเตี๋ยว(Triêu) ซึ่งเริ่มขบวนการต่อต้านการปกครองของจีนที่จังหวัดกิวเจิน(Chiu Chên)หรือเมืองแทงหวาในปัจจุบันแต่การต่อสู้เป็นไปได้ไม่นานนักก็พ่ายแพ้ต่อจีนในที่สุด²¹ จากภาพในอดีตแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่กล้าหาญและเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้กับศัตรูผู้รุกรานที่เป็นเสมือนปัญหาของสังคม การกระทำของวีรสตรีเหล่านี้เป็นการแก้ไขปัญหาของสังคมซึ่งได้รับการยกย่องจากสังคมเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงเวียดนามประการหนึ่งที่สำคัญ เช่นเดียวกับที่พบในวรรณคดีเรื่อง *ทวิ เกียว* ตัวละครเอกทวิเกียวนั้นได้แสดงออกถึงบทบาทที่เป็นผู้แก้ไขปัญหาสังคมนั่นคือเมื่อพิจารณาการต่อสู้ระหว่างกองกำลังเสรีกับทางการนั้นก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคมและความขัดแย้งอันนำไปสู่สงครามที่ไม่สิ้นสุด สิ่งก็ตามมาคือ ปัญหาความยากจนจากภาวะสงครามโจรผู้ร้าย ฯลฯ ความสงบสุขจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญของสังคมที่จะก่อให้เกิดการจบสิ้นลงของปัญหาต่างๆ ดังนั้นการยุติการสู้รบระหว่างกองกำลังเสรีของขุนพลต่อหยาบกับทางการนั้นจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ เมื่อทางการส่งขุนพลโหดเหี้ยมเป็นตัวแทนการปราบปรามกบฏครั้งนี้ โดยวางแผนเข้าหาในลักษณะของการเจรจาหยิบยื่นข้อเสนอที่ทวิเกียวเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมและด้านครอบครัวก็ได้รับประโยชน์นี้ด้วย โดยทวิเกียวให้เหตุผลที่เป็นส่วนตัวของเธอ

“Ràng : “On Thành trạch dòì dào,
Tươi ra đã khắp, thâm vào đã sâu.
Binh thành công đưc bấy lâu,
Ai ai cũng đội trên đầu xiết bao.”²²

“The King’s goodness so far has had no end,
widespread, it’s imbuing all the land,
the people’s been free for long from vicissitude.
The empire to him is in debt of gratitude.”²³

²¹ เหงียนคักเวียน, *เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร*. หน้า 24.

²² Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 139.

โดยเหตุผลส่วนตัวที่ทวิ่เกี่ยวได้กล่าวไว้จะเห็นว่าทวิ่เกี่ยวให้ความสำคัญกับสันติภาพ (Binh) ที่มากับความถูกต้อง (công đức) มาก่อนรางวัลที่พวกของตนจะได้รับ สิ่งนี้
แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทวิ่เกี่ยวจึงเกลี้ยกล่อมให้ขุนพลต่อหยาสามีของตน ยอมสวามิภักดิ์ต่อทางการ การกระทำของทวิ่เกี่ยวแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงที่มีต่อสังคม ที่ต้องการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้นแม้ผลที่ตามมาคือการตายของสามี แต่การกระทำของเธอก็นำไปสู่ความสงบสุขอันเกิดจากการสลายตัวของกองกำลัง ที่ขุนพลต่อหยาเป็นผู้นำเป็นการยุติปัญหาสงครามที่จะเกิดขึ้นระหว่างกองกำลังเสรีกับทางการ ซึ่งจะนำปัญหาอื่นๆอีกมากมายตามมา

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในการเป็นผู้แก้ไขปัญหาของสังคมในเวียดนามนั้น อาจกล่าวได้ว่ามีมาแต่อดีต ผู้หญิงจึงไม่ได้เป็นเพียงลูกสาว ภรรยา หรือมารดา เท่านั้น หากเมื่อใดที่มีโอกาส ผู้หญิงก็จะใช้ความสามารถที่ตนมีเพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ ตัวบทวรรณคดีได้สะท้อน
ภาพลักษณ์ของผู้หญิงเช่น ทวิ่เกี่ยว ในแง่ของการเป็นผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัวและสังคม ซึ่ง เป็นบทบาทหนึ่งที่สังคมเวียดนามให้การยกย่องและยอมรับ

5.3 ความกล้าเผชิญกับชะตากรรมในชีวิต

เมื่อศึกษาวรรณคดีเรื่อง *ทวิ่ เกี่ยว* จะพบเรื่องราวของผู้ที่มีความสามารถและความงาม อันเป็นเหมือนพรสวรรค์ที่ได้รับมาแต่ต้องเผชิญกับชะตากรรมที่ไม่สามารถแก้ไขได้เป็นเวลายาวนานถึง 15 ปี การดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ชะตากรรมนี้เป็นเหมือนการหาคำตอบของคำถามที่ว่า “ชีวิตที่ได้รับความทุกข์เนื่องด้วยชะตากรรมนั้นเราควรทำอย่างไร” ความทุกข์ที่มากับชะตากรรมนั้นเป็นที่ราบดื้ออยู่ที่ไม่สามารถหลบหลีกพ้นไปได้ แล้วสิ่งใดที่จะทำให้เราเผชิญกับความทุกข์ที่มากับชะตากรรมนั้นได้บ้าง

ด้วยเงื่อนไขของความสามารรถหรือสติปัญญาและความงามที่ทวิ่เกี่ยวมีนั้นสร้างให้ ทวิ่ เกี่ยวเป็นผู้ที่มีไม่เป็นรองใคร พรสวรรค์นี้ก็กลับไม่ได้ช่วยให้ทวิ่เกี่ยวได้รับความสุขหรือหลุดพ้นจาก

²³ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 230.

ชะตากรรมได้เลย ดังตอนที่ครอบครัวของทิวี่เกี่ยวประสบเคราะห์กรรมจากการกลั่นแกล้งของคนมีอำนาจจับพ่อและน้องชายจำคุกนั้น ทิวี่เกี่ยวไม่สามารถใช้พรสวรรค์ที่มีในการแก้ปัญหาได้ ทำให้ต้องขายตัวเพื่อหาเงินมาไถ่พ่อและน้องชาย เช่นเดียวกับตอนที่ถูกหลอกมาขายที่ซ่องโสเภณีทิวี่เกี่ยวก็ไม่อาจทำอะไรเพื่อแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ทั้งสองครั้ง ในขณะที่โชคชะตากำลังดำเนินไปนั้น ทิวี่เกี่ยวไม่สามารถพาตนให้หลุดพ้นจากลิขิตนั้นได้ แม้ว่าจะได้รับการไถ่ตัวจากซ่องมาเป็นภรรยาของนายของทุกซ่อง แต่กลับต้องเผชิญกับการทำร้ายจากสวานที่ภรรยาหลงซึ่งแม้สวานที่อจะรับรู้ถึงความสามารถที่ทิวี่เกี่ยวมีจากการได้รับฟังการเล่นดนตรีที่ไพเราะอันเป็นศิลปะที่แสดงถึงความสามารถแต่ด้วยจิตใจคับแคบจึงไม่ยอมรับซึ่งเท่ากับว่าในตอนนี้อความสามารถก็มีอาจช่วยทิวี่เกี่ยวได้ และแม้ในตอนที่ยุทธนางโห่ตนเขียนได้ทราบถึงความสามารถจากการฟังดนตรีที่เกิดจากการบรรเลงของทิวี่เกี่ยวความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับยุทธนางโห่ตนเขียนนี้กลับไม่ใช่ความรู้สึกชื่นชมหรือเมตตากรุณาต่อผู้มีความสามารถที่ต้องเผชิญเคราะห์กรรม หากเกิดความรู้สึกกลัวความผิดที่ตนกระทำต่อคนดีมีความสามารถเช่นทิวี่เกี่ยว จึงได้ขับไล่ทิวี่เกี่ยวออกไปโดยการบังคับแต่งงานกับหัวหน้าชนเผ่าผู้น้อย จากที่กล่าวมาจะพบว่าความสามารถหรือความงามอันเป็นพรสวรรค์ของทิวี่เกี่ยวนั้นไม่ได้ช่วยเหลือเธอให้หลุดพ้นจากเคราะห์กรรมเลย ในทางตรงกันกลับเป็นเหมือนตัวผลักดันให้เธอเดินทางออกไปพบชะตากรรม

บทประพันธ์ได้พรรณนาให้เห็นถึงโชคร้ายที่นำความทุกข์มาสู่ทิวี่เกี่ยวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคนที่ถูกกักขังกับผู้หญิงเช่น หมาย้ำมซึ่ง

“Đã nên quốc sắc thiên hương,
 Một cười này hán nghìn vàng chẳng nhòa
 Về đây, nước trước be hoa,
 Vương tôn, qui khách át là đua nhau.”²⁴

“A divine scent, a great hue, she must make
 a thousand gold taels with one smile, no mistake
 “Pretty sure!” thought he, “gentlemen will contend
 to enjoy her bloom, vying for the upper hand.”²⁵

²⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 69.

²⁵ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 116.

หม้ายามซึ่งจัดว่าเป็นคนที่เลวร้ายมากด้วยอาชีพทำให้มองผู้หญิงเป็นสินค้าสำหรับขาย นอกจากจะเป็นผู้ที่หากินกับผู้หญิงยังหลอกผู้หญิงที่ดีแต่งงานแล้วบังคับให้เป็นโสเภณีโดยที่ผู้หญิงผู้นั้นไม่ล่วงรู้มาก่อน การหลอกแต่งงานแล้วเข้าหอกับผู้หญิงภาพของการเข้าหอกับทวิ่เกี้ยวก็เต็มไปด้วยสภาพที่หยาบช้ำ

“Tiếc thay một đóa trà mi,
Con ong đã mở đàng đi lối về!
Một cơn mưa gió ê chề,
Thương gì đến ngọc, tiếc gì đến hương.
Đêm xuân một giấc mơ màng,
Đuốc hoa để đó, mặc nường nằm trơ.
Giọt riêng tâm tả tuôn mưa,
Phân cảm nỗi khách, phân dơ nỗi mình”²⁶

“Alas! The devilish bee, with his suckling spout,
through that camellia went his way in and out!
Such a stormy rain down on Kieu was made
without any regard for perfume and jade!
That done, the man left in the honey night
the defiled maiden laying in torch light.
Grief flowed over her, melting into tears.
What a hateful stranger, and how loathsome she was!”²⁷

ความหยาบช้ำในท้องหอบของคนที่ได้ชื่อว่าเป็นสามีดังได้พรรณนามาเป็นสิ่งที่สร้าง
ความละอายในการมีตัวตนของผู้หญิงที่เป็นกุลสตรีอย่างทวิ่เกี้ยวผ่านคำพูดของทวิ่เกี้ยวเอง

²⁶ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 70.

²⁷ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 118.

“Tuông chi là giống hôi tanh,
 Thân nghìn vàng để ô danh má hồng
 Thôi còn chi nữa mà mong,
 Đói người như thế là xong một đời”²⁸

““A foul and fishy type he really is!” thought she,

“My precious person stained! How badly it shames me!

Nothing is left now, nothing to hope for!

Life is not worth living any more!”²⁹

จากคำพูดของทวิ่เกี่ยวจะเห็นถึงความทุกข์ที่ตัวละครได้รับจากการกระทำของผู้เป็นสามี
 สิ่งนี้ทำให้เธอพบว่าผู้ชายที่เธอแต่งงานด้วยไม่ใช่คนดีอย่างที่สร้างภาพไว้และเธออาจตกอยู่ใน การ
 หลอกหลวงแต่เธอก็ต้องอดทนด้วยเงื่อนไขของการแต่งงานที่มีต่อกัน ต่อมาเมื่อการหลอกหลวง
 เปิดเผยออกมการแต่งงานกลายเป็นความสูญเสียครั้งใหญ่หลวงสำหรับทวิ่เกี่ยวและเมื่อต้อง
 กลายเป็นโสเภณี ทวิ่เกี่ยวได้แสดงให้เห็นถึงความอดทนท่ามกลางความอับอายต่อการประกอบ
 อาชีพ เช่นนี้อย่างมาก

Xót mình cửa các buồng khuê,
 Vợ lòng học lấy những nghề nghiệp hay
 Kheo là mặt dạn may dáy,
 Kiếp người đã đến thế này thì thôi”

“She pitied herself, once brought up in drapes,

for a queer calling, now to learn skills and shapes.

To this stand one had neither scruple nor shame.

All was lost since by fate to this one came!”

การที่ต้องทนอยู่ในสภาพที่ต้องไม่มีทั้งศีลธรรมและความละอายเช่นนี้ ทวิ่เกี่ยวต้องอดทน
 อย่างมากที่จะยืนหยัดต่อไป ไม่เพียงความเจ็บปวดทางใจที่ได้รับ ภาพของความเจ็บปวดทางกาย

²⁸ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 70.

²⁹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 118.

ที่เธอต้องเผชิญก็ปรากฏอยู่เช่นในตอนที่ว่าเกี่ยวถูกจับมาลงโทษตามแผนของฮว่านทือซึ่งได้
พรรณนาการเขียนตีที่ว่าเกี่ยว

“Trúc còn ra sức đập vào,
Thịt nào chẳng nát, gan nào chẳng kinh
Xót thay đao lý một ngành,
Một phen mưa gió tan tành một phen.”³⁰

“With bamboo rods black and blue she was hit.
Whose flesh wouldn'd be smashed, whose guts
wouldn'd fear it.
Pity a bough of plum, a peach flower
deadly shattered once more by a stormy shower!”³¹

บทประพันธ์ตอนนี้พรรณนาภาพตอนที่ที่ว่าเกี่ยวถูกทารุณกรรมทางกายอย่างไม่สามารถ
โต้ตอบได้ ภาพของไม้ไผ่ที่กระหน่ำเขียนตีลงมาที่เธอ .เนื้อใครเล่าที่จะไม่แหลก ใจใครเล่าที่จะไม่
กลัว”(*Thịt nào chẳng nát, gan nào chẳng kinh*) สภาพร่างกายที่ถูกทำร้ายอย่างสาหัสนี้
สะท้อนไปถึงจิตใจก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นได้ว่าตัวละครที่ว่าเกี่ยว
ได้รับการทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจทั้งจากคนและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับตัวละคร

เมื่อความสามารถและความงามอันเป็นพรสวรรค์ดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขหรือ ช่วย
ลดทอนความทุกข์ที่เกิดจากชะตากรรมได้ สิ่งที่ว่าเกี่ยวใช้ในการบรรเทาความทุกข์ที่พัดโหมเข้าหา
เธอที่พบได้จากตัวบทคือการใช้เหตุผล เรื่องของชะตากรรมถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลใน การช่วย
บรรเทาความทุกข์ที่ได้รับ ทั้งนี้เมื่อที่เกี่ยวกล้าที่จะยอมรับว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอนี้เป็น
ชะตากรรมที่เธอต้องยอมรับเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้สำหรับเธอไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นเมื่อที่ว่าเกี่ยว

³⁰ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 107.

³¹ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 180.

สามารถทำใจยอมรับในโชคชะตาร้ายที่ได้ประสบนี้ได้อย่างก่อให้เกิดความสงบใจอันเป็น การแบ่งเบาความทุกข์ที่เกิดขึ้น ชะตากรรมถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลหนึ่งต่อสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายที่ เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันทวิ่เกี่ยวใช้ความดีเป็นเหตุผลในการกระทำของตนที่เมื่อกระทำลงไป กลายเป็นการผลึกตนเองเข้าสู่ชะตาร้าย นั่นคือภายใต้ความทุกข์ที่ได้รับทวิ่เกี่ยวใช้ความดีที่ทำการ การเสียสละตนเองเพื่อครอบครัว ความกตัญญูรู้คุณที่ตอบแทนต่อบุพการี สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่อง ปลอบประโลมจิตใจที่เศร้าโศกเมื่อต้องเผชิญเรื่องร้ายต่างๆ ดังนั้นการมีเหตุผลจึงเป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งที่จะช่วยผ่อนคลายความทุกข์ใจอันเกิดจากโชคชะตาและแม้แต่การนำเรื่องชะตานั้นเอง มาเป็นเหตุผลของตัวมันเองก็ช่วยได้เช่นกัน

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด ภาพลักษณ์ของตัวละครทวิ่เกี่ยวที่นำเสนอจะพบภาพของ ผู้หญิงที่อดทนต่อความทุกข์และกล้าเผชิญกับชะตากรรม การเปลี่ยนแปลงแก้ไขไม่ได้ของชะตา กรรมเป็นสิ่งที่ทวิ่เกี่ยวยอมรับเสมอมา แต่การยอมรับนี้มิใช่การยอมจำนนดังนั้นจะเห็นภาพของ การ”หนี” จากแนวทางที่ถูกกำหนดไว้ ภาพของทวิ่เกี่ยวที่หนีจากการเป็นโสเภณี การหนีด้วยการ ฆ่าตัวตาย การหนีด้วยการหลบหนีจากช่อง ซึ่งแม้การหนีนี้จะไม่ประสบความสำเร็จ แต่สิ่งที่เห็นคือการปฏิเสธชะตากรรมอย่างไม่ยอมแพ้ และเมื่อไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้อย่าง แน่นอนทวิ่เกี่ยวได้แสดงถึงความกล้าที่จะดำเนินชีวิตบนความทุกข์ที่ตนได้รับจากชะตากรรม

“Tẻ vui cũng một kiếp người”³²

“But life must go on, be it grief or mirth”³³

ทวิ่เกี่ยวกล้าที่จะเผชิญกับชะตากรรมโดยดำเนินชีวิตของตนอย่างอดทนและตั้งมั่นที่ ดำรงชีวิตต่อไปให้ได้ เมื่อคิดได้ดังนี้ภาพของการอดทนที่จะทำแม้ในสิ่งที่ด้อยเกียรติเช่นการเป็น โสเภณี จึงแจ่มชัดออกมาในตอนที่ทวิ่เกี่ยวยอมที่จะเป็นโสเภณีเมื่อถูกตุ๋ปาจับกลับมาหลังจากการ หนี

“Thân lươn bao quản lấm đầu”³⁴

³² Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 85.

³³ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p. 142.

³⁴ Nguyễn Du, *Truyện Kiều*. p. 83.

“An eel ought not to mind its head soiled and sore.”³⁵

ปลาไหลเป็นสัตว์ที่ชาวเวียดนามใช้เปรียบเทียบกับคนที่มีสถานภาพทางสังคมที่ด้อยต่ำ เป็นเหยื่อของคนที่รวยและมีอำนาจกว่าทั้งนี้เนื่องจากปลาไหลอาศัยอยู่ในโคลนเลน³⁶ ภาพของปลาไหลที่ไม่กลัวความสกปรกแสดงออกถึงความอดทนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับความทุกข์จากเคราะห์กรรมที่แสดงตนอย่างเด่นชัดในกรณีของทวิ่เกี้ยวและแม้ไม่สามารถทราบได้ว่าจะเกิดสิ่งใดขึ้นต่อไปในเชิงแกร่งของทวิ่เกี้ยวเป็นสิ่งสำคัญที่จะดำรงตนให้อยู่รอดและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาที่ผ่านเข้ามา

คำตอบของคำถามที่ทุกคนมีอยู่ในใจคือ จะดำเนินชีวิตอย่างไรภายใต้ชะตากรรมกับความทุกข์ที่ได้รับได้ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นตัวละครทวิ่เกี้ยว ผู้ที่ต้องเผชิญความทุกข์จากชะตากรรมดังกล่าว ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่กล้าเผชิญกับชะตากรรมโดยใช้จิตใจที่เข้มแข็งเป็นหลักสำคัญดำเนินชีวิต ได้ปรากฏให้เห็นจากวรรณกรรมและความกล้าที่จะเผชิญกับสิ่งที่มีอำนาจมากกว่าเช่นชะตากรรมนี้เองที่ทำให้ชีวิตสามารถดำเนินต่อมาจนหลุดพ้นจากชะตากรรมร้ายและได้รับความสุขในที่สุด

ภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏใน ทวิ่ เกี้ยว เป็นภาพลักษณ์ที่ถ่ายทอดออกมาในตัวละครผู้หญิงซึ่งภาพลักษณ์ทั้งสามประการที่กล่าวนี้มีความเด่นชัดอยู่ในตัวละครเอกและตัวละครอื่นๆต่างก็มีส่วนช่วยในการนำเสนอเปรียบเทียบให้ภาพลักษณ์นั้นมีความชัดเจนและกลายเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงเวียดนามที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม

³⁵ Nguyen Du, *The Story of Kieu*. p.138.

³⁶ ไสภนา ศรีจำปา, “พรรณพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในเวียดนาม,” ใน ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, เอี่ยม ทองดี, บรรณาธิการ(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก, 2543), หน้า 235.

บทที่ 6

บทสรุป

จากการศึกษาวรรณคดีเวียดนามเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** ทำให้ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเวียดนามในด้านของเนื้อหาแนวคิดและการสร้างสรรค์ทางวรรณศิลป์ ตลอดจนภาพลักษณ์สตรีเวียดนามที่สะท้อนผ่านวรรณคดีเรื่องนี้

วรรณคดีเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** ประพันธ์โดย เหงียนยู ในปีค.ศ.1813 ช่วงต้นสมัยราชวงศ์เหงียน ซึ่งเป็นเวลาที่กษัตริย์าลองครองราชย์ ในครั้งแรกใช้ชื่อว่า *Đoạn Trường Tân Thanh* (New Cries from Broken Hearts) หรือเสียงใหม่แห่งความทุกข์ยาก* วรรณคดีเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** มีที่มาจากวรรณกรรมร้อยแก้วของจีนเรื่อง **ซิน หยุ่น เขียว ชวน** (หรือ **กิม เวิน เกี้ยว เตรีียน** ในภาษาเวียดนาม) โดยผู้ประพันธ์เหงียนยูได้นำเรื่องราวมาเติมแต่งด้วยบริบททางสังคมเวียดนามทำให้เรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** มีกลิ่นอายความเป็นเวียดนามและสร้างให้เป็นวรรณคดีที่มีความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ทั้งในด้านภาษาและรูปแบบการประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์จนได้รับการยอมรับและยกย่องอย่างกว้างขวางด้านความไพเราะทางวรรณศิลป์ที่ผู้ประพันธ์ใช้ภาษาโนมประพันธ์ทั้งเรื่องมีความยาว 3,240 วรรค ภายใต้ฉันทลักษณ์หลุกบ๊าดซึ่งเป็นฉันทลักษณ์ของเวียดนามแท้ ทั้งนี้ไม่เพียงเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้กับบทประพันธ์ยังเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้กับประเทศด้านวรรณศิลป์ เรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** เป็นวรรณคดีที่เข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของเวียดนามและเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชาวเวียดนามด้วยคุณค่าในตัววรรณคดีที่ปรากฏทำให้วรรณคดีเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีเอกของเวียดนาม

วรรณคดีเรื่อง **ทวิ์ เกี้ยว** ได้นำเสนอเรื่องราวของชะตากรรมที่ครอบคลุมชีวิตมนุษย์ผ่านตัวละครผู้หญิงคนหนึ่ง ลักษณะของเนื้อหาที่เป็นโศกนาฏกรรมได้แทรกเข้าไปในจิตใจของผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเวียดนามที่อยู่ในสังคมเดียวกันกับตัวละครก่อให้เกิดความสงสารและเวทนาในชะตากรรมร้ายที่ตัวละครได้รับ เนื้อหาที่กินใจนี้เองที่ทำให้เรื่องราวของทวิ์เกี้ยวจารึกอยู่ในความทรงจำของชาวเวียดนามและผู้อ่านอย่างปฏิเสธไม่ได้

* แปลโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

แนวคิดหลักที่นำเสนอในวรรณคดีเรื่อง *ทวิ์เกี่ยว* เป็นแนวคิดเกี่ยวกับชะตากรรมของลูกผู้หญิงซึ่งเป็นภาพสะท้อนจากตัวละครเอกทวิ์เกี่ยว ภาพของลูกผู้หญิงที่ถูกผูกติดขบขังขมขงจื่อที่ทำให้ลูกผู้หญิงต้องพึ่งพิงการแต่งงานซึ่งส่งผลให้ลูกผู้หญิงตกเป็นเหยื่อในการค้าโสเภณีของสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนนำความทุกข์มาสู่ลูกผู้หญิงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ภายใต้อุปสรรคใหญ่ของชะตากรรมอันเป็นแนวคิดในเชิงปรัชญาที่ชาวเวียดนามคุ้นเคยแนวคิดที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นคำตอบต่อชีวิตมนุษย์ซึ่งเป็นที่หาคำตอบไม่ได้ ความสามารถของผู้ประพันธ์คือใช้ตัวละครเป็นเครื่องมือในการสื่อแนวคิดผ่านการกระทำและการถูกระทำของตัวละคร สะท้อนภาพของสังคมขงจื่อที่กดขี่และตีกรอบให้ลูกผู้หญิงไม่ต่างจากชะตากรรมที่รังแกมนุษย์ในภาพรวม สิ่งที่ตัวละครแสดงให้เห็นคือการดำเนินชีวิตภายใต้ชะตากรรม หากพบกับชะตากรรมที่เลวร้ายอย่างที่ตัวละครประสบ บทสรุปของแนวคิดที่ต้องการนำเสนอคือ จิตใจที่อดทนต่อสู้อย่างไม่ยอมแพ้ต่อชะตากรรม และเชื่อมั่นว่าความมุ่งมั่นของมนุษย์ย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงชะตากรรมของตนได้ แสดงให้เห็นถึงการมีทางเลือกของมนุษย์ (freewill) อย่างแท้จริง ความเชื่อเรื่องชะตากรรมเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ในสังคมเวียดนามและเป็นเสมือนเสียงสะท้อนความทุกข์ยากที่ชาวเวียดนามต้องเผชิญ ในขณะที่เดียวกันเรื่องราวของทวิ์เกี่ยวได้สะท้อนชะตากรรมของลูกผู้หญิงเป็นเสียงใหม่แห่งความทุกข์ยาก เป็นเสียงแห่งความทุกข์ของลูกผู้หญิงที่ไม่สามารถมีเสรีได้ภายใต้ขบขงจื่อที่ผู้ชายเป็นใหญ่ การหลุดพ้นจากวิถีที่ต้องพึ่งพาผู้ชายของทวิ์เกี่ยวในการปฏิเสธการแต่งงานและการเปลี่ยนความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยาให้กลายเป็นเพื่อนสนิทเป็นการแสดงออกถึงสภาพที่หลุดพ้นจากชะตากรรมของลูกผู้หญิงในสังคมขงจื่อของตัวละคร

แนวคิดรองที่นำเสนอคือ แนวคิดที่เกี่ยวกับสังคม ในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตในวงราชการและการขาดความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายซึ่งเป็นที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนและสิ่งนี้ต่างหากที่เป็นจุดเริ่มต้นของชะตากรรมที่แท้จริงของคนในสังคมที่ต้องเผชิญ แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของกฎหมายที่มีหน้าที่ในการช่วยคนดีให้พ้นผิดและนำคนผิดที่แท้จริงมาลงโทษ อย่างไรก็ตามกฎหมายจะมีอำนาจและศักดิ์สิทธิ์ได้นั้นย่อมเกิดขึ้นจากผู้ที่มีอำนาจในการใช้กฎหมายซึ่งเชื่อมโยงถึงข้าราชการที่จะนำกฎหมายมาใช้ในทางใด

สุดท้ายผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกองกำลังเสรีซึ่งเป็นภาพแทนของพลังการเรียกร้องจากประชาชนที่ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมอันเป็นแนวคิดในแนวบวกที่มีต่อกองกำลังเสรี ทั้งนี้เมื่อมองจากสายตาของทางการกองกำลังเสรีนั้นก็ยังคงเป็นกลุ่มกบฏที่รวมตัวเพื่อต่อต้านการปกครอง

ด้านรูปแบบคำประพันธ์วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ได้สร้างความแตกต่างจากวรรณกรรมเวียดนามในช่วงก่อนศตวรรษที่ 19 ซึ่งมีการใช้รูปแบบคำประพันธ์ของจีนและภาษาฮั่นซึ่งใช้ตัวอักษรจีน โดยวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ได้ใช้ภาษาโนมซึ่งเป็นอักษรเวียดนามที่คิดขึ้นเพื่อใช้แทนภาษาฮั่น และลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้ก็เป็นฉันทลักษณ์เวียดนาม หลูกบ๊าด ตลอดเรื่องความยาว 3,240 บรรทัดฉันทลักษณ์หลูกบ๊าดนี้เป็นฉันทลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงพื้นบ้านของเวียดนามมีเอกลักษณ์ในด้านของการเล่นระดับเสียง บัง-ตริก หรือเสียงหนัก-เบา ทำให้บทประพันธ์เรื่องนี้มีความไพเราะจากธรรมชาติของเสียง ไม่เพียงเท่านั้นผู้ประพันธ์ยังมีความสามารถทางประพันธ์ศิลป์ในการเล่นเสียงเล่นคำและการใช้โวหารก่อให้เกิดภาพพจน์ดังเข้าไปอยู่ในบรรยากาศนั้นๆ

ศิลปะอีกประการหนึ่งที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* คือการนำสัทพยางค์มาใช้ เช่น เรื่องเล่าต่างๆ บทเพลงพื้นบ้านและคำพังเพยมาใช้ได้อย่างกลมกลืนและสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อเนื้อหาและแนวคิดที่น่าเสนอ

องค์ประกอบต่างๆ ในวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ได้ส่งผลให้วรรณคดีเรื่องนี้ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีเอกของเวียดนามและเป็นวรรณคดีที่ได้รับความนิยมในด้านต่างๆ

ด้านภาษาและรูปแบบคำประพันธ์ที่ไพเราะและเป็นเอกลักษณ์ทำให้บทประพันธ์ในวรรณคดีเรื่องนี้ถูกนำมาขับขานที่เรียกว่า “จิมเทอ” หรือการอ่านทำนองเสนาะของเวียดนาม และการนำบทประพันธ์บางวรรคและตัวละครบางตัวในเรื่องมาเป็นคำพังเพยถึงเรื่องราวต่างๆ

สำหรับด้านของเนื้อหาที่ครอบคลุมทุกเรื่องราวชีวิตของมนุษย์ก่อให้เกิดการนำวรรณคดีนี้มาใช้ในเสียงทายเรียกว่า “บอยเกี้ยว” ไม่เพียงเท่านั้นวรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับศิลปินในการสร้างสรรค์งานศิลปะอีกด้วย

วรรณคดีเรื่อง *ทวิเกี้ยว* ได้นำเสนอเรื่องราวผ่านตัวละครเอกผู้หญิงที่สะท้อนและเปรียบเทียบถึงบทบาทการกระทำของตัวละครที่เป็นผู้หญิงอื่นในบทประพันธ์ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของสตรีเวียดนามที่เด่นชัดทั้งในด้านของตัวเอง ครอบครัว และสังคม ดังนี้

ผู้หญิงเวียดนามเป็นผู้หญิงที่มีบทบาทดำเนินอยู่ภายใต้ขนบธรรมเนียมปฏิบัติแบบขงจื้อ ที่ชาวเวียดนามเรียกว่า ตามต่อง นั่นคือ เมื่อเป็นลูกสาวต้องเชื่อฟังบิดา เมื่อเป็นภรรยาต้องเชื่อฟังสามี และเมื่อเป็นมารดาต้องเชื่อฟังบุตรชายของตน ซึ่งขนบธรรมเนียมปฏิบัตินี้เป็นเสมือนกฎที่กำหนดสถานภาพของสตรีที่ยึดติดกับกรอบของความเป็นครอบครัวภายใต้สังคมแบบปิตาธิปไตย อันกำหนดหน้าที่รับผิดชอบแก่ผู้หญิงภายใต้การปกครองจากผู้ชาย การเชื่อฟังของลูกสาวจะเกิดขึ้นเมื่อกับผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานมีคู่ครอง รวมถึงภรรยาที่ไม่มีลูกชาย บิดาจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการคิด การตัดสินใจในทุกๆ เรื่องของลูกสาวของตน เช่นที่ปรากฏในบทประพันธ์คือ การแต่งงานของลูกสาวต้องได้รับการยินยอมจากบิดา หรือบิดาเป็นผู้ที่กำหนดคู่ครองแก่ลูกสาว คำกล่าวของบิดาเปรียบเสมือนคำสั่งที่ลูกสาวต้องปฏิบัติตามอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ เช่นเดียวกับสถานภาพการเป็นภรรยาที่ต้องเชื่อฟังสามี สถานภาพนี้ไม่ต่างจากการเป็นลูกสาวซึ่งเปลี่ยนบุคคลที่ตนต้องเชื่อฟังจากบิดาเป็นสามี รวมไปถึงมารดาที่ต้องเชื่อฟังบุตรชายของตน การเชื่อฟังผู้ชายในสังคมขงจื้อเป็นการปิดกั้นทางความคิดของผู้หญิงวิธีหนึ่งดังนั้นผู้หญิงที่กล้าคิดกล้าทำเช่นตัวละครทวิ่เกี่ยวเมื่อตกอยู่ในสถานภาพใดสถานหนึ่งเหล่านี้ภาพของทวิ่เกี่ยวก็เป็นเพียงลูกสาวหรือภรรยาที่ไม่อาจทำตามความต้องการที่แท้จริงของตนได้หากไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ชายที่เป็นบิดาหรือสามี

ผู้หญิงเวียดนามยังมีภาพลักษณ์ในการเป็นผู้แก้ไขปัญหาของครอบครัวและสังคม อันสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของผู้หญิงต่อส่วนรวม ซึ่งภาพลักษณ์เช่นนี้จะเกิดได้เมื่อผู้หญิงผู้นั้นเป็นผู้ที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญอันแสดงถึงบทบาทหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การตระหนักถึงคุณค่าของส่วนรวมที่มีมากกว่าและยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อนำมาซึ่งทางออกของปัญหาต่างๆ ของส่วนรวม นับได้ว่าเป็นการกระทำของผู้ที่มีจิตสำนึกอันดีงามและการตัดสินใจตลอดจนการกระทำที่ควรแก่การยกย่อง เมื่อพิจารณา ด้านครอบครัวผู้หญิงควรมีจิตสำนึกอันดีงามต่อภาระหน้าที่การเป็นบุตรต้องกตัญญูและตอบแทนบุญคุณบุพการี ด้านสังคมผู้หญิงในฐานะราษฎรที่มีภาระหน้าที่ที่ต้องจงรักภักดีต่อกษัตริย์ตลอดจนรับผิดชอบต่อสังคมในการสร้างความสงบสุขแก่คนในสังคม ภาพลักษณ์สตรีเวียดนามจึงเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่มากกว่าความต้องการส่วนตน

ภาพลักษณ์ผู้หญิงสุดทายเป็นคือ ผู้ที่กล้าเผชิญกับชะตากรรมทั้งนี้ภายใต้บทบาทหน้าที่และภาระรับผิดชอบของผู้หญิง ตลอดจนชะตากรรมที่ผู้หญิงต้องเผชิญ ความกล้าแกร่งของจิตใจเป็นแก่นหลักที่นำเสนอผ่านบทประพันธ์ ผู้หญิงที่กล้าเผชิญกับชะตากรรมจึงสามารถผ่านพ้นความทุกข์ และนำพาชีวิตของตนสู่จุดจบที่ดีหรือความสุขได้

จากการศึกษาวรรณคดีเรื่อง **ทวิ์ เกี่ยว** วรรณคดีเรื่องนี้ไม่เพียงเป็นตัวแทนของวรรณคดีเวียดนามที่มีเอกลักษณ์ทางการประพันธ์หรือความงดงามทางวรรณศิลป์เท่านั้น การนำเสนอเนื้อหาและแนวคิดที่เป็นดั่งคั่นช่องและ โคมฉายแก่นมนุษย์และสังคมเป็นสิ่งที่มีความยิ่ง ภาพสะท้อนที่เกิดจากบทประพันธ์จึงเป็นเสมือนแนวทางในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแนวคิดและทัศนคติเพื่อนำไปสู่การดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

วรรณคดีเรื่อง **ทวิ์ เกี่ยว** ยังมีประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจศึกษาต่อไป เช่น การศึกษาเปรียบเทียบกับตัวละครผู้หญิงของไทย อาทิ นางวันทองหรือนางกาทิของไทยซึ่งเป็นตัวละครผู้หญิงที่อยู่ในสังคมปิตาธิปไตยคล้ายๆกันแต่กลับเกิดภาพลักษณ์ที่แตกต่างกัน เป็นต้น นอกจากนี้การศึกษาวรรณคดีเวียดนามเรื่องอื่นๆก็เป็นการเปิดโลกวรรณกรรมเพื่อนบ้านที่น่าสนใจเนื่องจากวรรณกรรมไม่เพียงนำเสนอแนวคิด อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนสภาพสังคมเท่านั้น วรรณกรรมยังเป็นแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรมของชาติที่ผ่านการกลั่นกรองทางวรรณศิลป์อันควรค่าแก่การศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เขียน ฉีระวิทย์. *เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ*.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อุปินเจ้, บรรณาธิการ. *เทพนิยายจีนโบราณ*. เป่ย์จิง: โรงพิมพ์ภาษาต่างประเทศเป่ย์จิง, 2528.

ตรีศิลป์ บุญจวบ. *วรรณคดีเปรียบเทียบ : กระบวนทัศน์และวิธีการ*. (กำลังจัดพิมพ์)

ทวี สว่างปัญญางกูร. *กวีนิพนธ์ยาวเรื่องทิวี่เกี่ยว*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวรรณคดี

เปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ทวี สว่างปัญญางกูร. *ฉันทลักษณ์ลูกบ้าดของเวียดนาม*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา

วรรณคดี เปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

บรัช, เกรแฮม. *สร้างชีวิตและสังคม ตามหลักคำสอนของขงจื้อ*. แปลโดย ละเอียด ศิลาน้อย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2530.

ปนัดดา สดุดีวิชัย. ทางที่เลือกเดิน: ปรัชญาชีวิตจากวรรณกรรมเวียดนามเรื่อง ทิวี่เกี่ยว. ใน

อักษรศาสตร์วิจารณ์ 3, 1(มกราคม 2543).

มานิจ ชุมสาย. *กวน-ไทย กับเขมรและลาว*[Online]. แหล่งที่มา: [http://www.arts.chula.ac.th](http://www.arts.chula.ac.th/~history)

/~history [2004, February23]

สุธา ศาสตร์. *วรรณคดีเปรียบเทียบ*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และ

มนุษยศาสตร์, 2525.

เสถียร โพธิ์นันทะ. *เมธีตะวันออก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, พิมพ์ครั้งที่ 4,

2522.

โสภณา ศรีจำปา. พรรณพฤษศาสตร์พื้นบ้านในเวียดนาม. ใน เขียม ทองดี, *ภาษาและวัฒนธรรม*

เพื่อพัฒนาชนบท, หน้า 235. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก, 2543.

เหียงนัคเวียน. *เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร*. แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

เหียงนญ. *ทิวี่เกี่ยว*. แปลโดย ทวี สว่างปัญญางกูร. (กำลังจัดพิมพ์)

ภาษาเวียดนาม

Nguyễn Du. *Truyện Kiều*. Hà Nội : Nhà Xuất Bản Văn Học. 2002.

ภาษาอังกฤษ

- Barry, K. Industrialization and Economic Development : The Costs to Women. In K. Barry(ed.), *Vietnam's women in Transition*, pp.144-156. New York : St.Martin's Press, 1996.
- Boi Kieu*[Online].(n.d.). Available from: <http://www.quangio.com/boikieu.html>
[2004,February 23]
- Hodgkin, T. *Vietnam The Revolutionary Path*. Hong Kong : The Macmillan Press, 1981.
- Institute of Literature. *Notice on Nguyen Du The Great National Poet of Vietnam*. Hanoi : Institute of Literature, 1964. (On the Occasion of the 200th Anniversary of the Birth of the Poet)
- Mai Quoc Lien. Nguyen Du's Poetry in Classic Chinese. In Huynh Sanh Thong(ed.), *The Vietnam Review I*, pp.15-25. Vietnam : Mekong Printing, 1996.
- Nguyen Du. *Kim Van Kieu*. Translated by Le Xuan Thuy. Hanoi : Nha Xuat Ban Van Hoc. (nd).
- Nguyen Du. *The Story of Kieu*. Translated by Le Cao Phan. Paris : UNESCO Publishing, 1996.
- Nguyen Du. *The Tale of Kieu*. Translated by Huynh Sanh Thong. New York : Random House, 1983.
- Nguyen Du's Truyen Kieu*, a literature work remains forever with time[Online]. Available from: <http://www.vietnamartbooks.com/article.html?id=1199>[2005, January 25]
- Nguyen Hien Le. The Human Condition in the Tale of Kieu. In Huynh Sanh Thong(ed.), *The Vietnam Review I*, pp.36-46. Vietnam : Mekong Printing, 1996.
- Redmond, D. *Nguyen's Tale of Kieu as Post-colonial Classic* [Online]. Available from : <http://members.efn.org/~dredmond/kieu.html>[2003, October 10]
- Ta Van Tai. The Status of Women in Traditional Vietnam, *Journal of Asian History*. 15(1981) : 97-145.
- Thompson, L. G. *Chinese Religion*. 5th ed. California: Wadworth Publishing, 1996.
- Woodside, A. B. The Historical Background. In Huynh Sanh Thong(ed.), *The Tale of Kieu*, pp.IX-XVII. New York : Random House, 1983.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์. **ธรรมรัฐ-ธรรม**

ราชา ในบริบทสังคมและวัฒนธรรมเอเชีย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 11 มกราคม 2543. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์. **เปิดโลก**

วรรณกรรม เพื่อนบ้าน(2) วรรณคดีเวียดนาม: ลักษณะเด่นและแนวโน้ม. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 80 ปี คณะอักษรศาสตร์และการจัดตั้งภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 17 มีนาคม 2541. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

เชิดเกียรติ อุตถากร. **ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

ตรีศิลป์ บุญขจร. **นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2542.

นิทานพื้นบ้านเวียดนาม. แปลโดย พิสมัย ล้อลม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2544.

ปรานี วงษ์เทศ. **เพศและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : บริษัท ศิลปวัฒนธรรม จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2544.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย.** กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2545.

วัลยา วิวัฒน์ศร. **วรรณวินิจ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมชาติ, 2544.

วิริยะ สิริสิงห, บรรณาธิการ. **นิทานพื้นบ้านเวียดนาม.** แปลโดย ไฉ่ ที เลียน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2543.

สุด จอนเจดสิน และ อำนวยวิษณุ ธิติบดินทร์. **ผู้หญิงเวียดนามกับการปฏิบัติสังคมนิยม.**

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และ มยุรี ถาวรพัฒน์, บรรณาธิการ. *นิทานเวียดนาม*. แปลโดย Trinh Diu Thin. กรุงเทพมหานคร : ที แอนด์ ดี การพิมพ์, 2541.

ภาษาอังกฤษ

Asian-Pacific Center. *Family, Community, and Modernization in Asian Societies : Japan, Vietnam, and Thailand*. Fukuoka : Asian-Pacific Center, (n.d.).

Frenier, M. D., and Mancini, K. Vietnamese Women in a Confucian Setting : The Cause of the Initial Decline in the Status of East Asian Woman. In K. Barry.(ed.), *Vietnam's women in Transition*, pp.21-37. New York : St.Martin's Press, 1996.

Giskin, H. *Chinese folktales*. Illinois : NTC Publishing Groups, 1996.

Hsu, F.C.. *Confucianism*. Pondicherry : Sri Aurobindo Ashram Press, 1966.

Ho Chi-fang, ed. *Stories About Not Being Afraid of Ghosts*. Translated by Yang Hsien-Yi and Gladys Yang. Peking : People's Literature Publishing House, 1979.

Monigold, G. W. *Folk Tales from Vietnam*. New York : The Peter Pauper Press, 1964.

Ryan, M. *Literary Theory*. Massachusetts : Blackwell Publishers, 1999.

Thich Thien-An. *Buddhism and Zen in Vietnam*. Tokyo : Charles E. Tuttle, 1975.

Werner, E.T.C.. *Myths and Legends of China*. Connecticut : The Easton Press, 1997.

Wimsatt, W. K., JR. And Brooks, C. *Literary Criticism*. Chicago : The University of Chicago Press, 1983.

Woodside, A. B. *Vietnam and the Chinese Model*. Cambridge, MA : Harvard University Press, 1971.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนุสรณ์ รัชสวัสดิ์ เกิดวันที่ 5 สิงหาคม 2516 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จบการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2538 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย